

ISTARSKA ŽUPANIJA
OPĆINA VIŠNجان

Strategija ukupnog razvoja Općine Višnjan
2016. - 2020.

Naziv projekta: Strategija ukupnog razvoja Općine Višnjan

Datum: 2015. godine

Naručitelj: Općina Višnjan

Nositelj projekta: Adria Bonus d.o.o. Poreč

Voditelj projekta: Prof.dr.sc. Zdenko Tomčić

Suradnja: Visoka poslovna škola Višnjan

Suradnici na projektu:

Doc.dr.sc. Mladen Rajko

Doc.dr.sc. Linda Juraković

Dr.sc. Zoran Jeremić

Mr.sc. Nikolina Šergo-Chiavalon

Sanja Mačinko bacc.oec

Krešo Alihodžić, oec.

Lektura i korektura: Doc.dr.sc. Linda Juraković

SADRŽAJ

1. UVOD.....	1
1.1. Sustav planiranja razvoja.....	1
1.2. Strategija ukupnog razvoja (SUR).....	2
1.3. Sadržaj Strategije ukupnog razvoja.....	3
1.4. Financiranje razvoja.....	3
1.5. Implementacija aktivnosti.....	4
2. SAŽETAK.....	5
3. OPĆI PODACI.....	8
3.1. Geografski položaj Istarske županije.....	9
3.2. Opći podaci i položaj Općine Višnjan.....	9
3.3. Prirodna svojstva krajolika.....	16
3.4. Razvojne značajke i resursi.....	16
4. PRIRODNI RESURSI.....	17
4.1. Reljef i zemljište.....	17
4.2. Klimatska obilježja.....	17
4.3. Vegetacija.....	17
4.4. Poljoprivredne površine.....	18
4.5. Vodno bogatstvo.....	19
4.6. Zaštita prostora.....	20
5. INFRASTRUKTURA.....	22
5.1. Promet.....	22
5.2. Vodoopskrba.....	22
5.3. Elektroopskrba.....	23
5.4. Pošta i telekomunikacije.....	24
6. KOMUNALNA DJELATNOST.....	25
6.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda.....	25
6.2. Odlaganje čvrstog otpada.....	26
7. DRUŠTVENE DJELATNOSTI.....	28

7.1. Obrazovanje.....	28
7.2. Kultura i prirodna baština.....	29
7.3. Zdravstvo.....	32
7.4. Socijalna skrb Općine.....	32
7.5. Sport.....	33
8. GOSPODARSTVO.....	35
8.1. Društveno-ekonomski razvoj Općine.....	35
9. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA.....	40
9.1. Proračun Općine.....	40
9.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU Fondova (programa).....	47
9.2.1. Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.....	47
10. RAZVOJNE POLITIKE I DOKUMENTI SVIH STRUKTURA.....	50
10.1. Županijski razvojni dokumenti.....	50
10.1.1. Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013.....	50
10.1.3. Master plan za razvoj turizma.....	52
10.1.4. Strategija za ruralni razvoj Istre.....	54
10.2. Općinski razvojni dokumenti.....	55
10.2.1. Prostorni planovi Općine Višnjan.....	55
11. DRUŠTVENO – EKONOMSKA KRETANJA U RH.....	57
11.1. Mogući scenarij ekonomskih kretanja.....	58
12. STRATEGIJA RAZVOJA.....	59
12.1. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine.....	59
12.2. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi.....	60
12.3. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere.....	61
12.4. Razvojni projekti.....	63
12.5. Strategija SUR-a.....	64
12.6. SUR u budućnosti.....	68
13. PLAN PROVEDBE SUR-a.....	70
13.1. Uvod.....	70
13.2. Institucije i mehanizmi provedbe.....	70

13.3. Pribavljanje sredstava i financiranje.....	73
13.4. Praćenje (monitoring) i evaluacija.....	73
13.5. Identifikacija mogućih izvora iz EU fondova i drugih izvora za financiranje projekata Općine Višnjan.....	81
14. IZVORI.....	90
15. PRILOZI.....	91
15.1. Stanovništvo Općine Višnjan.....	91
15.2. Financiranje javnih potreba.....	101
15.3. Razvojne politike i dokumenti svih struktura.....	124
15.4. Društveno-ekonomsko kretanje u RH.....	134

1. UVOD

Razvoju teži svaka država, regija, županija, grad ili općina. Želja za razvojem i boljim životom potječe od svakog pojedinca, svake obitelji. Kao takva, prožeta je kroz sve sfere ljudskog djelovanja. Planiranjem se postavlja jasna vizija i cilj, koji će predstavljati smjernice u načinu djelovanja. Ukoliko se razvoj ne bi planirao, odvijao bi se stihijski i kao takav za posljedicu može imati različite negativne efekte. U razvijenim zemljama sustav planiranja postao je potpuno uobičajen. U nerazvijenim zemljama, ili slabo razvijenim, izrada planova (sustav planiranja) još uvijek nije pravilo.

U sustavnom pristupu planiranja razvoja nužno je poštivati piramidu strategija, odnosno planova na području RH koja se sastoji od tri razine djelovanja: **državne, regionalne i lokalne razine**. Država izrađuje strategiju razvoja, dokument koji daje okvire državi u kojem smjeru treba graditi svoju budućnost, koje su joj glavne grane gospodarstva te područja od nacionalnog interesa. Sukladno tome planiranje razvoja se spušta na niže razine: regije i jedinice lokalne samouprave.

1.1. Sustav planiranja razvoja

U Hrvatskoj sustav planiranja ima slijedeće elemente: strategije RH koje donosi Vlada i Sabor Republike Hrvatske, Strategiju ukupnog razvoja kojeg donosi Županija, a koji mora biti sukladno prije spomenutim strategijama, te Strategije ukupnog razvoja (SUR), dokument koji donose općine i gradovi u RH. Važnost lokalnog razvoja je institucionalna sposobnost za promicanje društveno – ekonomskog razvoja. Upravljanje tim razvojem na razini lokalne uprave u Republici Hrvatskoj od sve je veće važnosti. Vlada Republike Hrvatske obvezala se da će promicati *regionalni razvoj*. S tim u cilju, a sukladno s načelom supsidijarnosti, jedan broj nadležnosti i administrativnih funkcija središnje države decentraliziran je na županije. Strategijom ukupnog razvoja donosi se vizija razvoja jedinice lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što se želi postići i kako će grad ili općina izgledati kada postigne svoj cilj. Nakon provedbe svakog plana, on mora biti ponovno procijenjen tako da se proces može ponovno započeti. Dakle, strateško planiranje je proces koji se ponavlja periodički kako bi se strateški razvoj mogao planski i usmjerenom voditi ka zacrtanim ciljevima.

Sposobnost za učinkovito i djelotvorno upravljanje razvojem na razini lokalne uprave od bitne je važnosti. Budući da je Hrvatska kao članica Europske unije (EU), do ulaska koristila predpristupne fondove, samim ulaskom RH u Europsku uniju osigurana su sredstva strukturnih i kohezijskih fondova EU-e. Ta se sredstva koriste za financijsko podupiranje projekata strateške naravi u područjima države članice radi povećanja konkurentnosti i radi društveno – ekonomskog blagostanja građana. Strukturni fondovi EU daju se na regionalnoj razini. Stoga je od bitne važnosti da lokalna uprava, koja djeluje na regionalnoj razini, bude sposobna za djelotvorno i učinkovito korištenje tih sredstava.

1.2. Strategija ukupnog razvoja (SUR)

Strategija ukupnog razvoja je iznimno značajan dokument kojeg izrađuje općina ili grad te na taj način preuzima odgovornost za ukupni razvoj JLS. Regionalna politika ima odlučujući utjecaj na uravnotežen održiv razvoj JLS i na konkurentnost zemlje na europskom tržištu. Ovakva politika provodi se na razini zemalja Europske unije (EU), kako bi se smanjile socijalne i gospodarske razlike između pojedinih regija, ali i omogućila lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. Na taj način EU odobrava i potiče prijenos sredstava iz bogatijih zemalja članica u one manje razvijene zemlje/regije. Ovakav pristup omogućuje i povezivanje regija različitih država (koje imaju iste ili slične interese) te njihov zajednički nastup i razvoj na tržištu. Takvom politikom unutar Unije može se prenijeti i više od 35% proračuna EU-a. Zahvaljujući strukturnim i kohezijskim fondovima utječe se na povećanje konkurentnosti regije i pridonosi boljem standardu njenih građana.

Odlučujući značaj za održivi razvoj zemlje i njenu konkurentnost na europskom tržištu sačinjava upravo regionalna politika. Na taj način izjednačava se gospodarska razvijenost pojedinih regija unutar države, te lakša implementacija u globalne procese koji se odvijaju na tržištu. U prilog tome govori i praksa Europske unije u kojoj ne samo da regije unutar država razvijaju politiku svojeg razvoja već se često regije različitih država (koje imaju iste ili slične interese) povezuju, zajednički nastupaju i razvijaju na tržištu. Strategija i poticanje na inicijativu dolazi od strane viših instanci. Međutim, različiti razvojni projekti planiraju se i provode na lokalnom nivou. To dolazi iz činjenice da se svi projekti međusobno razlikuju bilo u većoj ili manjoj mjeri. Na taj način programi kreirani na nacionalnoj razini često ne mogu polučiti priželjkivane rezultate, barem ne u onoj mjeri u kojoj je to moguće postići kada se sama lokalna zajednica aktivno uključi u razvoj područja na kojem djeluje. Svako područje, regija, općina ili grad ima svoje specifičnosti i kao takve najbolje ih poznaju upravo lokalne vlasti. Stoga je potrebno lokalne vlasti educirati o načinu planiranja razvoja i njegovu provođenju kako bi mogli biti nosioci razvoja jedinice lokalne samouprave.

Zbog sveg navedenog nameće se potreba da i Općina Višnjan kao jedna od jedinica lokalne samouprave unutar Istarske županije izradi Strateški plan razvoja. Budući je Istarska županija već izradila Strategiju ukupnog razvoja, tim je potreba i mogućnost za izradu SUR-a još više izražena. Strategija ukupnog razvoja omogućit će da Općina Višnjan odgovori na pitanje u kojem smjeru razvoj treba ići i na koji ga način ostvariti, te dati realnu sliku o potrebama svih subjekata i skupina u društvu. SUR je dokument prema kojem će Općinsko vijeće moći planirati aktivnosti, najznačajnije i najučinkovitije projekte za Općinu Višnjan. Ujedno takav plan je i podloga za izradu proračuna i raspodjele novca unutar Općine. Specifična namjena SUR-a je odrediti gdje Općina želi i može biti u ekonomskom, gospodarskom i kulturnom pogledu u odnosu na regiju i državu u cjelini, te odrediti optimalan put za postizanje tog cilja. Strategija ukupnog razvoja utvrđuje strateške prioritete razvoja i pomaže usmjeriti resurse kako bi se oni što efikasnije upotrijebili. SUR može pomoći pri rješavanju problema s kojima se jedinica lokalne samouprave susreće, a koji se mogu odnositi na: zapošljavanje, prihode, privlačenje investicija, pristup kapitalu, komunalne usluge, prometnu infrastrukturu te na sve ostale segmente koji su izravno povezani s održivim gospodarskim rastom i napretkom.

Izuzetno je bitno da se takva strategija razvoja usredotoči na one projekte i zadatke koji će imati pozitivnih učinaka na jedinice lokalne samouprave i koje je moguće ostvariti. Prema tome, Strategiju ukupnog razvoja Općine Višnjan treba razumjeti kao strateško-plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem svih područja i resursa unutar same Općine.

1.3. Sadržaj Strategije ukupnog razvoja

Strategija ukupnog razvoja Općine rađena je prema metodologiji izrade županijskih razvojnih strategija. Odnosno, prema odredbama Pravilnika o obveznom sadržaju, metodologiji izrade i načinu vrednovanja županijskih razvojnih strategija. Dokumentacija, podaci, te stavovi mještana i drugih struktura sakupljeni su kroz radionice, razgovore, okrugle stolove, ankete i delfi metodu. Izvođački tim sastavljen je od stručnjaka tvrtke nosioca posla, stručnjaka Instituta za poljoprivredu i turizam iz Poreča, te profesora Visoke poslovne škole za turistički menadžment iz Višnjana. Svoj doprinos pri koncipiranju strateških postavki dao je Savjet projekta u čijem sastavu su bili predstavnici Općine Višnjan i pojedinci Izvođačkog tima.

Strategija ukupnog razvoja koncipirana je da najbolje odgovori na pitanja strategije i razvoja Općine. U tom kontekstu tretirani su:

- Opći podaci s ciljem sagledavanja položaja te dio demografskih podataka.
- Prirodni resursi, klima, vegetacija, zemljišna površina, vodno bogatstvo, zaštita prostora.
- Infrastruktura koja može biti kočnica razvoja, a može biti i poticaj.
- Komunalna djelatnost koja ima značajno mjesto u funkcioniranju lokalne zajednice.
- Društvene djelatnosti kao pretpostavke da bi se uopće moglo govoriti o razvoju.
- Stanje razvijenosti gospodarstva kao najznačajnijeg dijela za stvaranje novostvorene vrijednosti i kao podloge razvoja.
- Financiranje javnih potreba kao najčešće kočnice razvoja ovog dijela i ukupnog razvoja.

Razvojne politike države, županije i općine odlučujuće djeluju na razvoj. Društvena kretanja (uže i šire) i tržišni trendovi značajno određuju razvoj lokalne zajednice. Strategija ukupnog razvoja mora sublimirati sve sagledano i sva znanja s ciljem određivanja strateških ciljeva sve do pojedinih projekata kroz koje se realiziraju strateške postavke. Praćenje provedbe zacrtane strategije po dinamici, zaduženjima i odgovornosti, važan je dio Strategije ukupnog razvoja.

1.4. Financiranje razvoja

Nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snose gradovi i općine. Tako projekti poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodne i kanalizacijske infrastrukture i dr., njihova izgradnja i održavanje, predstavljaju izniman financijski trošak. Zbog ovakve pozicije JLS prisiljene su potražiti alternativne mehanizme financiranja budući da proračunska sredstva u pravilu nisu dostatna. Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja lokalnih samouprava u RH. Stanjem tržišta koje je rezultat globalne recesije smanjeni su plasmani komercijalnih kredita, a kapitalno financiranje sve je manje dostupno iz državnih i međunarodnih financijskih institucija u velikim iznosima. Danas vodstvo lokalne samouprave ima mogućnosti za financiranje u obliku :

- Kredita poslovnih banaka
- Izdavanja obveznica (moguće samo za određene jedinice lokalne samouprave koji zadovolje postavljene uvjete)
- Kredita i potpora državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost, Hrvatske vode i Ministarstva Vlade RH)

- Kredita i potpora međunarodnih financijskih institucija (Svjetska banka, Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Programi financiranja EU-fondovi, Veleposlanstva stranih zemalja i strane udruge).

1.5. Implementacija aktivnosti

Kako bi se postigla adekvatna efikasnost SUR-a, potrebno je što prije započeti s njegovom provedbom. Odnosno, provođenjem aktivnosti koje su predložene Programom. U trenutku kada se Strategija ukupnog razvoja izradi, treba ga usvojiti Općinsko vijeće. Njegova provedba treba započeti što je prije moguće kako ne bi došlo do „razilaženja“ Strategije ukupnog razvoja od trenutka kada je izrađena do trenutka kada ju se počne primjenjivati tj. implementirati u praksi. Realizacija Programa zahtjeva strogo vezivanje planiranja projekta s godišnjim ili višegodišnjim proračunskim planiranjem u lokalnoj zajednici.

Proračun lokalnih zajednica mora biti zasnovan na operativnom planu koji proizlazi iz Strategije ukupnog razvoja. Kako bi se srednjoročni operativni plan koji pokriva razdoblje od nekoliko godina proveo, plan aktivnosti treba podijeliti na godišnje planove aktivnosti, a koji sadrže projekte ili specifične korake projekta u slijedećoj godini. Proračun za slijedeću fiskalnu godinu mora biti povezan s izradom godišnjih programa aktivnosti. Povezanost između Strategije ukupnog razvoja i proračuna ključan je preduvjet kako bi se počelo upravljati razvojem neke općine ili grada na kvalitetan način.

2. SAŽETAK

Strategija razvoja Općine Višnjan temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj i sadržajno je u svojim najvažnijim dijelovima u potpunosti usklađena sa Županijskom razvojnom strategijom (Istarska županija). Iako izrada i donošenje Strategije razvoja nisu zakonom propisani kao obaveze jedinica lokalne samouprave, mnoge općine i gradovi u Republici Hrvatskoj provode tu praksu. Posljednjih godina su izradili i uspješno provode svoje programe/projekte ukupnog razvoja. U tom smislu i Općina Višnjan, u cilju strateškog planiranja svojeg razvoja prepoznala je važnost donošenja ovakvog dokumenta s jasno definiranim vizijom i ciljevima i njegovom provedbom. Strategija razvoja koncipirana je da najbolje odgovori na pitanja razvoja Općina. U tom kontekstu tretirani su:

Opći podaci s ciljem sagledavanja položaja, demografski podaci, geografski položaj Županije i Općine, razvojne značajke i resursi. Nadalje, sagledava se stanovništvo s aspekta zaposlenosti i nezaposlenosti.

Daljnjom razradom prethodnih značajki opisalo se i analiziralo kroz poglavlje „Prirodni resursi“. Naime, u poglavlju su se detaljnije analizirala prirodna svojstva krajolika koja krasi i obogaćuju područje Općine. Prvenstveno se opisao reljef i zemljište. Potom se opisuju klimatska obilježja karakteristična za mediteranske zemlje. Pristupilo se opisivanju vegetacije i poljoprivrednih površina, vodnog bogatstva kojima Općina obiluje. Vodno bogatstvo i zaštita prostora temelj su analize jer bez istih ne bi moglo postojati osnovnih uvjeta života. Zaštita prostora kao jedna od važnijih značajki kojima svaka jedinica lokalne samouprave treba pridodati značaj, analizirala se u ovom poglavlju. Na kraju se dao kratki pregled glavnih snaga i slabosti, te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

U poglavlju „Infrastruktura“ opisane su prometne značajke unutar same Općine, cestovni promet, vodoopskrba i postojeći sustav pošte i telekomunikacije. Daje se i kratki pregled opskrbe električne energije. Na kraju poglavlja navedena je analiza glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju same Općine.

Komunalna djelatnost, svakako ima značajno mjesto u funkcioniranju lokalne zajednice. Glavne značajke komunalne djelatnosti su vodoopskrba, odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda te odlaganje čvrstog otpada. Također, opisao se i postojeći sustav odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda. Odlaganje čvrstog otpada rezervirano je za podpoglavlje analize zbrinjavanja postojećeg komunalnog otpada. Na kraju poglavlja, dat je i kratki pregled glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju Općine.

Društvene djelatnosti kao pretpostavke da bi se uopće moglo govoriti o razvoju, razmatrane su u slijedećem poglavlju. Obrazovanje je ključ razvoja svake zemlje te tako i jedinica lokalne samouprave. Na samom početku analiziran je obrazovni sustav, prikazani su statistički podaci i ukratko opisane odgojno-obrazovne institucije. Analizirala se i kulturna i prirodna baština, koja ima izuzetan turistički potencijal posebno u dijelu njihove konverzijske funkcije. Zdravstvo i socijalna skrb su jedna od kategorija društvene djelatnosti koje se također, uzimaju važne prilikom analize socijalnih faktora. Na samom kraju analizirale su se sportske udruge, a od izuzetnog su značaja za povezivanje samih stanovnika. Na kraju poglavlja dat je kratki pregled analize glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju. Gospodarstvo je temelj svake lokalne samouprave jer osim što pruža uvjete za zaposlenje lokalnom stanovništvu, predstavlja i značajan prihod lokalnoj samoupravi. U samom poglavlju

analizirao se društveno-ekonomski razvoj Općine. Detaljno se opisala svaka gospodarska grana. Naime, analiziralo se trenutno stanje u obrtništvu, poljoprivredi te turizmu i ugostiteljstvu. Turizam se sagledava kao gospodarska djelatnost iz razloga što je skup odnosa i pojava teško sagledati kroz strateški plan razvoja. Na samom kraju poglavlja daje se kratki pregled kroz analizu glavnih snaga i slabosti te prilika i prijetnji koje se nalaze u neposrednom okruženju.

U poglavlju SWOT analiza opisalo se svaku razvojnu karakteristiku, njezine snage i slabosti, prilike i prijetnje. Na taj način omogućio se zorniji prikaz snaga i prilika koje Općina mora kroz svoje razvojne projekte planirati kako bi postigla optimalne uvijete za razvoj. Isto tako, razvojni projekti moraju voditi računa da na što bolji način pridonose smanjenju slabosti iskazanih u analizama, ali i smanjenju negativnih utjecaja anticipiranih prijetnji.

Financiranje javnih potreba kao najčešće kočnice razvoja, ne samo ovog dijela već i ukupnog razvoja, također su analizirane. Proračun je osnova planiranja svih primitaka i izdataka oko kojih jedinica lokalne samouprave mora voditi računa. Razvojni projekti moraju se planirati unaprijed da bi se proračun mogao što realnije planirati. Iz tog razloga u daljnjoj razradi teme opisuju se mogućnosti koje Općini pružaju financiranja kroz EU fondove. Plan razvojnih programa koji se planira kroz 3 godine jedan je od važnijih dokumenata koji se moraju uzeti u obzir kako bi se razvoj uskladio s razvojnim potrebama lokalne zajednice. U ovom djelu naveden je i sažet prikaz programa predpristupnih fondova koji bi budućim provodiocima razvojnih politika dali jasniji uvid u način funkcioniranja samih fondova. Detaljna razrada fondova navedena je pod priložima. Potom se daje uvid u programsko razdoblje od 2014.g. – 2020.g. kojim se definiraju razvojni projekti na razini Unije, a kojima Općina može usmjeriti svoja razmišljanja. Potom se analiziraju Europski strukturni i investicijski fondovi koji financiraju svaki u svom obimu određene operativne programe i programe razvoja za isto razdoblje. Naime, istim tim programima definirani su određeni strateški ciljevi i fokus područja koji svaki pojedini fond nastoji postići. Svako fokusno područje nije podobno za financiranje razvojnih projekata same Općine. Međutim, unutar pojedinih područja postoje razvojne mogućnosti za stanovnike, gospodarstvenike i poljoprivrednike. Javno i privatno partnerstvo predstavlja budućnost svakog većeg razvojnog projekta kojim može profitirati cijela lokalna zajednica. Dakle, govorimo o projektima koji nemaju samo veliku ekonomsku korist, odnosno ekonomsku internu stopu rentabilnosti veću od zadanih 5%, dok se zadana financijska od 4% ne premašuje.

Razvojne politike Države, Županije i Općine odlučujuće djeluju na razvoj, iz razloga što iste definiraju strateške smjernice kojih se Općina treba i želi pridržavati. Važan dio analize čini i sam Prostorni plan Općine. Osim toga, daje se kratki osvrt na Europsko okruženje i regionalnu politiku, te prostorne planove i razvojne strategije Županije istarske. Društvena kretanja (uže i šire) i tržišni trendovi značajno određuju razvoj lokalne zajednice. SPR mora sublimirati sve sagledano i sva znanja s ciljem određivanja strateških ciljeva pa sve do pojedinih projekata kroz koje se realiziraju strateške postavke. Posebna pažnja pridaje se formiranju i definiranju vizije razvoja Općine kao i njenih najvažnijih ciljeva. Vizija je inspirativna izjava koja definira smjer u kojem se Općina želi razvijati, čemu teži, čemu sanja. Nastoji se gledati u budućnost do 10 godina. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere konačni je proizvod svega što se u dokumentu analiziralo. Dakle, smisao cijelog dokumenta sažet je upravo u ovim smjernicama. Temeljem tih smjernica određuje se konačna strategija koju bi Općina trebala slijediti ukoliko želi postići viziju razvoja. Kao posljednje ali ne i konačno opisao se Strateški plan razvoja u budućnosti.

Posljednje poglavlje rezervirano je za definiranje plana provedbe Strateškog plana razvoja. Nakon početnog uvoda gdje se definirao SPR, prešlo se na definiranje institucija i mehanizme provedbe. Detaljno se objašnjavaju načini pribavljanja financijskih sredstava za financiranje projekata. Praćenje provedbe zacrtane Strategije prema dinamici, zaduženjima i odgovornosti. Evaluacija označava procjenu planiranih aktivnosti pojedinaca, skupina ili institucija i njihovih rezultata. Evaluacija nije samo završna procjena nekog projekta ili program već je i procjena svih faza planiranja i socijalnih aktivnosti. Nadalje, u poglavlju se opisala i sama provedba SPR-a kao novog razvojnog dokumenta Općine u kojem su zapisani svi koraci koje ona treba poduzeti kako bi u konačnici ostvarila svoje strateške ciljeve. Logičkom matricom dao se zorniji prikaz strateških ciljeva svakog pojedinačnog operativnog cilja koji se treba realizirati unutar strateškog cilja, definirani su očekivani rezultati. Za svaku stavku potrebno je definirati indikatore koji se mogu objektivno potvrditi. Svaka logička matrica ima izvore verifikacije pomoću kojih se provjeravaju indikatori uspješnosti. Kako bi se ti indikatori u konačnici mogli mjeriti potrebno je sagledati sve rizike i pretpostavke.

Financijski okvir provedbe predstavlja zaokruženu cjelinu kojom se u cijelosti definiraju osnovne stavke, definiraju pojedini strateški ciljevi. Temeljem logičke matrice prikazale su se konkretne stavke za svako pojedino ulaganje koje u konačnici doprinosi ukupnom razvoju same Općine.

3. OPĆI PODACI

Istarska županija obuhvaća veći dio Istre - najvećeg jadranskog poluotoka. Najzapadnija točka Republike Hrvatske je u Istarskoj županiji (Bašanija, rt Lako) na 45° sjeverne zemljopisne širine. Smještena je u sjeveroistočnom dijelu Jadranskog mora. Istra je s tri strane okružena morem, a sjevernu granicu prema kopnu čini linija između Miljskog zaljeva (Muggia) u neposrednoj blizini Trsta i „prelučkog“ zaljeva, u neposrednoj blizini Rijeke. Ovako povoljnim zemljopisnim položajem gotovo u srcu Europe, na pola puta između ekvatora i sjevernog pola, Istra je oduvijek predstavljala most koji je povezivao srednjoeuropski kontinentalni prostor s mediteranskim.

3.1. Geografski položaj Istarske županije

Površina: Istarski poluotok obuhvaća površinu od 3.476 četvornih kilometara. To područje dijele tri države: Hrvatska, Slovenija i Italija. Vrlo malen dio Istre, tek sjeverna strana Miljskoga poluotoka, pripada Republici Italiji. Slovensko primorje s Koparskim zaljevom i dijelom Piranskoga zaljeva do ušća rijeke Dragonje dio je Republike Slovenije. Najveći dio, ili 3.130 četvornih kilometara (90% površine), pripada Republici Hrvatskoj. Većina hrvatskog dijela poluotoka nalazi se u Istarskoj županiji 2.820 četvornih kilometara, što je 4,98 posto od ukupne površine Republike Hrvatske. Ostali dio administrativno-teritorijalno pripada Primorsko-goranskog županiji. (<http://www.istra-istria.hr/index.php?id=263> , 13.08.2013.)

Administrativno je Istarska županija podijeljena na 41 teritorijalnu jedinicu lokalne samouprave: 10 gradova i 31 općinu.

- Gradovi: Buje, Buzet, Labin, Novigrad, Pazin, Poreč, Pula, Rovinj, Umag i Vodnjan
- Općine: Bale, Barban, Brtonigla, Cerovlje, Fažana, Funtana, Gračišće, Grožnjan-Grisignana, Kanfanar, Karojba, Kaštelir - Labinci, Kršan, Lanišće, Ližnjan, Lupoglav, Marčana, Medulin, Motovun, Oprtalj, Pićan, Raša, Sveti Lovreč, Sveta Nedelja, Sveti Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tar-Vabriga, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Vrsar i Žminj

Opći podaci o Istarskoj županiji:

- Površina Istre - 2.820 km²
- Broj stanovnika – 208 440 (Popis 2011.)
- Dužina obale - 445,1 km (razvedena obala dvostruko je duža od cestovne)
- Zapadna obala Istre duga je 242,5 km, s otocima 327,5 km
- Istočna obala Istre duga je 202,6 km, s pripadajućim otočićima 212,4 km
- Administrativni centar - Pazin (9.227 stanovnika)
- Ekonomski centar - Pula (58.594 stanovnika)

3.2. Opći podaci i položaj Općine Višnjan

Općina Višnjan (tal. Visignano) nalazi se u zapadnom dijelu [Istre](#) na području Poreštine. To je prostor između rijeke [Mirne](#) na sjeveru i [Limskog kanala](#) na jugu nazvan po najvećem naselju [Poreču](#). Geografske koordinate Višnjana su: = 13o 43' 34", g.d. g.s. = 45o 16' 39". Nalazi se na 244 m nadmorske visine. Višnjan ima dobar prometni položaj. S gradom [Porečom](#) povezuje ga 12 km duga regionalna cesta, a od magistralne ceste [Pula-Trst](#) udaljen je samo 3 km. [2005.](#) godine je dovršena izgradnja zapadnog kraka [istarskog ipsilona](#) 1.5 km zapadno od mjesta koje je time dobilo bolju vezu s [Pulom](#) (centrom zračnog prometa) i [Pazinom](#) (centrom željezničkog prometa). Nekada je ovuda prolazila poznata željeznička pruga [Parenzana](#) (Poreč - tal. Parenzo), tzv. "vinska pruga" koja je povezivala [Trst](#) i [Poreč](#), a bila je veoma važna za gospodarstvo ovog kraja jer su se njome prevozili domaći proizvodi ([vino](#), [pršut](#)) do većih gradova na prodaju.

Stanovništvo:

Demografska povijest Istre pokazuje velike oscilacije u broju stanovništva, što je ponajprije uvjetovano zemljopisnim položajem, miješanim sastavom stanovništva, ratovima i s time povezanim političkim okolnostima u povijesti, a u sadašnje vrijeme najviše gospodarskim razlozima i migracijama po tom osnovu. Nakon Drugog svjetskog rata broj stanovnika Istre smanjio se za 40.609. Od 1971. godine broj stanovnika počinje rasti. Tome su ponajprije uzrok poslijeratne migracije stanovništva zbog gospodarskog razvoja, prije svega. Stanovništvo Istarske županije povećalo se u razdoblju 1948-2001. za samo 11,3%, u usporedbi s Hrvatskom gdje je u istom razdoblju zabilježen porast od 26,6%. Uzorak naseljenosti IŽ govori o koncentraciji stanovništva u manjem broju gradskih naselja. U deset gradova živi 144.459 stanovnika što je čak 69,3% stanovništva, a u 31 općini živi 63.981 stanovnika što čini 30,7% stanovništva. Ruralni prostor obilježava izrazito niska gustoća naseljenosti – samo 33 stanovnika/km², dok prosječna gustoća naseljenosti urbanog prostora iznosi 254 stanovnika/km². U ukupnom stanovništvu IŽ danas poljoprivredno sudjeluje sa svega 2,60% što je znatno niže nego li u RH (5,5%). Na području IŽ manje od 25% OPG-a (oko 4.600) je registrirano u upisniku poljoprivrednih proizvođača MPŠVG za tržišnu proizvodnju, dok se ostali ili bave poljoprivredom samo za „vlastitu potrošnju“, ili je u potpunosti napustilo poljoprivrednu proizvodnju što implicira da je njihovo zemljište zapušteno (neobrađeno). Isključivo od poljoprivrede živi tek oko 1.000 OPG-a.

Danas na području Općine Višnjan postoji 46 manjih naselja u kojima živi 2.274 stanovnika (prema popisu iz 2011. g.) i zauzima površinu od 69 km². Prema popisu stanovništva 1880. g. Višnjan ima 1344 stanovnika, 1910. g. ima najviše 2088 stanovnika, a 1991. g. svega 615, što znači da je broj stanovnika u razdoblju od 80 godina smanjen 3.5 puta. Prema popis iz 1991. godine Općina je imala 2542 stanovnika. Stanovništvo je porijeklom veoma šaroliko zbog velikih migracija u prošlosti. Naseljavaju se Kelti, Iliri, Slaveni, Mlečani, a zbog nadiranja Turaka 1500. g. Hrvati iz Dalmacije i BiH. 1950-ih godina dolazi stanovništvo sa Ćićarije te okolice Varaždina kao kolonisti. Brojčano je značajno iseljavanje Talijana (1946.-1958.) nakon pripojenja Istre Jugoslaviji. Posljednjih 40 godina veća je depopulacija mlađeg stanovništva zbog razvoja turizma na obali, a time opada i prirodni priraštaj. Veoma su prisutne dnevne migracije u veće centre zbog zaposlenja i školovanja.

Tablica 1.: – Istarska županija-broj stanovnika Općine Višnjan

STANOVNIŠTVO PREMA STAROSTI I SPOLU.																						
	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Istarska županija																						
Općina Višnjan - Visignano	sv.	2.274	120	101	111	114	122	138	152	174	164	149	204	162	144	89	124	90	70	39	6	1
	m	1.133	65	48	57	60	68	78	75	92	85	81	89	82	75	51	52	36	25	12	1	1
	ž	1.141	55	53	54	54	54	60	77	82	79	68	115	80	69	38	72	54	45	27	5	-

Izvor: DZS, 2011.

Gornja tablica daje pregled ukupnog stanovništva Općine Višnjan prema starosti i spolu iz koje je vidljivo da je najprisutnija starosna populacija od 50 do 54 godine.

Tablica 2.: Površina gradova, općina, naselja i bivših naselja po županijama

	<i>Površina u km</i>	<i>Broj gradova</i>	<i>Broj općina</i>	<i>Broj naselja</i>	<i>Broj bivših naselja</i>
Republika Hrvatska	56 594	123	423	6 759	1 132
Zagrebačka	3 060	8	26	697	66
Krapinsko-zagorska	1 229	7	25	423	35
Sisačko-moslavačka	4 468	6	13	456	82
Karlovačka	3 626	5	16	649	119
Varaždinska	1 262	6	22	301	25
Koprivničko-križevačka	1 748	3	22	264	16
Bjelovarsko-bilogorska	2 640	5	18	323	35
Primorsko-goranska	3 588	14	21	536	220
Ličko-senjska	5 353	4	8	252	77
Virovitičko-podravska	2 024	3	13	190	35
Požeško-slavonska	1 823	4	6	277	14
Brodsko-posavska	2 030	2	26	185	8
Zadarska	3 646	6	26	221	28
Osječko-baranjska	4 155	7	35	264	18
Šibensko-kninska	2 984	5	13	196	17
Vukovarsko-srijemska	2 454	4	26	85	8
Splitsko-dalmatinska	4 540	16	39	367	42
Istarska	2 813	9	30	648	106
Dubrovačko-neretvanska	1 781	5	17	227	47
Međimurska	729	3	21	128	27
Grad Zagreb	641	1	0	70	107

Izvor: DZS, 2011.

Istarska županija u svom sastavu ima 9 gradova i 31 općinu, 648 naselja i time se svrstava u županije s najviše JLS.

Tablica 3.: Stanovništvo prema državljanstvu

STANOVNIŠTVO PREMA DRŽAVLJANSTVU														
			Hrvatska											
Ime županije	Grad ili općina	Ime grada/općine	Ukupno	Ukupno %	svoga	svoga %	od toga hrvatsko i drugo	od toga hrvatsko i drugo %	Strano	Strano %	Bez državljanstva	Bez državljanstva %	Nepoznato	Nepoznato %
Istarska	Općina	Višnjan	2.274	100.00	2.243	98.64	137	6.02	29	2	-	-	-	-

Izvor: DZS , 2011.

U Općini Višnjan ukupno je 2. 274 stanovnika, od čega cca 98 % čini hrvatsko stanovništvo, a 2 % su stranci.

Tablica 4.: Popis osoba, kućanstva i stambenih jedinica, rezultati popisa 2011. po naseljima

Istra	Ukupno popisane osobe	Ukupan broj stanovnika	Kućanstva		Stambene jedinice	
			ukupno	privatna kućanstva	ukupno	Stanovi za stalno stanovanje
Gradovi i Općine	213.891	208.440	79.377	79.309	134.251	103.695
Buje - Buie	5.315	5.127	2.022	2.018	2.807	2.417
Buzet	6.212	6.105	2.158	2.156	3.147	2.811
Labin	12.188	11.703	4.813	4.812	7.009	6.705
Novigrad - Cittanova	4.462	4.328	1.654	1.653	5.389	2.358
Pazin	8.868	8.630	2.973	2.972	3.717	3.583
Poreč - Parenzo	17.210	16.696	6.276	6.270	13.119	7.976
Pula - Pola	59.286	57.765	22.933	22.908	28.928	27.998
Rovinj - Rovigno	14.688	14.367	5.617	5.611	9.037	6.161
Umag - Umago	13.926	13.594	5.415	5.414	10.342	7.430
Vodnjan - Dignano	6.324	6.144	2.256	2.254	5.807	3.297
Bale - Valle	1.146	1.129	415	415	684	493
Barban	2.728	2.715	961	961	1.353	1.257
Brtonigla - Verteneglio	1.684	1.607	636	635	1.038	977
Cerovlje	1.695	1.671	514	512	814	758
Fažana - Fasana	3.710	3.569	1.459	1.459	2.870	1.537
Funtana - Fontane	953	924	347	346	868	364
Gračišće	1.423	1.408	415	415	596	541
Grožnjan	745	733	283	283	555	555
-Grisignano						
Kanfana	1.549	1.538	562	562	915	789
Karojba	1.446	1.442	421	421	617	560
Kaštelir - Labinci	1.496	1.459	547	547	1.043	758
Kršan	3.009	2.958	1.050	1.049	1.713	1.376
Lanišće	347	327	130	130	544	412
Ližnjan-Lisignano	3.993	3.916	1.429	1.426	2.737	2.339
Lupoglav	940	935	340	340	536	338
Marčana	4.308	4.260	1.702	1.701	3.757	2.433
Medulin	6.892	6.552	2.695	2.695	7.905	4.287
Motovun - Montana	1.023	1.001	317	316	546	434
Opertalj - Portole	869	862	318	318	742	742
Piće	1.839	1.820	596	596	848	818
Raša	3.311	3.197	1.257	1.254	2.477	1.705
Sveta Nedelja	3.037	2.980	1.055	1.053	1.649	1.537
Sveti Lovreč	1.024	1.017	341	341	533	341
Sveti Petar u Šumi	1.078	1.067	330	330	411	377
Svetvinčenat	2.234	2.183	784	784	1.311	1.133
Tar-Vabriga -	2.042	1.996	724	724	1.773	1.163
Tinjan	1.710	1.672	511	508	818	716

Višnjan - Visignano	2.302	2.266	787	787	1.211	1.009
Vižinada - Visinada	1.174	1.155	413	413	653	558
Vrsar - Orsera	2.210	2.152	794	793	1.909	1.203
Žminj	3.495	3.470	1.127	1.127	1.523	1.449

Izvor: DSZ, 2011.

Prema popisu iz 2011.g. Općina Višnjan imala je 787 privatnih kućanstava i 1211 stanova što pokazuje da je veliki broj stanova u vlasništvu osoba koje ne žive na području Općine (vikendaši) i da jedan broj stanovnika ima više stanova, te da se isti djelom koriste u turističke svrhe za iznajmljivanje.

Tablica 5.: Stanovništvo prema glavnim izvorima sredstava za život i spolu

	Spol	Ukupno ¹⁾	Prihodi od stalnog rada	Prihodi od povremenog rada	Prihodi od poljoprivrede	Starosna mirovina	Ostale mirovine	Prihodi od imovine	Socijalne naknade	Ostali prihodi	Povremena potpora drugih	Bez prihoda	Nepoznato
Istarska županija	sv.	208.055	78.035	8.096	1.535	38.550	14.921	1.774	4.946	5.141	4.553	56.469	377
	m	101.162	42.999	4.252	1.090	17.505	5.461	836	1.942	2.397	2.216	25.503	190
	ž	106.893	35.036	3.844	445	21.045	9.460	938	3.004	2.744	2.337	30.966	187
Višnjan Visignano	sv.	2.274	831	93	45	374	135	9	49	53	22	716	-
	m	1.133	497	46	33	186	52	5	14	28	8	295	-
	ž	1.141	334	47	12	188	83	4	35	25	14	421	-

Izvor: DZS, 2011.

Od ukupno 2.274 stanovnika, 831 stanovnik ima prihode od stalnog rada što iznosi 36,5 % u odnosu na cjelokupni broj stanovnika s tim da 716 stanovnika ne prima nikakve prihode tj. 31,4%, a od mirovine živi 374 stanovnika ili 16,44 % .

3.3. Prirodna svojstva krajolika

Na prostoru Općine Višnjan najrašireniji su karbonatni sedimenti kao u ostalom i u cijeloj Istri, ali različite debljine. Veći dio Općine tvore dolomiti i vapnenci, a tek u manjem sjevernom dijelu površine Općine pojavljuju se rudinasti vapnenci. Podneblje je uvjetovano geografskim položajem i reljefom. Blizina mora uz nizak reljef, te izraziti rub na sjeveroistoku u zoni Čićarije i Učke imaju veliki utjecaj na održavanje klimatske osobitosti Općine, ali i cijeloga istarskoga kraja. Ljeta su vruća, a najhladniji je mjesec siječanj. Općina se nalazi u okviru povoljnih klimatskih prilika koje pružaju potrebne uvjete za život stanovništva i većim dijelom godine za boravak turista . U mediteranskoj zoni kojoj pripada i Općina raširene su masline i vinova loza. Osobita se pažnja sve više pridaje razvoju ribarstva te uzgoju voća i povrća. Te su se kulture počele intenzivnije uzgajati jačanjem gradskih funkcija pretežno primorskih naselja.

3.4. Razvojne značajke i resursi

Posebnim vrijednosnim resursima smatraju se:

- plodno poljoprivredno zemljište i šume
- zaštićena područja prirode
- spomenici graditeljske baštine
- resursi: prirodne šume, nezagađena tla, rezerve plitke vode, očuvani kultivirani krajobraz i veliki dio prirodne obale mora

Zastupljenosti prethodno navedenih prostornih vrijednosti u Općini Višnjan u razmjernom su intenzitetu. Kao i cijela Istra, Poreština i Općina obdarena je prirodnim izvorima kao što su: poljodjelska zemljišta, šumske površine i prirodni krajobrazi. Osobito u dijelu područja Općine prema dolini rijeke Mirne. Poljodjelsko zemljište zauzima razmjerno velike površine. Glede kakvoće i pogodnosti tla za poljodjelske kulture prevladavaju tri vrste zemljišta: za ratarske kulture, livade, vinograde i voćnjake. Obilježja kakvoće tla, te relativna usitnjenost i rascjepkanost zemljišta odgovara vinogradarstvu, voćarstvu i proizvodnji povrtlarskih kultura intenzivnog načina eksploatacije. Prirodna komponenta prostora, elementi prirodnog i uglavnom još sačuvanog tradicijskog kultiviranog i kulturnog krajobraza te osobito šumoviti predjeli, općinski su najvrjedniji prirodni izvori. S gledišta temeljne zadaće uređenja prostora Općine, a uvažavajući promjene imovinsko pravnog sustava, postoje opasnosti od neracionalnog korištenja prostora koje izviru iz želje da se u građevna područja uključe općinska zemljišta iako su ona često nepodesna za gradnju. Ističe se i opasnost povećanog interesa za izgradnju na određenim atraktivnim dijelovima vizualno interesantnih, eksponiranih prostora te na plodnim tlima. Na razmjerno malom prostoru Općine uočljive su raznolike prostorno-razvojne i resursne značajke koje pružaju veće poticaje razvoju. Povoljan zemljopisni položaj bez dvojbe pruža dobre mogućnosti za razvoj turističkoga gospodarstva. Blizina državne granice sa Slovenijom, položaj trase istarskoga Y, osigurava u budućnosti dobre geografsko – prometne parametre za budući gospodarski razvitak.

4. PRIRODNI RESURSI

Općina Višnjan smještena je na zapadnom dijelu istarskog poluotoka, sjeverno od Grada Poreča. Prostor Općine dio je bivše Općine Poreč. Taj se prostor naziva Poreština, a pruža se od rijeke Mirne na sjeveru do limskog kanala na jugu dok mu je granica prema istoku i unutrašnjosti Istre glavna magistralna i državna cesta D 21: Trst-Kopar-Buje-Pula. U središtu ove mikroregije nalazi se grad Poreč kao centar kojemu gravitira mikroregija. U njemu su koncentrirane društvene, uslužne i ekonomske funkcije kojima se koristi gravitirajuće stanovništvo mikroregije.

4.1. Reljef i zemljište

Reljefne svojstvenosti i geološka obilježja:

Područje Poreštine u cjelosti pripada tzv “Crvenoj Istri” prostranom, niskom i valovitom istarskom travnjaku s blago zaobljenim kupastim i relativno niskim reljefnim oblicima (30 – 100 metara relativne visine) gdje se pri vrhu smjestila Općina. Taj blagi valoviti prostor na zapadu prelazi u nizine koje se spuštaju prema moru. U tom prostoru, kao uostalom i u cijeloj Istri najrašireniji su karbonatni sedimenti, ali različite debljine. Prostranstvom slijede flišne stijene koje su najtipičnije oko Buzeta. Veći dio Općine Višnjan tvore dolomiti i vapnenci

(donja kreda), a tek u manjem, sjevernom dijelu površine Općine, pojavljuju se rudistni vapnenci (gornja kreda). U geografskoj osnovi Istre najviše sudjeluju vapnenačko-dolomitne stijene koje najviše sudjeluju i u geološkoj građi Općine. Zemlja crvenica (terra rossa) zapravo je netopivi dio karbonatne mase.

4.2 Klimatska obilježja

Podneblje je uvjetovano geografskim položajem i reljefom. Blizina mora uz nizak reljef, te izraziti rub na sjeveroistoku u zoni Čićarije i Učke imaju veliki utjecaj na održavanje klimatske osobitosti istarskog kraja, a time i prostora Općine. Ljeta su vruća (srednja temperatura kolovoza 22,0^o C /Poreč/), a najhladniji mjesec je siječanj (srednja temperatura siječnja 4,9^o C /Poreč/). Maritimni mediteranski utjecaj prodire i do 20 km u unutrašnjost pa zahvaća i Općinu Višnjan. U zoni Općine vlada donekle izmijenjena, sredozemna umjereno topla kišna klima. U cjelini uzevši Općina se nalazi u okviru povoljnih klimatskih prilika koje pružaju potrebne uvjete za život stanovništva i većim dijelom godine za boravak turista, a u toku vegetacijskog razdoblja omogućavaju uspješno uzgajanje mediteranskih kultura.

4.3. Vegetacija

Tlo i vegetacijski pokrov, značajke tla i vegetacijski pokrov, na najbolji način kompletiraju geografsku osnovu i višestruke utjecaje društva što se odražava u preobrazbi izvornih prirodnih stanja i njihovoj daljnjoj evoluciji. Tla su primarno nastala djelovanjem pedogenetskih procesa, tj. rastrožbom stijena matične podloge - litosfere uz djelovanje klime, reljefa, flore i faune i drugih čimbenika. Međutim, agrotehničkim mjerama društvo značajno mijenja njihova prirodna svojstva. Najraširenije tlo u Istri, a i u Općini je crvenica (terra rossa) na karbonatnoj podlozi. Osim crvenice na zadanom području razvijene su i crnice na vapnencu. To su rastresita, suha humusna tla koja nastaju dugotrajnim nakupljanjem nekarbonatne mineralne i transformirane organske komponente. Koriste se za povrtlarske i ratarske kulture. Na području cijele Poreštine javljaju se tla I i II kategorije visoke proizvodne sposobnosti i to na znatnim površinama, osobito u priobalnom dijelu, ali i u zaobalnom području, te u dolini rijeke Mirne.

U vegetacijskom pogledu na području Poreštine razlikuju se tri vegetacijska područja:

- Uski priobalni pojas do Poreča pripada šumi hrasta crnike (Orno-Quercetum ilicis).
- Niže zaleđe pripada listopadnom submediteranskom primorskom području šume hrasta medunca i drugih hrastova s bjelograbom (Carpinetum orientalis croaticum). To su samo ostaci nekadašnjih listopadnih šuma.
- Više zaleđe pripada listopadnom unutrašnjem području šume medunca i drugih hrastova s crnim grabom. (Seslerio-Ostryetum).
- Područje nižeg i višeg zaleđa Poreštine dijelom zahvaća niži i viši dio Općine. Sjeverni dio pripada dolini Mirne. U ovom vlažnom dijelu prostora Općine rijeke Mirne i njenih pritoka od prirodne vegetacije zastupljeni su hrast lužnjak (*Quercus robur*), poljski jasen (*Fraxinus oxycarpa*), brijest (*Ulmus campestris*) i druge biljke prilagođene vlažnom poplavnom staništu. Kulturne biljke u kraju Općine kao uostalom u cijelom prostoru Istre imaju veće značenje.

U mediteranskoj zoni kojoj pripada i Općina raširena je maslina i vinova loza. Osobita se pažnja sve više pridaje uzgoju voća i povrća a šume su bogate gljivama i vrhunskom

delicijom- šparugama. Te su se kulture počele intenzivnije uzgajati jačanjem gradskih funkcija pretežno primorskih naselja. Današnji biljni pokrov Istre, Poreštine i Općine manje je uvjetovan neposrednom prirodnim osnovom već je više odraz novijeg razvoja i njime povećane gospodarske aktivnosti društva.

4.4. Poljoprivredne površine

Kao cijela Istra, Poreština i Općina je obdarena prirodnim izvorima kao što su: poljodjelska zemljišta, šumske površine i prirodni krajobrazi osobito u dijelu područja koje gravitira prema dolini rijeke Mirne. Poljodjelsko zemljište zauzima razmjerno velike površine. Glede kakvoće i pogodnosti tla za poljodjelske kulture prevladavaju tri vrste zemljišta: za ratarske kulture, za livade i za vinograde i voćnjake. Obilježja kakvoće tla, te relativna usitnjenost i rascjepkanost zemljišta odgovara vinogradarstvu, voćarstvu i proizvodnji povrtlarskih kultura intenzivnog načina eksploatacije. Poljodjelski prostor Općine mozaik je poljodjelskih površina - oranica, livada i vinograda prošaranih rastočenim šumskim površinama niskih šuma hrasta medunca koje se nalaze većinom u privatnom vlasništvu. Prostor pripada crvenoj Istri na što nas upućuje slikoviti krajobraz s izrazito crvenim tlom oranica istarskog ravnjaka. S obzirom da je Općina smještena na plodnoj zemlji povoljnoj za gospodarstvo te zbog povoljne klime može se pohvaliti brojnim maslinarima, vinarima, pčelarstvom, te uzgojem povrća, voća i cvijeća.

Tablica 6.: Površina korištenog poljoprivrednog zemljišta te broj stoke i peradi privatnih kućanstava

	Skupine kućanstava prema korištenome poljoprivrednom zemljištu	Broj kućanstava	Korišteno poljoprivredno zemljište, ha						Broj stoke i peradi				
			ukupno korišteno poljoprivredno zemljište, ha	oranice, ha	voćnjaci, ha	vinogradi, ha	maslinici, ha	ostalo poljoprivredno zemljište (livade, pašnjaci i dr.), ha	gove	ovaca	koz	svinja	peradi
Općina Višnjan -	Ukupno	789	1.269,27	371,30	3,40	240,57	49,52	604,48	121	431	118	138	2.669
	bez zemlje	438	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2	51	5	10	573
	do 0,09 ha	14	0,52	0,19	0,05	0,14	0,11	0,03	0	0	0	0	140
	0,10 do 0,49 ha	50	11,68	5,37	0,40	2,56	2,60	0,75	0	28	1	2	129
	0,50 do 0,99 ha	41	25,06	12,10	0,04	4,48	4,09	4,35	10	71	1	10	224
	1,00 do 2,99 ha	94	159,31	69,99	0,59	33,97	12,94	41,82	9	154	66	24	514
	3,00 do 4,99 ha	52	184,14	62,65	0,10	34,97	6,60	79,82	37	4	3	20	299
	5,00 do 7,99 ha	52	326,49	80,90	1,12	66,15	11,31	167,01	6	94	17	52	378
	8,00 do 9,99 ha	15	128,35	25,10	0,00	27,70	5,05	70,50	2	1	5	8	96
	10,00 do 19,99 ha	30	365,72	94,00	0,60	70,10	5,82	195,20	55	28	0	12	296
	20,00 ha i više	3	68,00	21,00	0,50	0,50	1,00	45,00	0	0	20	0	20

Izvor: DZS, 2011.

4.5. Vodno bogatstvo

Cijelo područje Poreštine tipično je kraško područje u kojemu najvećim dijelom vlada nestašica vode. Izuzetak je jedan od najvažnijih vodotoka u Istri, rijeka Mirna. Mirna s pritocima čini porječje od 536 km². Na karbonatnim stijenama koje dominiraju u Poreštini poniru velike količine vode u dublje dijelove podzemlja. One se ponovno javljaju ili u obliku stalnih izvora ili povremenih vrela. Slatke ili slane vode pojavljuju se i u moru kao vrulje. Mehanizam gibanja vode kroz topive stijene nemoguće je odrediti, jer postoje bezbrojne kombinacije, što je potpuno u skladu s prirodom krša i njegovim svojstvenostima. U dijelu orijentiranom prema rijeci Mirni u Općini Vižinada nalazi se kaptirano i jedno od najvećih izvorišta Istre, izvor Gradole. Područje je bogato brojnim ponikvama s nepropusnim slojem zemlje crvenice od kojih su neke uvijek pune vode – krške lokve. Bujice u slivu rijeke Mirne uzrokovale su velike štete zbog erozije zemljišta.

4.6. Zaštita prostora

Temeljne ekološke svojstvenosti kraja:

Radi svoje veličine i radi činjenice da je Općina naseljena sa samo 33 st/km² čini općinski prostor razmjerno malo ugroženim. Usprkos toga bit će potrebno neprekidno i sustavno štititi cjelokupni prostor Općine. Stoga je potrebno provoditi i mjere za poboljšanje i unapređivanje prirodnog, kultiviranog i kulturnog krajobraza. Također i mjere za sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš:

Mjere za poboljšanje okoliša:

Za provođenje ovih mjera treba:

- a) Izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito u radnim zonama i na svim mjestima gdje se javljaju veći onečišćivači;
- b) Spriječiti mogućnost aerozagađivanja;
- c) Redovito treba čistiti naselje od krutog i krupnog otpada i sprječavati divlja odlagališta otpadaka po poljodjelskim i šumskim površinama, te otpad odlagati na propisnu deponiju; riješiti problem kućnog i industrijskog otpada;
- d) Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.) i primjenjivati biološka sredstva u provođenju zaštite poljodjelskih kultura, naročito u dolinama vodotoka.

Mjere za očuvanje okoliša:

U sklopu ovih mjera podrazumijeva se da treba:

- a) Na djelotvorni način štititi kulturne, prirodne i krajobrazne vrijednosti.
- b) Čuvati prirodna bogatstva i prirodne izvore (šume, poljoprivredne površine, izvore vode, vodotoke i dr.).
- c) Uključiti lokalne vlasti u aktivno čuvanje okoliša te zaštitu zaštićenih građevina i područja kroz novčanu potporu i općinske odluke.

Mjere za unapređenje okoliša:

Ove mjere podrazumijevaju:

- a) Stvaranje javnoga mijenja u korist zaštite krajolika, zaštite kulturne i prirodne baštine, smanjenje onečišćenja te gradnju stambenih zgrada na temeljima tradicijskoga graditeljstva;
- b) U svaki urbanistički i arhitektonski projekt ili studiju, bilo koje vrste, ugraditi elemente zaštite okoliša i krajobraznoga oblikovanja.

Na građevinskom području ne smiju se graditi građevine koje bi svojim postojanjem, ili upotrebom neposredno, ili potencijalno ugrožavale život, zdravlje i rad ljudi u naselju, ili vrijednost okoliša, niti se smije zemljište uređivati ili koristiti na način, koji bi izazvao takve posljedice.

Važno je navesti slijedeće:

- a) Planom je određeno da će konačna lokacija za odlaganje krutog otpadnog materijala biti određena Prostornim planom uređenja Županije.
- b) Ako se na dijelu građevnog područja izgradi javna kanalizaciona mreža i ako postoje za to tehnički uvjeti, postojeće stambene i ostale građevine se moraju priključiti na nju.
- c) Ako na dijelu građevnog područja na kojem će se graditi građevina postoji javna kanalizaciona mreža, stambene i druge građevine se moraju priključiti na nju.
- d) Otpadne vode iz domaćinstva bez kanalizacije moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičnim jamama.
- e) Otpadne vode iz gospodarskih zgrada u domaćinstvu s izvorom zagađenja i gospodarskih postrojenja moraju se prije puštanja u recipijent pročistiti do stupnja na kojem se nalazi recipijent. Odnosno do stupnja i na način predviđen posebnom odlukom Općinskog vijeća.

SWOT ANALIZA - Prirodni i ljudski resursi

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Povoljno reljefno i klimatsko obilježje prostora ➤ Očuvan i nezagađen prirodni okoliš (turizam, poljoprivreda) ➤ Poljoprivredne površine ➤ Doneseni prostorni planovi (potrebne nadopune i izmjene) ➤ Tradicionalno radišno i poslovno stanovništvo 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedovoljna valorizacija prirodnih resursa i prostora ➤ Nedostatno cjeloživotno obrazovanje ➤ Nedovoljna osviještenost stanovništva o potrebi zaštite okoliša ➤ Puno malih naselja ➤ Odljev radne snage
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Uravnotežen i održiv razvoj, planski vođen i dinamičnije, moguće je ostvariti viši standard stanovništva ➤ Više korištenje sredstva EU fondova u razvoju ➤ Sustavna edukacija stanovništva ➤ Sustav zaštite i kvalitete tla, vode, zraka, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefiniran sustav zaštite prostora(voda, tlo, zrak) ➤ Nelegalna odlagališta ➤ Neprikladna zakonska regulativa

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

5. INFRASTRUKTURA

U ovom poglavlju analizira se osnovna infrastruktura . Kod analize prometa uglavnom se daje pregled postojećih cesta na području Općine kroz tri razine: državnu, županijsku i lokalnu, vodoopskrba (vodno gospodarstvo) , elektroopskrba i odgovarajuća telekomunikacijska infrastruktura.

5.1. Promet

Prometni sustav utemeljen je na mreži postojećih prometnica koje su državnog, županijskog i lokalnog značaja.

Cestovne veze:

Sustav prometnica na regionalnoj razini zastupljen je:

- Državnim cestama: DC 75 (D 200 – Savudrija-Umag-Novigrad-Poreč-Vrsar-Vrh Lima-Bale-Pula (D 400)

- Županijskim cestama :

Županijska cesta Ž 5040 (D 75 Tar-Labinci-Ž 5042 Višnjan)

Županijska cesta Ž 5037 (TN Lanterna – D 75)

Županijska cesta Ž 5041 (Ž 5042 Kufci-Brnobići) D21 -Vižinada

Navedene ceste iznimno su važne za povezivanje prostora Općine sa širim okruženjem.

Sustav **na lokalnoj razini** od presudne je važnosti za odvijanje života u Općini, a obuhvaća:

a) lokalne (razvrstane) ceste:

L-50050 (Višnjan - Žbandaj),

L-50049 (Ž-5040 - Baškoti - Vižinada)

L-50061 (Brig (u O.Vižinada) - Veljaki - Ž-50042),

L-50062 (D-21 - Rapavel),

L-50094 (D-21 - Fabci),

L-50095 (D-21 - Majkusi),

L-50188 (Ž-5042 – Prhati),

L-50189 (Radovani – D-21).

b) ostale lokalne (nerazvrstane) ceste.

5.2. Vodoopskrba

Vodoopskrba i vodno gospodarstvo:

U Općini se ne planiraju novi važniji zahvati u izgradnji vodoopskrbe osim na potpuno lokalnoj razini. Obzirom na dotrajalost nekih poteza planira se rekonstrukcija pojedinih

ogranaka. Sustav vodoopskrbe već je prethodno opisan. Prostorom Općine prolaze magistralni cjevovodi koji su od županijskog značenja. To su:

- Iz pravca izvorišta Gradole, uređaja za pročišćavanje i vodospeme "Brdo" u Općini Vižinada, preko Općine Kaštelir-Labinci u Općinu ulazi cjevovod profila 400 mm. U zoni naselja Višnjan i vodospeme Višnjan cjevovod se račva na pravac prema Gradu Poreču profila 200 mm i na pravac prema jugu i Općini Sv. Lovreč profila 300 mm.

U Općinskom sustavu vodoopskrbe postoje dvije vodospeme:

- vodospema Višnjan 250 m³ vode i
- vodospema Korlević 150 m³.

U Općinskom sustavu vodoopskrbe postoje i tri prekidne komore:

- prekidna komora Farini 12 m³,
- prekidna komora Sinožići 18 m³
- prekidna komora Bratovići 5 m³.

Vodovod skoro u cijelosti pokriva područje Općine.

Čuvanje i poboljšanje kvalitete voda:

Zaštita podzemnih i površinskih voda određuje se mjerama za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja, prije svega izgradnjom sustava. Ostale mjere za sprečavanje i smanjivanje onečišćenja podzemnih i površinskih voda uključuju izbjegavanje odlijevanja onečišćenih voda i voda onečišćenih deterdžentima, brigu korisnika o zaštiti i održavanju vodovodne mreže, hidranata i drugih vodovodnih uređaja unutar i ispred vlastite građevne čestice. Opasne i druge tvari koje se ispuštaju u sustav javne odvodnje ili u drugi prijemnik, te u vodama koje se nakon pročišćavanja ispuštaju iz sustava javne odvodnje otpadnih voda u prirodni prijemnik, moraju biti u okvirima graničnih vrijednosti pokazatelja i dopuštene koncentracije prema Pravilniku o graničnim vrijednostima pokazatelja, otpadnih i drugih tvari i otpadnim vodama .

5.3. Elektroopskrba

Elektroenergetika:

Ne planiraju se važnije promjene stanja elektroenergetike u Općini. Ona se danas sastoji od dva vida kako je to već bilo rečeno. Možemo je promatrati:

- a) kroz transport električne energije čiji uređaji samo koriste prostor Općine
- b) kroz elektroenergetsku opskrbu Općine.

Područjem Općine, u njenom južnom dijelu, pravcem zapad-istok iz smjera Poreča prema Pazinu prolazi zračni dalekovod ZDV – 110 kV. To je jedini dalekovod ovog karaktera. Područje Općine u potpunosti je pokriveno elektroenergetskim razvodom. Razvod je izvršen zračnim (ZDV) i podzemnim (KDV) vodovima od 10 kV. U Općini je instalirano dvadeset sedam trafostanica TS 10(20)/0,4 kV, dvanaest trafostanica TS 10/0,4 kV i tri trafostanice tipa "tornjić" 10/0,4 kV. Mrežu razvoda na dalekovodima 10 kV još regulira i šest lokalnih rastavljača. Kapacitete trafostanica (10(20)/0,4 i 10/0,4) u okviru prostora Općine, temeljem planiranih građevnih područja za novu stambenu, gospodarsku i turističku izgradnju bit će potrebno dodatno proširiti pojačanjem postojećih ili izgradnjom novih. Rješenje ovim Planom

shematskog je karaktera. U svom kvantitativnom izrazu proširenjem kapaciteta (kroz nove ili proširenje postojećih i trasa vodova) odredit će se kapaciteti sukladno planovima investitora.

5.4. Pošta i telekomunikacije

U okviru Općine Višnjan postoji poštanski ured u samom naselju Višnjan. Ne planira se proširivanje ovoga sustava veza . Postoji i telekomunikacijska infrastruktura koja se sastoji od uređaja za komutaciju (centrala), prijenosnog puta (telekomunikacijska mreža) i krajnjih korisnika u smislu telefonskih priključaka. Plan razvoja tk infrastrukture obuhvaća telekomunikacijsku mrežu i komutaciju. Potrebno proširenje postojećih kapaciteta koje će zahtijevati funkcije u planiranim građevnim područjima kako naselja, tako gospodarstva i turizma u svom kvantitativnom izrazu kroz kapacitete i trase odredit će se kad se budu odredili i stvarni (planirani) kapaciteti sukladno planovima investitora. Povezivanje s temeljnom razvodnom mrežom i poboljšavanje kvalitete opsluženosti izdvojenih naselja postići će se korištenjem posebnih pretplatničkih stupnjeva.

SWOT ANALIZA - Infrastruktura

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Blizina najznačajnijih prometnica ➤ Donekle zadovoljavajuće rješenje vodoopskrbe, elektro-opskrbe, i PTT ➤ Plinifikacija 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nedefinirano i neriješeno pitanje prometne infrastrukture(ceste)- kod većeg opterećenja ➤ Vodovodna mreža(djelomično dotrajala) ➤ Neriješen problem otpadnih voda(nedovršen) ➤ Neriješen problem Internet veza
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Poticanje korištenja alternativnih izvora energije ➤ Stvaranje uvjeta za plinifikaciju ➤ Izgradnja i kvalitetnije održavanje prometnica i rješenje parkirnog prostora ➤ Izgradnja i rekonstrukcija vodovoda(sva naselja) ➤ Veće korištenje EU Fondova ➤ Iskoristiti mogućnost kroz LAG 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neodgovarajuća izgrađenost i održavanje prometnica ➤ Nepoštivanje standarda održivog razvoja i ekologije ➤ Pomanjkanje financijskih sredstava

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

6. KOMUNALNA DJELATNOST

Pod komunalnim gospodarstvom razumijeva se obavljanje komunalnih djelatnosti, naročito pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe te financiranje građenja i održavanje objekata i uređenja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području jedinica lokalne samouprave. Obavljanje komunalnih djelatnosti najčešće uključuje slijedeće vrste poslova:

- Izgradnja novih i rekonstrukcija postojećih dijelova kanalizacijskog sustava
- Prikupljanje i deponiranje komunalnog otpada
- Održavanje okoliša
- Izgradnja grobnica i održavanje groblja, te pogrebne usluge

Komunalna društva, osobito u sklopu jedinica lokalne samouprave, imaju nezamjenjivu zadaću u osiguranju životnih uvjeta svih građana, osobito kroz povećanje učinkovitosti komunalnog gospodarstva koje je jedan od preduvjeta za povećanje učinkovitosti ukupnog gospodarstva.

6.1. Odvodnja i pročišćavanje otpadnih voda

U Općini je izgrađena kanalizaciona mreža samo u dijelu naselja Višnjan. U okviru ovoga sustava postoji uređaj za pročišćavanje "Bio disk 240 ES" preko kojega otpadne vode idu do ispusta. U naseljima Markovac i Rapavel planiraju se izgraditi sustavi odvodnje otpadnih voda sa BIO pročišćavanjem, ispuštanjem pročišćenih voda u podzemlje ili čak njihovo korištenje u poljodjelstvu (sukladno PPUŽ). Treći stupanj pročišćavanja bit će potrebno uspostaviti ako se pokvari kakvoća vode na izvorima. U svom kvantitativnom izrazu, izgradnja kapaciteta odredit će se kad se budu odredili i stvarni kapaciteti sukladno planovima investitora. Obavezno je da turističko-rekreacijska zona Markovac i gospodarske zone imaju svoje sustave otpadnih voda s BIO pročišćavanjem. Za manja naselja i turističko-znanstvenu zonu Tićan, odabir sustava odvodnje s BIO pročišćavanjem ili sustava temeljenog na septičkim jamama ovisit će o ekonomskoj isplativosti. Na dijelu koji je unutar zona sanitarne zaštite izvorišta Gradole zabranjeno je upuštanje otpadnih voda u tlo, te se preporuča da se otpadne vode prikupljaju u vodonepropusne septičke trokomorne jame ili jednokomorne sabirne jame bez ispuštanja izlaznog efluenta u tlo. Na dijelu Općine koji je izvan zona sanitarne zaštite izvorišta Gradole otpadne vode moraju se prije ispuštanja u okoliš pročišćavati metodom autopurifikacije u septičkim jamama.

Odvodnja otpadnih voda i septičke jame:

Ukoliko nije izgrađena odvodnja otpadnih voda, problem se sanira izgradnjom septičkih jama i njihovim redovitim pražnjenjem odvoženjem sadržaja u za to određeni biopročišćivač, a prije ispuštanja u recipijent. Septička jama treba biti pristupačna za vozilo radi pražnjenja i raskuživanja. Zatečene zakonito izgrađene čestice koje koriste postojeći sustav odvodnje putem septičkih jama, po izgradnji javnog sustava odvodnje moraju se na njega priključiti.

Cisterne (šterne), bunari i drugi uređaji za lokalnu opskrbu vodom:

Uređaji koji služe za opskrbu pitkom vodom (bunari, crpke, cisterne / šterne/ i dr.) moraju biti izgrađeni i održavani prema postojećim propisima. Moraju biti izvedeni na propisanoj udaljenosti od postojećih septičkih jama, gnojšta te otvorenih kanalizacijskih odvoda i sl. Bunari se moraju graditi od nepropusnog materijala i to 50 cm iznad razine terena te 20 cm

ispod najnižeg vodostaja podzemne vode. Dubina bunara odredit će se prema razini podzemne vode, ali ne smije biti manja od 7,0 m od površine terena. Unutarnje stjenke bunara moraju biti zaglađene do dubine najmanje 4,0 m ispod površine terena. Bunar mora biti pokriven nepropusnom pločom. Na ploči se treba izvesti povišeno "grlo" za moguću postavu crpke i uzdignuto okno za ulaz u bunar.

Mjere za poboljšanje okoliša :

Zbog prirodne i kulturne baštine te razmjerno velikih površina pod zaštitom krajolika, potrebno je neprekidno i sustavno provoditi mjere za poboljšanje i unapređivanje prirodnoga i kultiviranoga krajolika, kao mjere za Sprječavanje nepovoljnog utjecaja na okoliš.

U cilju poboljšanja okoliša propisuju se sljedeće mjere:

- a) Do kraja izgraditi sustav kanalizacije s uređajima za pročišćavanje, osobito za površine gospodarske namjene i na svim mjestima gdje se javljaju znatniji onečišćivači.
- b) Smanjiti uporabu agrotehničkih sredstava koja onečišćuju tlo (pesticide, umjetno gnojivo i sl.)
- c) Sprječavati korištenje i izgradnju sustava koji proizvode buku i u tom smislu primjenjivati mjere zaštite od buke.
- d) Svi planirani turistički kapaciteti moraju biti priključeni na sustav odvodnje otpadnih voda ili izgraditi vlastiti sustav odvodnje s bio-pročišćivačem koji će otpadne vode pročistiti do propisane razine u skladu sa zakonom, uredbama, pravilnicima i standardima.
- e) Potrebno je provesti mjere sanacije tla oštećenog erozijom i to biološkom sanacijom koja podrazumijeva vraćanje tla u prvobitno stanje. U prvom redu sadnjom autohtonih biljnih vrsta (stabala i grmlja), kako bi se spriječila daljnja erozija, stabiliziralo tlo i omogućilo otjecanje površinskih voda.

6.2. Odlaganje čvrstog otpada

Odlagalište komunalnog otpada za Općinu Višnjan nalazi se u Poreču. Odlagalište **Košambra** se nalazi oko 2,5 km jugoistočno od centra Grada Poreča. U upotrebi je od 1977. godine. Prema računskim procjenama na odlagalištu je odloženo oko 400 000 m³ raznovrsnog otpada. Kako u okolici nije bilo na raspolaganju drugo odlagalište na Košambri su odlagane, odnosno još se uvijek odlažu sve vrste otpada iz domaćinstava, obrta i industrije, uključujući i otpad iz septičkih jama. Iznimku dijelom čini građevni otpad koji se odlaže slobodno, na otvorenom i nekontroliranom odlagalištu, oko 500 m udaljenom od Košambre.

SWOT ANALIZA- Komunalna djelatnost

SNAGE	SLABOSTI
➤ Donekle organizirana komunalna djelatnost	➤ Nedovršen sustav prikupljanja i pročišćavanja otpadnih voda

➤ Donekle riješeno prikupljanje otpada	➤ Nedefinirano odlagalište građevinskog i ostalog krupnog otpada
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Dovršenje i razvoj kanalizacijskog sustava ➤ Uređenje odlagališta građevinskog i krupnog otpada ➤ Izgradnja i uređenje sportskih objekata ➤ Izgradnja dječjih igrališta ➤ Veće korištenje sredstava iz EU Fondova ➤ Iskoristiti mogućnosti kroz LAG 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neosviještenost stanovništva za ekologiju ➤ Dotrajalost dijela vodoopskrbne mreže

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

7. DRUŠTVENE DJELATNOSTI

Sustav društvenih djelatnosti:

Kada se govori o društvenim djelatnostima mora se naglasiti da su one usko povezane uz razvojem ove mlade Općine i uz njezine građane. U ovom se djelu daje prikaz društvenih djelatnosti koje se kroz svoju infrastrukturu i širu zajednicu nude građanima Općina Višnjan..

Sustav društvenih djelatnosti u uključuje slijedeće:

- Predškolski odgoj
- Obrazovanje
- Kulturu i sport
- Socijalnu zaštitu
- Zdravstvenu zaštitu
- Civilno društvo

Sustav društvenih djelatnosti zahtijeva zajedništvo udruga i zadruga, podsustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi, obrazovanja te objekte i institucije koje promiču kulturni i sportski sadržaj. Prema tome veći dio djelatnosti i usluga nisu direktno pod kompetencijom Općine. Unutar sustava društvenih djelatnosti, **pod sustav obrazovanja** zauzima vrlo važnu ulogu. Kod kvalitete obrazovanja mladih ljudi, ali i kod njihovog zadržavanja u kraju kao presudni preduvjet se javlja visoko razvijena obrazovna infrastruktura.

Kao i kod obrazovanja tako i kod **pod sustava zdravstvene zaštite i socijalne skrbi** važno je promotriti potrebu stanovništva za institucijama i razvijenoj infrastrukturnoj mreži, nužnost njihove izgradnje, adaptacije ili prenamjene, te "gravitaciju" stanovnika Općine prema drugim jedinicama lokalne samouprave radi zadovoljenja potreba za zdravstvenom i drugom zaštitom. Društvene djelatnosti moraju pronaći više poveznica s gospodarskim potencijalom. Takav pristup je potreban u većoj mjeri kako bi se stvorila cjelovita slika područja preko plana razvoja i time omogućio razvoj novih ideja koje bi ostvarile dugoročni gospodarski prosperitet.

7.1. Obrazovanje

Predškoolstvo i školstvo

Predškolsko obrazovanje nije obvezatno i obuhvaća djecu od treće godine života do polaska u školu. Osnovno obrazovanje traje osam godina i obvezatno je za svu djecu po pravilu od 6 do 15 godina života, a cilj mu je stjecanje općeg znanja, što se ostvaruje prema jedinstvenim nastavnim planovima i programima. Srednje obrazovanje traje od 1 do 4 godine, a omogućuje stjecanje znanja i vještina potrebnih za uključivanje na tržište rada ili za nastavak školovanja. Srednje obrazovanje nije obvezatno. Vrste srednjih škola, ovisno o nastavnom planu i programu jesu:

- gimnazije
- tehničke i srodne škole
- umjetničke škole
- industrijske i obrtničke škole.

Na područjima na kojima žive pripadnici nacionalnih manjina osnivaju se jedinice osnovnog i srednjeg obrazovanja s programima na jeziku i pismu nacionalnih manjina.

Visoko obrazovanje provodi se kroz sveučilišne i stručne studije. Sveučilišni studij osposobljava studente za obavljanje poslova u znanosti i visokom obrazovanju, u poslovnom svijetu, javnom sektoru i društvu općenito te ih osposobljava za razvoj i primjenu znanstvenih i stručnih dostignuća. Sveučilišni studiji ustrojavaju se i izvode na sveučilištu. Diplomski i poslijediplomski studiji mogu se izvoditi i u suradnji sa znanstvenim institutima. Stručni studij pruža studentima primjerenu razinu znanja i vještina koje omogućuju obavljanje stručnih zanimanja i osposobljava ih za neposredno uključivanje u radni proces. Stručni studiji provode se na visokoj školi ili veleučilištu, a mogu se provoditi i na sveučilištu. Veleučilišta ili visoke škole mogu organizirati specijalistički diplomski stručni studij u trajanju od jedne do dvije godine za osobe koje su završile stručni studij ili preddiplomski sveučilišni studij. Poslijediplomski sveučilišni studij traje po pravilu tri godine. Ispunjenjem svih propisanih uvjeta i javnom obranom doktorskog rada stječe se akademski stupanj doktora znanosti (dr. sc.) odnosno doktora umjetnosti (dr. art.). Sveučilište može organizirati poslijediplomski specijalistički studij u trajanju od jedne do dvije godine, kojim se stječe zvanje sveučilišnog specijalista uz naznaku struke (univ. spec.).

U Općini je organiziran Dječji vrtić Višnjan koji djeluje kao proračunski korisnik Općine . Rad je organiziran u 3 odgojne skupine mješovitog karaktera te 1 jasličku skupinu. Predškolski odgoj obuhvaća programe odgoja, naobrazbe, zdravstvene zaštite, prehrane i socijalne skrbi koji se ostvaruju u dječjim vrtićima, prilagođenim razvojnim potrebama djece te njihovim mogućnostima i sposobnostima. Dječji vrtić stvara primjerene uvjete za rast i razvoj svakog djeteta, dopunjuje obiteljski odgoj i svojom otvorenošću uspostavlja suradnju s roditeljima i neposrednim dječjim okruženjem. U dječjim vrtićima provodi se odgojno-obrazovni rad koji je usklađen s potrebama djece i zaposlenih roditelja, a provodi se s djecom raspoređenom u skupine cjelodnevnog ili poludnevnog boravka. Dječji vrtići obavljaju djelatnost na temelju godišnjeg plana i programa rada ustanove.

U Općini Višnjan nalazi se i Osnovna škola **Jože Šurana Višnjan** . S područnim školama u Kašteliru i Vižinadi obavlja svoju djelatnost odgoja i obrazovanja na području općina Višnjan, Kaštelir - Labinci i Vižinada. Djeca putnici prevoze se u Višnjan i Vižinadu školskim kombijem i autobusom zbog velike raspršenosti naselja.

7.2. Kultura i prirodna baština

Vissignanun, Vicinius, Guissignanun, Visignano, Ime Višnjan vjerojatno potječe od latinske riječi Vicinianus što znači u blizini jer je Višnjan u prošlosti bio najbliži posjed Poreča. Najstariji pisani dokument u kojem mu se spominje ime je akt po kojemu su se određivale granice posjeda Sv. Maura iz 1003.g. Na području sela Strpačići, 1 km od Višnjana, pronađene su bakrene naušnice i igle iz brončanog doba. Od 2000. do 1000. g. pr. Kr. naseljavaju se Iliri, a kasnije i Kelti. Ostaci iz tog razdoblja postoje na brežuljku Montemez u blizini Višnjana, a ime na keltskom znači lijepa uzvisina. Vrijedni pronalasci raznog keramičkog posuđa i drugi ostaci iz tog razdoblja pronađeni su i u samom Višnjanu. Zapadno od Višnjana nalazilo se u antici i srednjem vijeku poznato naselje Dilian sa samostanom i crkvom Sv. Mihovila iz 11. st. Radi značaja lokaliteta započela su istraživanja na međunarodnom nivou. Višnjan je bio opasan zidom sve do 18. st. U rad se ulazilo kroz gradska vrata koja su izgrađena u doba Venecije s lavom i otvorenom knjigom. Višnjanom su u prošlosti gospodarili mlečani, austrijanci, francuzi i talijani. Administrativno je pripadao

Motovunu sve do 1847. g. kada postaje samostalna općina. Jače se počinje razvijati u 19. st. Rano dobiva svu potrebnu infrastrukturu (telefon, rasvjetu, vodovod), školu i liječnika.

Spomenici i kulturna baština:

- Gradina Monte Mez (Nez) - prapovijesni lokalitet
- Gradina Petrovac (Pedrovac) - prapovijesni lokalitet
- Gradina Višnjan (Stari grad) - prapovijesni lokalitet
- Dijan, nestalo naselje, arheološki lokalitet, rimsko razdoblje
- Bačva - Mt. Avra (Montavra) - rimska cesta
- Crkva Sv. Juraj m. XII. st. - Radovani
- Crkva sv. Antuna, opata, XIII - XV st. Obnavljana 1913. - ulaz u stari grad
- Sv. Jelena križarica, XIV. st. - Markovac
- Crkva Svi Sveti - Sv. Marija Magdalena, 1530. - na groblju
- Crkva Sv. Roka XVI st. – preseljena 1929. - Šaline
- Crkva Sv. Matija ap. , XVI - XVIII. st: - groblje, Cerion
- Crkva Karmelske Gospe, XVI. st. - Bačva
- Crkva Sv. Jakov apostol 1628 - Bačva - na mjestu starije crkve.
- Crkva Sv. Pantaleon, XVII st. - Tičan, - na mjestu starije crkve.
- Općinska lođa (loza) XVII st. rekonstruirana, 1753. - stari trg
- Zvonik venecijanskog stila - 1772.
- Barokna općinska zgrada, XVII st. - stari trg
- Crkva Sv. Kvirika i Julite, 1830.-1833. - stari trg, - na mjestu starije crkve.
- Crkva Sv. Blaž - Barat
- Spomenik Joži Šuranu na Trgu slobode
- Spomen područje Tičan
- Skulptura "Od labure do zvijezda", omaž tehnologiji autora Marijana Paića. Premještena iz Krunčići u Višnjan 2001. Donator Vojislav Matić.
- Skulptura i sunčana ura "Sunčev tron", Trg Antuna Korlevića, autor postolja ure Marijana Paića. Skulpturu prate kontroverze od samog početka realizacije.
- Zgrada Zvezdarnice Tičan, prvi primjer "cyber romanike"
- Štuti, Hrast medunac (*Quercus pubescens*) - spomenik prirode

Kulturno - društvene djelatnosti / djelatnost kulturno-umjetničkih društava:

Osim navedenih kulturno - umjetničkih društava u Općini djeluju i civilna društva/udruge:

Udruga ViKa

Ženska vokalna skupina „ Višnjanke „

Kulturno umjetničko društvo Višnjan

Mažoretkinje

Agro Višnjan

Astronomsko društvo Višnjan

DVD Plamen Višnjan

Lovačko društvo Dubrava

Zajednica Talijana dr. Silvio Fortuna

SIUG

Savez izviđača

Kulturna događanja: U organizaciji Općine Višnjan i turističke zajednice svake se godine tradicionalno organiziraju maškare, proslava Praznika rada, pučka fešta Mandalenjina za dan Općine, Božićni koncert, dječji festival, Višnjanske ljetne večeri.

7.3. Zdravstvo

Podaci o zdravstvenoj zaštiti u Hrvatskoj u skladu su s preporukama i definicijama Svjetske zdravstvene organizacije. Zakonom o zdravstvenoj zaštiti omogućeno je otvaranje privatne prakse i osnivanje privatnih ustanova. U tijeku 1994. završena je preobrazba zdravstvenih ustanova i njihovo organizacijsko prilagođavanje tom zakonu, što je imalo za posljedicu prestanak rada medicinskih centara i njihovu preobrazbu u ustanove primarne i bolničke zdravstvene zaštite te zavode za javno zdravstvo. 1997. počinje proces zakupljivanja dijelova zdravstvenih ustanova primarne zdravstvene zaštite (domova zdravlja i ljekarni) u vlasništvu županija i grada Zagreba. U 2003. počeo je proces spajanja domova zdravlja i osnivanja županijskih domova i domova zdravlja grada Zagreba te se od te godine broj domova zdravlja smanjio. Služba zdravstvene zaštite školske djece i mladeži reorganizirana je od 1998. Liječenje školske djece obavlja se u sklopu ambulanti opće medicine, a preventivna zaštita u službama školske medicine koje su prešle u zavode za javno zdravstvo. Zbog toga je broj djelatnika i organizacijskih jedinica opće medicine veći od 1998. Zdravstvena je djelatnost organizirana na tri razine. Zdravstvena djelatnost na **primarnoj razini** obuhvaća djelatnost opće medicine, školsku medicinu, higijensko-epidemiološku zaštitu, zubozdravstvenu zaštitu, hitnu medicinsku pomoć, medicinu rada, primarnu zaštitu žena i djece, patronažnu i ljekarničku djelatnost. Obavlja se u zdravstvenim ustanovama bez obzira na vrstu vlasništva: domovima zdravlja, ustanovama za hitnu medicinsku pomoć, ustanovama za zdravstvenu njegu u kući i ljekarnama te ordinacijama privatne prakse. Zdravstvena djelatnost na **sekundarnoj razini** obuhvaća specijalističko-konzilijarnu zdravstvenu zaštitu te bolničku zdravstvenu zaštitu koja se provodi u općim i specijalnim bolnicama i lječilištima. Zdravstvena djelatnost na **tercijarnoj razini** obuhvaća obavljanje najsloženijih oblika zdravstvene zaštite iz specijalističkih djelatnosti u kliničkim ustanovama i državnim zdravstvenim zavodima.

Sadašnji kapaciteti primarne zdravstvene zaštite u Općini svode se na ambulatnu jedinicu i stomatološku ordinaciju. Obzirom na blizinu dodatnih zdravstvenih sadržaja u susjednom gradu Poreču, postojeći kapaciteti mogu zadovoljiti minimalne potrebe stanovništva. Specijalistički pregledi obavljaju se u Gradu Poreču i specijalističkim ustanovama u Puli, Rijeci i drugim centrima. U Višnjanu postoji ljekarna.

Socijalna skrb

Sustav socijalne skrbi definiran je Zakonom o socijalnoj skrbi kao temeljni zakon kojim se uređuje način obavljanja i financiranja djelatnosti socijalne skrbi, korisnici prava, postupak za ostvarivanje tih prava, te druga pitanja od značenja za obavljanje ove djelatnosti. Socijalna skrb je djelatnost kojom se osigurava i ostvaruje pomoć za podmirenje osnovnih životnih potreba socijalno ugroženih, nemoćnih i drugih osoba. Pritom je riječ o potrebama koje ove osobe, zbog nepovoljnih osobnih, gospodarskih, socijalnih i drugih razloga, ne mogu zadovoljiti same, niti uz pomoć članova obitelji. Radi sprečavanja, ublažavanja i otklanjanja uzroka i stanja socijalne ugroženosti socijalnom skrbi pruža se potpora obitelji, posebice djeci i drugim osobama koje ne mogu brinuti same o sebi. Općenito govoreći, ranjive skupine,

odnosno skupine s povećanim rizikom siromaštva i socijalne isključenosti, su one s niskim primanjima (nezaposleni, starije osobe bez mirovine, određene kategorije umirovljenika, jednoroditeljske obitelji), ranjive etničke manjine (Romi), osobe s invaliditetom i dr. Sredstva za financiranje djelatnosti socijalne skrbi osiguravaju se pretežno iz državnog proračuna, i to oko 96%, dok se ostalih 4% osigurava iz prihoda za posebne namjene. Proračunski izdaci u financiranju sustava socijalne skrbi kretali su se od 2.509.026.429 kuna ili 0,80% BDP-a u 2007. godini do 2.966.389.499 kuna ili 0,89% BDP-a u 2009. godini. Socijalna se skrb ostvaruje putem centara za socijalnu skrb, centara za pomoć i njegu, državnih i nedržavnih domova socijalne skrbi, decentraliziranih domova za starije i nemoćne osobe, drugih domaćih i stranih pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, udomiteljskih obitelji, obiteljskih domova, organiziranog stanovanja, organizacija civilnoga društva i dr. U Republici Hrvatskoj na državnoj razini djeluje 80 centara za socijalnu skrb s 27 podružnica koji obavljaju niz funkcija koje se mogu podijeliti na javne ovlasti u području socijalne skrbi, obiteljsko-pravne i kazneno-pravne zaštite, te stručno-analitičke, financijske i druge poslove.

Trenutačno u Hrvatskoj postoji 275 državnih i nedržavnih domova i drugih pravnih osoba koji obavljaju djelatnost socijalne skrbi za djecu i mladež bez odgovarajuće roditeljske skrbi, djecu i mladež s poremećajima u ponašanju, djecu s teškoćama u razvoju i odrasle osobe s invaliditetom, djecu i odrasle osobe žrtve obiteljskog nasilja, djecu i odrasle osobe žrtve trgovanja, ovisnike o alkoholu, drogama i drugim opojnim sredstvima, starije i nemoćne osobe, te psihički bolesne odrasle osobe.

7.4. Socijalna skrb Općine

Općina utvrđuje korisnike socijalne skrbi, te uvjete, način i postupak za ostvarivanje takvih pomoći. Pomoći s područja socijalne skrbi ne mogu se ostvarivati na teret Općine ako je zakonom ili drugim propisom donesenim na temelju Zakona uređeno, da se prava na te pomoći ostvaruju prvenstveno na teret nadležnog Ministarstva Republike Hrvatske ili na teret drugih pravnih ili fizičkih osoba. Poslove ili dio poslova u vezi s ostvarivanjem pomoći utvrđenih ovom Odlukom, odnosno pružanje usluga ili dijela usluga korisnicima pomoći. Općinsko poglavarstvo može povjeriti Centru, odnosno pravnoj ili fizičkoj osobi ovlaštenoj za obavljanje tih usluga. Područje Općine Višnjan spada u djelokrug Centra za socijalnu skrb Općine Poreč. Korisnik socijalne skrbi prema ovoj odluci može biti samac, član obitelji ili obitelj ako nemaju dovoljno sredstava za podmirenje svojih osnovnih životnih potreba, a nisu u mogućnosti ostvariti ih svojim radom ili svojim prihodom od mirovine ili drugih izvora. *Korisnik socijalne skrbi može biti :*

- 1) tjelesno ili mentalno oštećeno, bolesno dijete te dijete prema kojem je primijenjena, ili bi trebala biti primijenjena mjera obiteljske ili kaznenopravne zaštite,
- 2) tjelesno ili mentalno oštećena i bolesna odrasla osoba, starija, nemoćna i druga osoba koja zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može sama udovoljiti svojim osnovnim životnim potrebama,
- 3) druga osoba koja je u nevolji zbog poremećenih odnosa u obitelji, ovisnosti o alkoholu, drogama ili o drugim opojnim sredstvima, zbog drugih oblika društveno neprihvatljivog ponašanja i drugih uzroka.

Općina utvrđuje sljedeće vrste socijalnih pomoći:

**1. SOCIJALNA ZAŠTITA DOJENČADI, PREDŠKOLSKE I ŠKOLSKE DJECE
TE STUDENATA:**

- pomoć za novorođeno dijete,
- hrana za dojenčad,
- boravak u dječjim jaslicama i vrtiću,
- troškovi prehrane učenika osnovnih škola,
- učeničke i studentske stipendije,
- troškovi prijevoza srednjoškolaca,

2. SOCIJALNA ZAŠTITA OSTALIH GRAĐANA

- pomoć u podmirenju troškova stanovanja (najamnina, voda i struja),
- troškovi za zajedničku pričuvu zgrade, komunalna naknada, odvoz smeća i naknada za kanalizaciju,
- pomoć i njega u kući ,
- pomoć u plaćanju troškova prehrane,
- pomoć u plaćanju pogrebnih troškova,
- posebna zaštita sudionika narodnooslobodilačkog i domovinskog rata,
- izvanredne pomoći,
- novčana pomoć umirovljenicima,

3. SOCIJALNO-ZDRAVSTVENA ZAŠTITA GRAĐANA

- pomoć za izvanbolničko liječenje osoba sa psihofizičkim smetnjama,
- pomoć za izvanbolničko liječenje ovisnika o alkoholu i drogama.

7.5. Sport

Sportska aktivnost mještana upražnjava se djelom na području Općine, a djelom na širem području (najvećim djelom Poreštine).

Na području Višnjana djeluju više sportskih klubova:

Boćarski klub 'Višnjan'

Streljačko društvo 'Kamilovica'

Boćarski klub 'Rapavel'

Udruga orača Istarske županije UOIŽ

Stolnoteniski klub Višnjan

NK Višnjan

SWOT ANALIZA- Društvena djelatnost

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Riješen problem predškolskog odgoja(OSIM JASLICA) ➤ Donekle dobar sustav osnovnoškolskog obrazovanja ➤ Donekle zadovoljavajuća primarna zdravstvena zaštita 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neriješena skrb za starije i nemoćne osobe ➤ Nedovoljna valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti ➤ Nedovoljno razvijen "društveni život" i civilni sektor

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Bogata povijest prostora ➤ Tradicionalni osjećaj identiteta ➤ Razvijena sportska aktivnost 	
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Organizirani pristup valorizaciji bogate povijesti prostora te kulturnih i tradicijskih vrijednosti ➤ Podizanje kvalitete zdravstvenih usluga ➤ Izgradnju sadržaja za turističku ponudu i građanstva (šetnice, etnomuzej) ➤ Izgradnja i održavanje društvenih i objekata kulture ➤ Gradnja Doma za starije i nemoćne ➤ Veće korištenje sredstava EU fondova 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Neodgovarajuća i nesustavna valorizacija kulturnih i tradicijskih vrijednosti (moguća devastacija) ➤ Suvremena turistička kretanja mogu narušiti elemente identiteta i tradicijskih vrednota (negativan utjecaj turizma) ➤ Dugoročna strategija razvoja društvenih djelatnosti (ne postoji) ➤ Nedostatno financiranje

Izvor; Vlastita obrada, 2016.

8. GOSPODARSTVO

U slijedećem poglavlju daje se osnovna analiza gospodarstva i općenito ekonomije na području Općine Višnjan. Gospodarstvo (engl. economics, njem. Wirtschaft), ekonomija ili vrlo često kao politička ekonomija – znanost koja izučava načine organiziranog ljudskog djelovanja u području proizvodnje, razmjene i potrošnje dobara s ciljem zadovoljenja ljudskih potreba i neprestanog poboljšavanja kvalitete života. U samome tekstu analizirao se opći društveno-ekonomski razvoj Općine Sv. Višnjan koji je dao osnovni pregled u smislu glavnih djelatnosti koje se odvijaju na tome području a a to su: ugostiteljstvo i turizam, intenziviranju poljoprivrede, posebno maslinarstva i povrtlarskih kultura, malo i srednje gospodarstvo.

8.1. Društveno-ekonomski razvoj Općine

Oslanjajući se na razvojne resurse i potencijale gospodarski razvoj temeljit će se na:

- intenziviranju poljoprivrede, posebno vinogradarstva, maslinarstva i povrtlarskih kultura,
- ugostiteljstvu i turizmu
- ribarstvu
- industrijsko-servisnim uslugama, obrtničkim i drugim uslugama vezanim uz građevinarstvo
- izletničko-rekreacijskom turizmu
- stvaranju lokalnog partnerstva / lokalne akcijske grupe (LAG)

Oko 40% stanovništva Višnjana je radno aktivno. Od toga je oko 11% stanovništva zaposleno u primarnim djelatnostima, najviše u [poljoprivredi](#). Na području Općine ima dosta poljoprivrednih površina, ali se stanovništvo bavi poljoprivredom samo kao dopunskim zanimanjem. Većina stanovništva je zaposlena u tercijarnim djelatnostima (48%), a dosta je stanovnika zaposleno i u kvartalnim (23%). Većina stanovništva ne radi u općini Višnjan već putuje u veće centre gdje postoji veća mogućnost zapošljavanja, pogotovo sezonskog tipa (razvoj turizma) na zapadnoj obali Istre. Najviše se migrira u Poreč i ostale veće županijske centre.

U gospodarstvu Općine najviše je zastupljena [poljoprivreda](#) i to uzgoj maslina, vinove loze i voća te stočarstvo. Značajna je i izrada suvenira od kamena i drva. Osnovana je Agro - udruga koja okuplja velik broj poljoprivrednika. Također, dugo godina djeluje Savez uzgajivača koji radi na zaštiti i spašavanju autohtonog istarskog goveda ([boškarina](#)) od izumiranja. U Višnjanu je s tom namjerom osnovan prvi geno-park u Hrvatskoj "Boškarin". Postoje uvjeti i za razvoj lovnog, zdravstvenog i agroturizma. Tu su učinjeni prvi koraci; osnovana je Turistička zajednica i izdani turistički prospekti, označene vinske ceste, „bike“ staze, organizirane izložbe vina, gastro ponuda domaće zdrave hrane i mogućnost bavljenja sportom. Ono po čemu je Višnjan najviše prepoznat u Hrvatskoj i svijetu je [Zvezdarnica Višnjan](#) poznata po otkrivanju malih tijela [Sunčeva sustava](#). Osnovana je 1976. g. od mladih entuzijasta - amatera. Nakon izgradnje nove zvezdarnice na Tićanu postala je znanstveni centar za edukaciju mladih i važno turističko odredište, s čime će se razviti novi oblik turizma, astroturizam.

Turizam:

Na području koje obuhvaća Općina Višnjan domicilno se stanovništvo do ranih sedamdesetih pretežito bavilo poljoprivredom. Tada počinje značajan razvoj turizma na zapadnoj obali Istre, pa se tako i veći broj stanovnika Općine Višnjan zapošljava u novoizgrađenim hotelima, kampovima i restoranima u Poreču, Vrsaru, Taru i Funtani. Smještajni kapaciteti na području Općine nisu veliki (ca 80-ak soba). Radi se isključivo o privatnom smještaju (apartmani i sobe) Turistička zajednica Višnjana glavni je nositelj turističkih i kulturnih događanja na području Općine. U blizini Višnjana nalazi se i krški fenomen ovoga kraja Jama Baredine. Jama je uređena za posjete i turistički je veoma atraktivna.

Naime, trendovi zadnjih godina pokazuju da je ponuda kuća za odmor na ruralnom prostoru sve traženija na emitivnom tržištu Europe i da taj oblik turizma daje sve veće ekonomske efekte vlasnicima kuća ali i okruženju, te da su smještajni kapaciteti u takvom turizmu popunjeni gotovo pola godine s tendencijom da se popunjenost povećava i postižu sve bolji efekti. To je upravo suprotno smještajnim kapacitetima na obali koji su izraženo sezonskog karaktera s intenzivnim popunjenjem 3 do 4 mjeseca. Analizirajući moguće kapacitete takvih objekata na području cijele Općine, može se zaključiti da ovakvi kapaciteti postaju sve ozbiljniji. Slikovito rečeno kao mala turistička naselja sa disperziranim objektima po cijelom području i disperzijom vlasništva na veliki broj malih domicilnih i drugih vlasnika i poduzetnika. Situacija na području Općine već sada potvrđuje takve trendove, a slični razvoj pokazuju i druge općine u Istri. Posebno one koje su na vrijeme shvatile prednosti takvoga razvoja turizma. U novom Master planu razvoja turizma Istarske županije, Općina Višnjan ulazi u klaster „unutrašnjosti Istre“ zajedno s ostalim JLS koje se nalaze u unutrašnjosti.

U okviru predviđenih prioriteta razvoja turizma klastera, područja Višnjana važnost ima:

- Ruralni/Agroturizam
- Vino/Gastronomija
- Pješaćenje /Biciklizam
- Astronomija (znanstvenii turizam)

Na području Općine postoje 3 biciklističke staze, vinska cesta i cesta maslinova ulja koje svake godine sve više potvrđuju svoju atraktivnost, kao i ponudu vina i maslinova ulja. U 2014 godini, Općina Višnjan je ostvarila 20.299 noćenja, te 2.090 dolazaka stranih i domaćih turista.

Poljoprivreda

Tradicija i dostignut nivo razvoja, klimatske prilike i svojstvena kvaliteta tla utječu i na mogućnosti razvoja poljodjelstva, osobito maslinarstva, vinogradarskih i povrtlarskih kultura. Upravo u smjeru razvoja vinogradarstva i proizvodnje vinskih proizvoda, te maslinarstva i proizvodnje maslinovog ulja u okviru obiteljskih gospodarstva ali i od velikih proizvođača planiran je daljnji razvoj i to u proizvodnji osnovnih poljoprivrednih proizvoda, njihovoj preradi u kvalitetne i na tržištu prepoznatljive proizvode. Naime, proizvodnja kvalitetnog vina i maslinovog ulja s tržišno prihvatljivim brendom tih proizvoda, omogućiti će profitabilno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom, što će povoljno utjecati na ukupan razvoj. Trenutačna agrarna struktura vrlo je nepovoljna za intenzivan razvoj suvremene i specijalizirane proizvodnje i predstavlja osnovnu zapreku postizanja proizvodnje konkurentne poljoprivrede EU-a. Nedvojbeno, dvije osnovne kulture poljoprivredne proizvodnje na području Općine su vinogradarstvo i maslinarstvo, koje na području Općine imaju dugu tradiciju uzgoja, „zdravo uzgojenih proizvoda „,

Ratarstvo:

Ratarska proizvodnja predstavlja jednu od najvažnijih poljoprivrednih grana u pogledu uporabe zemljišta, proizvodnje za prehranu ljudi i životinja te doprinosi ukupnoj poljoprivredi. Ratarsku proizvodnju na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima u Istri karakteriziraju uzgoj tradicionalnih kultura: pšenice, ječma, kukuruza i lucerke. Njima je zasijano 2/3 ukupnih oraničnih površina. Ove se kulture, usprkos nižim proizvodnim i financijskim efektima, na istoj oranici neizostavno pojavljuju u plodoredu svake druge do treće godine. Velika većina gospodarstava nije specijalizirana, nego se bave mješovitom biljno-stočarskom proizvodnjom. U takvom je sustavu biljna proizvodnja podređena prirodnoj potrošnji kućanstva i potrebama stočarske proizvodnje. Zbog nedostataka organizirane tržišne infrastrukture i povoljnih financijskih impulsa putem kojih bi se proizvođačima olakšalo uvođenje novih kultura i zajamčio plasman usprkos nižim prinosisima i zaradama, proizvođači se odlučuju za "sigurnu", tradicionalnu proizvodnju. Ekološki ograničavajući faktori: loš raspored godišnjih oborina i učestala pojava ljetnih suša (što nije nadomješteno širom primjenom sustava za navodnjavanje), sitne, razbacane parcele udaljene od gospodarskog dvorišta i drugo.

Povrčarstvo:

Povrčarska proizvodnja u novije vrijeme postaje sve interesantnija i raširenija što uvjetuje apsolutno povećanje obujma ponude povrća, naročito od strane manjih i srednjih gospodarstava koja su podložna bržem prestrukturiranju. Proizvodnja povrća je gotovo u cijelosti usmjerena za plasman tijekom turističke sezone, a organizirana proizvodnja povrća za preradu ne postoji, osim prerade rajčica u Umagu. Razlog tome su: ograničene proizvodne površine, ograničena mogućnost korištenja vode za navodnjavanje i što je najvažnije, do sada se sve proizvedeno povrće moglo kvalitetno plasirati na lokalnom tržištu (Rovinj, Poreč, Pazin, Pula i Rijeka). Zahvaljujući prirodnim posebnostima Istre, uzgoj različitog povrća, te stoga i njegova ponuda na tržištu moguća je tijekom cijele godine. Najčešće povrčarske kulture na istarskim poljima su krumpir, kupus, kelj, luk, češnjak, krastavci, rajčica, cvjetača i paprika. U proizvodnji za tržište je mali broj vrsta i sorata povrća, često ograničenih količina i kratke sezone ponude. Uzroci takvog stanja su neorganiziranost proizvođača i izostanak tržišne infrastrukture, usitnjenost gospodarstva, neopremljenost sustavima za navodnjavanje, sortirnicama, sušarama i hladnjačama za čuvanje svježeg povrća, i drugo.

Jedno od osnovnih ograničenja daljnjeg razvitka proizvodnje povrća je nemogućnost navodnjavanja. Dva su moguća izvora korištenja vode: korištenje podzemne vode u kontroliranim uvjetima (postoji mogućnost "zagađenja" morskom vodom i trajno onesposobljavanje bušotine) i vode iz gradskog ili magistralnog vodovoda. Gotovo svi povrtlari koriste sustav navodnjavanja „kap-po-kap“ čime se troše manje količine vode, a efikasnost je veća, nema erozije tla, migracija makro i mikro hranjiva je minimalna kao i upotreba pesticida.

Voćarstvo

Na području Općine podignut je nasad smokve s tendencijom daljnjeg širenja te poljoprivredne kulture. Prerada i bredniranje proizvoda od smokve omogućiti će profitabilno bavljenje poljoprivrednom proizvodnjom.

Malo gospodarstvo i poduzetnička infrastruktura:

Svojom razvojnom politikom u novom PPUO Općina Višnjan je odlučila pružiti mogućnost razvoja malih i srednjih poduzetnika izgradnjom poduzetničke zone Višnjan - Milanezi kojom

će biti moguće povećati produktivnost. Predviđa se da bi se na taj način sve prerađivačke, građevinske, transportne i druge djelatnosti sa prostora Višnjana i okolnih mjesta preselile u specifičnu zonu namjene te oslobodile gradski dio prostora Višnjana. U planu je realizacija gospodarske zone: Gambetići i gospodarska zona Radovani.

Solidarna Ekološka tržnica (SET) Višnjan:

Nakon uspješno pokrenutih solidarnih ekoloških tržnica u Puli i Rovinju, zajedničkim zalaganjem udruge Višnjanska kreativna – ViKA, udruge Istarski eko-proizvod i Solidarne ekološke grupe Višnjan, te uz veliku potporu Općine, Višnjan s radom započinje i Solidarna ekološka tržnica Višnjan. Solidarna ekološka tržnica (SET) je mjesto izravne prodaje, bez posrednika, isključivo vlastitih, ekološki uzgojenih proizvoda. Na tako organiziranoj tržnici kupcima se predstavljaju ekološki proizvođači iz cijele Hrvatske. Cilj SET-a očituje se kroz podršku malim ekološkim gospodarstvima za mogućnost plasmana proizvoda, stvaranje povjerenja i solidarnosti između potrošača i proizvođača. Solidarne eko tržnice sadrže elemente tržnice i manifestacije pa se uz samu prodaju često organiziraju i popratne svečanosti, priredbe i radionice za djecu i odrasle.

SWOT ANALIZA- Gospodarstvo

SNAGE	SLABOSTI
--------------	-----------------

<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj srednjeg i malog poduzetništva ➤ Mogućnost razvoja turizma i selektivnih vidova turizma (turizam na ruralnom prostoru) ➤ Razvoj poljoprivrede ➤ Stanovništvo sa iskustvom i tradicijom poljoprivredne proizvodnje 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Nerazvijeno srednje i malo poduzetništvo_ ➤ Turistička djelatnost nerazvijena ➤ Poljoprivreda nerazvijena(nedovoljno) ➤ Usitnjenost posjeda (poljoprivreda) ➤ Nerazvijena trgovačka djelatnost ➤ Nedovoljna educiranost stanovništva i poduzetnika (cijeloživotno učenje) ➤ Otežan plasman poljoprivrednih proizvoda ➤ Nedostatak manjih prerađivačkih kapaciteta
MOGUĆNOSTI	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> ➤ Razvoj poljoprivrede,autohtoni proizvodi ➤ Razvoja turizma ➤ Mogućnost razvoja malog i srednjeg poduzetništva (poslovna zona) ➤ Mogućnost razvoja obrtništva ➤ Povezivanje poljoprivrednika (posebno marketing) ➤ Povezivanje turizma, poljoprivrede (plasman proizvoda i kvaliteta) ➤ Korištenje poticaja (EU fondovi i ostalo) ➤ Sustavni pristup edukaciji (cjeloživotno) ➤ Privatno-javna partnerstva ➤ Poticati ambicioznije i veće razvojne projekte 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Gospodarska i financijska kriza ➤ Zanemarivanje edukacije (cjeloživotno) ➤ Neiskorištenost poljoprivrednog zemljišta ➤ Sustav navodnjavanja

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

9. FINANCIRANJE JAVNIH POTREBA

U slijedećem poglavlju analizirane su mogućnosti financiranja razvojnih projekata. Kako bi se razvojni projekti mogli financirati za početak se analizira proračun Općine. U samoj analizi uzete su dvije glavne stavke prihodi i rashodi kako bi se dao kompletan uvid u trenutno financijsko stanje. Nadalje, izvršila se analiza financiranja razvoja kroz financiranje iz EU fondova. Analzirani su i : programi predpristupnih fondova, novo programsko razdoblje od

2014.g. – 2020.g., europski strukturni i investicijski fondovi, operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014.g.-2020.g., te programi teritorijalne suradnje za razdoblje 2014.g do.2020.g. Na samom kraju izvršila se analiza partnerstva privatnog i javnog sektora.

9.1. Proračun Općine

Prihodi Općine Višnjan

Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih poreza i dotacija iz državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave i kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08). Sustav prihoda Općine obuhvaća vlastite prihode (izvore) kao i zajedničke prihode od kojih dio pripada općinama.

Vlastiti izvori Općine i grada jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti slijedeće poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,
4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište,
5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,
6. porez na tvrtku ili naziv,
7. porez na korištenje javnih površina.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak i poreza na promet nekretnina dijele se između države, općine, grada i županije, dok se prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje između države, općine i grada. Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama („Narodne novine“, br. 89/92.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu.

Proračun Općine Višnjan za 2015. godinu i projekcije za 2016. i 2017. godinu sastoje se od:

A. RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	Plan 2015	Projekcija 2016	Projekcija 2017	INDEX		
6	Prihodi poslovanja	9.348.000,00	15.007.100,00	15.013.810,00	160,5 %	100,0 %	160,6 %
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4.130.000,00	1.611.000,00	2.396.100,00	39,0 %	148,7 %	58,0 %
3	Rashodi poslovanja	10.388.000,00	10.279.100,00	14.533.010,00	99,0 %	141,4 %	139,9 %
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.890.000,00	1.099.000,00	2.076.900,00	10,1 %	189,0 %	19,1 %
	RAZLIKA - MANJAK	-7.800.000,00	5.240.000,00	800.000,00	-67,2 %	15,3 %	-10,3 %

B. RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	Plan 2015	Projekcija 2016	Projekcija 2017	INDEX		
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
	NETO ZADUŽIVANJE/FINANCIRANJE	7.800.000,00	-5.240.000,00	-800.000,00	-67,2 %	15,3 %	-10,3 %
	VIŠAK/MANJAK + NETO ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Članak 2.

Prihodi i primici te rashodi i izdaci po ekonomskoj klasifikaciji utvrđuju se u Računu prihoda i rashoda i Računu zaduživanja / financiranja:

A. RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	2015	2016	2017		INDEX	
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA							
6	Prihodi poslovanja	9.348.000,00	15.007.100,00	15.013.810,00	160,5 %	100,0 %	160,6 %
61	Prihodi od poreza	3.127.000,00	3.494.000,00	3.775.200,00	111,7 %	108,0 %	120,7 %
611	Porez i prizrez na dohodak	2.500.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
613	Porezi na imovinu	480.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
614	Porezi na robu i usluge	147.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	3.291.000,00	7.059.100,00	6.903.710,00	214,5 %	97,8 %	209,8 %
631	Pomoći od inozemnih vlada	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	250.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika	3.000.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
635	Pomoći izravnanja za decentralizirane funkcije	41.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
64	Prihodi od imovine	361.000,00	397.100,00	436.810,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
641	Prihodi od financijske imovine	5.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
642	Prihodi od nefinancijske imovine	356.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	2.525.500,00	4.009.050,00	3.845.455,00	158,7 %	95,9 %	152,3 %
651	Upravne i administrativne pristojbe	51.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
652	Prihodi po posebnim propisima	774.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
653	Komunalni doprinosi i naknade	1.700.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	10.000,00	11.000,00	12.100,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	10.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	33.500,00	36.850,00	40.535,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
683	Ostali prihodi	33.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4.130.000,00	1.611.000,00	2.396.100,00	39,0 %	148,7 %	58,0 %
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	3.720.000,00	600.000,00	484.000,00	150,0 %	80,7 %	121,0 %
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	3.720.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	410.000,00	1.011.000,00	1.912.100,00	27,1 %	189,1 %	51,3 %
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata	410.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
3	Rashodi poslovanja	10.388.000,00	10.279.100,00	14.533.010,00	99,0 %	141,4 %	139,9 %
31	Rashodi za zaposlene	2.183.500,00	2.396.850,00	2.642.035,00	109,8 %	110,2 %	121,0 %
311	Plaće (Bruto)	1.830.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
312	Ostali rashodi za zaposlene	38.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
313	Doprinosi na plaće	315.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
32	Materijalni rashodi	5.345.308,00	5.149.838,80	6.254.822,68	96,3 %	121,5 %	117,0 %
321	Naknade troškova zaposlenima	129.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
322	Rashodi za materijal i energiju	967.308,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
323	Rashodi za usluge	3.527.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	722.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
34	Financijski rashodi	18.500,00	220.350,00	172.385,00	1.191,1 %	78,2 %	931,8 %
342	Kamate za primljene kredite i zajmove	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
343	Ostali financijski rashodi	18.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
35	Subvencije	400.000,00	440.000,00	484.000,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
351	Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru	400.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	321.000,00	353.100,00	388.410,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
363	Pomoći unutar općeg proračuna	321.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	286.000,00	204.600,00	225.060,00	71,5 %	110,0 %	78,7 %
371	Naknade građanima i kućanstvima na temelju	25.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

	osiguranja						
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	261.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
38	Ostali rashodi	1.833.692,00	1.514.361,20	4.366.297,32	82,6 %	288,3 %	238,1 %
381	Tekuće donacije	462.692,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
386	Kapitalne pomoći	1.371.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.890.000,00	1.099.000,00	2.076.900,00	10,1 %	189,0 %	19,1 %
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	25.000,00	27.500,00	30.250,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
411	Materijalna imovina - prirodna bogatstva	25.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	10.865.000,00	1.071.500,00	2.046.650,00	9,9 %	191,0 %	18,8 %
421	Građevinski objekti	10.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
422	Postrojenja i oprema	65.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
454	Dodatna ulaganja za ostalu nefinancijsku imovinu	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

B. RAČUNA ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA

B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA							
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
84	Primici od zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
842	Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

5	Izdaci za finansijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
542	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih finansijskih institucija u javnom sektoru	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Ukupne rashode Općine možemo grupirati u slijedeće grupe rashoda:

- rashodi poslovanja

- rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Kako nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snosi općina, kao i odgovornost za druge lokalne funkcije, posebno ukupni razvoj općine potrebno će biti u dužem razdoblju osigurati dodatne izvore za razvoj, tako da projekte poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu ali i sve druge projekte, čija izgradnja i održavanje predstavljaju izniman financijski rashod bude moguće isfinancirati i realizirati. Zbog tog pritiska, lokalne samouprave su primorane potražiti alternativne mehanizme financiranja i upravljanja za poslove vezane uz infrastrukturu.

Pažnja ka osiguranju dodatnih sredstava je uglavnom usmjerena na uključivanja:

- sredstva iz raznih programa državnih institucija, a koja su namijenjena za realizaciju razvojnih projekata. Danas vodstvo lokalne samouprave ima nove mogućnosti za financiranje na raspolaganju, a to su: Međunarodne financijske institucije i državni fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) i sl. Također u obzir treba uzeti povoljne kredite i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske vode i raznih Ministarstva i Vlade RH).
- javnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo). Javno-privatno partnerstvo je u Hrvatskoj tek u začetku, no ulaskom u EU i iskustvima koja na tom području imaju najrazvijenije države, Hrvatska će steći više saznanja o tom načinu korištenja vanproračunskih sredstava, pa držimo da je to jedan od značajnih mogućih izvora za razvoj svake općine. Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju. Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.
- sredstva EU fondova koja su do sada prisutna kroz (Instrument predpristupne pomoći) i druge fondove.

Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja Općine, no to ne može biti dugoročni i trajni izvor jer se posuđena sredstva moraju vratiti sa dodatnim rashodima za kamate tako da kreditiranje u smislu financiranja treba shvatiti samo kao kratkoročni izvor za pokrivanje kratkoročnog disbalansa između prihoda i rashoda, a nikako kao osnovni izvor za dugoročno financiranje kapitalnih projekata.

9.2. Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU Fondova (programa)

Poseban osvrt u prikazu mogućnosti financiranja razvojnih projekata Općine dati ćemo kroz mogućnosti financiranja iz sredstava EU fondova i to:

- kroz mogućnosti financiranja razvojnih projekata same Općine
- kroz mogućnosti financiranja projekata poduzetnika, raznih institucija i udruga, nevladinih organizaciji i organizacija civilnog društva, te samih građana

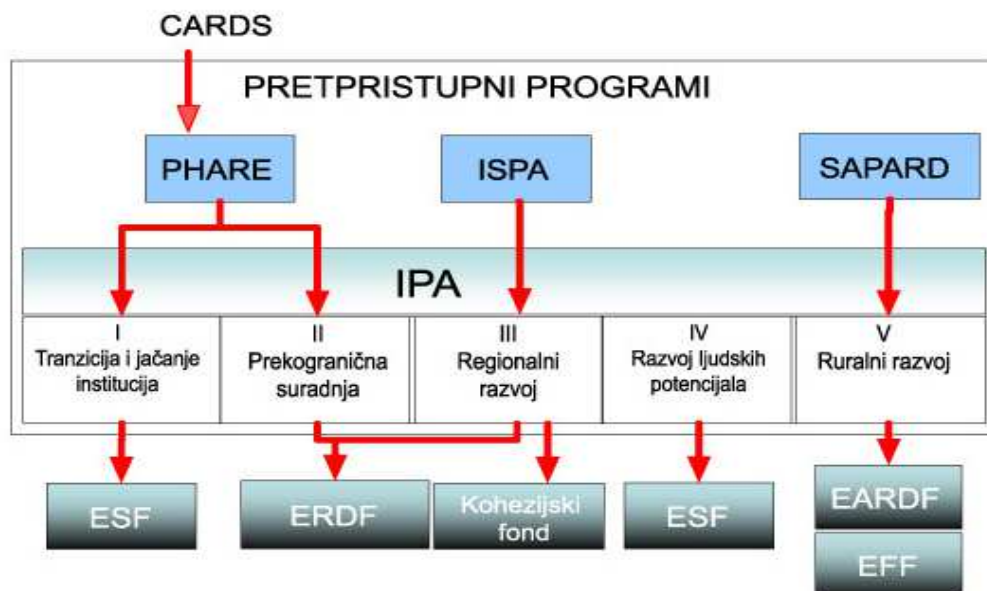
Naime, za ukupni razvoj Općine nužno je osposobiti se i usmjeravati aktivnosti na maksimalno korištenje bespovratnih sredstava koje pružaju EU fondovi:

- kroz financiranje iz strukturnih fondova
- kroz financiranje kroz (programme) fondove Unije.

Za oba fonda definirano je programsko razdoblje financiranja od 2014.g. – 2020.g., a Hrvatska pristupa mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava kao punopravna članica Europske unije. U nastavku se daju kratke naznake različitih fondova (programa), a u prilogu se daje širi prikaz sa intencijom da se o sustavu fondova pruži što više informacija kako bi se i na taj način olakšao put do njihovog korištenja.

9.2.1. Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.

Potpune mogućnosti korištenja EU fondova Hrvatska je ostvarila ulaskom u Europsku uniju postajući punopravna članica. Slijed dvije generacije predpristupnih fondova i sadašnjih važećih Europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje od 2014. – 2020.g. vidi se u slici koja slijedi:

Sustav potpora državama članicama EU ostvaruje kroz dvije vrste fondova (programa) i to: Kroz korištenje zajedničkih programa na nivou Europske unije i kroz korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) po posebnim programima usvojenim od hrvatskih tijela i Europske komisije (Operativni programi i Strategije).

9.2.2. Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI)

Kohezijska politika već je neko vrijeme druga financijski najznačajnija zajednička politika EU. U financijskom razdoblju 2007.- 2013., a iznosi 308 milijardi eura od 864,3 milijardi eura ukupnog proračuna EU. S početnog naglaska na postizanju ujednačenog razvitka unutar EU, cilj kohezijske politike se s vremenom pomiče ka jačanju globalne konkurentnosti europskog gospodarstva. Taj je trend izražen i u posljednjoj reformi politike: od 2007. godine veći naglasak na istraživanju i razvoju, inovaciji, usklađenosti obuke s potrebama tržišta rada, informacijskoj infrastrukturi, suradnji s privatnim sektorom u sufinanciranju i pripremi projekata, okolišnoj održivosti, Sprečavanju prirodnih i tehnoloških rizika itd. Reformom se nastoji kohezijsku politiku staviti u službu Lisabonske strategije i učiniti ju polugom održivog gospodarskog rasta EU – dakle, puno više od politike ujednačenog regionalnog razvoja. EU doprinos održivom gospodarskom rastu zemalja članica ostvaruje se usmjeravanjem EU sredstava, a time i nacionalnih sredstava (sufinanciranje), na prioritetna ulaganja (ona s izraženim ekonomskim doprinosom), te uvođenjem kvalitetnijeg pristupa razmišljanja o razvoju u nacionalnu praksu zemalja članica utemeljenom na strateškom planiranju.

Instrumenti kohezijske politike generički je termin za:

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond

Europski strukturni i investicijski fondovi naziv je za prethodno navedene fondove, te još dva fonda za poljoprivredu i ribarstvo i to:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Osnovna je svrha financijske perspektive postavljanje sedmogodišnjih političkih prioriteta i nadziranje ukupnog porasta rashoda. To se postiže određivanjem maksimalnih razina:

- za ukupne rashode

- za svaku pojedinu proračunsku glavu (*heading*)

Prebacivanje sredstava iz jedne proračunske glave u drugu nije dozvoljeno.

Ukupna financijska alokacija za instrumente je 308 milijardi eura. Zajednička pravna osnova im je Uredba Vijeća 1083/2006. (na engleskome jeziku)

Ciljevi instrumenata su:

- *konvergencija*
- *regionalna konkurentnost i zapošljavanje*
- *teritorijalna suradnja.*

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA 2014.-2020.

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) predstavlja jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije. Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima [Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj \(EPFRR\)](#). Ukupna alokacija za Program ruralnog razvoja 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Nacrt Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. poslan je na očitovanje u Europsku komisiju 16. srpnja 2014. U listopadu 2014. zaprimljeni su komentari na dostavljeni nacrt te se do kraja siječnja 2015. intenzivno radilo na usuglašavanju dokumenta sa zahtjevima Europske komisije.

Ciljevi programa

CILJ 1.	Poticati konkurentnost poljoprivrede
CILJ 2.	Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
CILJ 3.	Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

10. RAZVOJNE POLITIKE I DOKUMENTI SVIH STRUKTURA

Razvoj Općine Višnjan zasniva se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama drugih struktura na koje se razvoj Općine Višnjan treba oslanjati i s tim strategijama usklađivati.

10.1. Županijski razvojni dokumenti

10.1.1. Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013.

Županijska razvojna strategija (ŽRS) temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake županije. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09), navedene strategije zamijenit će Regionalne operativne programe (ROP-ove).

ROP Istarske županije, koji je za razdoblje od 2006. do konca 2010. godine izradila Istarska razvojna agencija (IDA) d.o.o., a Skupština Istarske županije usvojila 11. rujna 2006. godine, koncem 2010. Kako je ROP istekao, izrađena je nova Županijska razvojna strategija (ŽRS) za razdoblje od 2011. do 2013. godine koja je usvojena na Skupštini Istarske županije dana 30.5.2011.g. Po završetku spomenutog razdoblja uslijedit će izrada strateških dokumenata usklađenih sa sedmogodišnjim ciklusima planiranja Europske unije.

Razvojna vizija Istarske županije:

Istarska županija je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija, prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Strateški razvojni ciljevi Istarske županije za razdoblje 2011.- 2013.g. proizašli su iz vizije razvoja, te su definirani kao:

1. Povećanje gospodarske konkurentnosti
2. Razvoj ljudskih resursa i visoka kvaliteta života
3. Jačanje infrastrukture, zaštite okoliša i održivog upravljanje prostorom i resursima
4. Jačanje istarskog identiteta i nejkove prepoznatljivosti

10.1.2. Prostorni plan Istarske županije kao osnovni prostorno-planski dokument Županije

Prostorni planovi su dokumenti prostornog uređenja kojima se, sukladno članku 12. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 153/13), određuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje prostora Države, županija, Grada Zagreba, općina i gradova. Na području Istarske županije donijeti su ili su u izradi slijedeće vrste prostornih planova:

- prostorni plan Županije,

- prostorni plan područja posebnih obilježja,
- prostorni plan uređenja grada / općine,
- generalni urbanistički plan,
- urbanistički plan uređenja,
- detaljni urbanistički plan

Na području Županije u primjeni su i slijedeći prostorni planovi donijeti prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju i gradnji iz 2007. godine:

- generalni urbanistički planovi (starije generacije),
- generalni planovi uređenja,
- provedbeni urbanistički planovi,
- planovi uređenja manjih naselja,
- urbanistički projekti,

Primjena istih nastaviti će se u skladu s člankom 346. i 348. Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Prostorni planovi na području Županije moraju biti usklađeni sa Strategijom prostornog razvoja i Programom prostornog uređenja Države, kao i onim prostornim planovima područja posebnih obilježja koje donosi Sabor RH, a u postupku donošenja prostornog plana županije i prostornih planova područja posebnih obilježja koje donosi predstavničko tijelo županije obvezujuću suglasnost izdaje ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja. Prostorni planovi koje donose predstavnička tijela gradova / općina moraju biti usklađeni i s prostornim planovima koje donosi predstavničko tijelo Istarske županije. U tom smislu, a temeljem članka 97. Zakona, Zavod za prostorno uređenje Istarske županije izdaje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, odnosno s dokumentima prostornog uređenja državne i područne (lokalne) razine i temeljem članka 98. Zavod za prostorno uređenje Istarske županije daje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s prostornim planom Županije i prostornim planovima susjednih županija, te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na prostorni plan iz stavka 1. istog članka.

Temeljna načela organizacije prostora za izradu planova užeg područja su:

1. Prostor kao resurs. Prostor racionalno koristiti i zaštititi u svim elementima korištenja, vodeći računa da je isti po definiciji neobnovljiva kategorija. Županijski prostor očituje se u velikoj raznolikosti, ljepoti, višeznačnosti namjene i s vrlo povoljnim geoprometnim položajem. Prostor se ovim Planom utvrđuje kao najvredniji resurs ove sredine, s prirodnim ljepotama, poljima, morem, podmorjem i pripadajućem živom svijetu, ali i vrlo osjetljivim resursima kao što su podzemne vode, priobalni prostor i šume.

2. Održivi razvitak. Održivi razvitak kao načelo organizacije prostora je polazište za sadašnji razvitak i jamstvo za budućnost, a to znači s gledišta korištenja prostora i prirodnih resursa, očuvanje razvojnih mogućnosti za nadolazeće generacije. Održivi razvitak označava onaj razvitak pri kojem su opseg i dinamika čovjekovih proizvodnih i potrošnih aktivnosti dugoročno usklađeni s opsegom i dinamikom procesa koji se odvijaju u prirodi. Održivi razvitak ne isključuje ekonomski rast ali ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, prirodne procese i prirodna dobra.

3. Policentričnost razvoja. Razmještaj ljudi i dobara u prostoru temeljiti na policentričnom načelu, a to znači da organizacija regionalnog prostora ima više središta iz kojih se na određenoj razini utječe na razvitak gravitacijskog prostora. Međuodnos pojedinih središta u prostoru počiva na suradnji i konkurenciji. Policentričnost razvoja pretpostavlja jaku inicijativu pojedinih središta, veći dinamizam i privlačenje kvalitetne gospodarske i uslužne strukture.

4. Otvorenost i integracija prostora. Područje Županije osim omeđenosti upravnim granicama je otvoreni prostor za međužupanijsku i međunarodnu suradnju. Stoga prostor Županije mora sadržavati organizacijski prostorni odrednice u odnosu na regionalnim prostorima i prema bližem i daljnjem okruženju. Otvorenost tog regionalnog sustava je činitelj reprodukcije tog područja i razvitka. Organizacija prostora po načelu otvorenosti očituje se u svim elementima organizacije: gospodarskih, uslužnih, intelektualnih, prometnih i drugih funkcija. Integriranje prostora je neposredno vezano na otvorenost prostora Županije. Povezivanje Županije s obodnim prostorima potreba je i nužnost koju nameće gospodarska orijentacija (promet, trgovina, turizam), a temeljena je na otvorenosti prostora. Otvorenost prostora doživljava svoj smisao i opravdanje u integraciji s obodnim prostorima što se ostvaruje preko važnih regionalnih, nacionalnih, europskih i svjetskih prometnih koridora i veza na kopnu, moru i zraku.

U organiziranju prostora treba se pridržavati i drugih načela, a posebno onih iz područja urbanističke discipline kao što su načela racionalnog korištenja prostora, kompatibilnosti namjene u prostoru, opterećenja prostora (nosivost prostora), humanosti u namjeni prostora, a posebno ljudskih naselja te načela koja se odnose na zaštitu i unapređenje prirodnog bogatstva. Istarska županija je 1 rujna 2015 god. pokrenula postupak javne rasprave o prijedlogu Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije. Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije izrađuje se i provodi temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji, a obuhvaća područje Istarske županije u cjelini, u svojim administrativnim granicama temeljenim na podacima Državne geodetske uprave (DGU). Izmjenama i dopunama prostornog plana Istarske županije pristupilo se radi niza izmjena zakona i podzakonskih propisa koji imaju neposredan utjecaj na sustav prostornog uređenja, zbog dostignutog višeg stupnja spoznaja o mogućnostima, ograničenjima i zaštiti prostora Istarske županije, kao i iskazanih potreba gradova i općina za redefiniranjem pojedinih prostorno-planskih odrednica strateškog dokumenta prostornog uređenja. Time se ujedno Prostorni plan usklađuje sa usvojenim razvojnim dokumentima na nacionalnoj i županijskoj razini

10.1.3. Master plan za razvoj turizma

Izradom glavnog plana razvoja turizma, Istarska županija je pristupila izradi Master plana razvoja turizma 2015 – 2025 g. Master plan turizma Istarske županije je ujedno i glavni strateški, razvojni dokument kojim se usmjerava turistički razvitak u Županiji, a time i gradova i općina u dužem razdoblju.

Županijska razvojna strategija turizma je dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave. Županijska razvojna strategija treba biti usmjerena prema vlastitim razvojnim potrebama. Drugim riječima, treba se usredotočiti na identificiranje najrelevantnijih i najhitnijih lokalnih potreba i uskih grla u razvoju. Županijsku razvojnu strategiju turizma donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom Partnerstva i suradnje.

Plan razvojnih programa koji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju obvezu donijeti sukladno Zakonu o proračunu mora biti u suglasju sa županijskom razvojnom strategijom. Master plan turizma Istarske županije za period 2015-2025 god. služi za dogovor o tome koji su ciljevi kako do njih doći dogovorenim sustavom mjera i aktivnosti svih sudionika u istarskom turističkom procesu. Master plan turizma 20125 – 2025 Istarske županije u svojoj operativnoj strategiji donosi sljedeće Strategije:

1. Operativna strategija razvoja proizvoda
2. Operativna strategija razvoja smještaja
3. Operativna strategija razvoja turističke infrastrukture
4. Operativna strategija za EU fondove
5. Operativna strategija poboljšanja prometa i dostupnosti
6. Operativna strategija i politike razvoja i zaštite prostora i kulturnih resursa
7. Operativna strategija izgradnje kvalitete u turizmu
8. Marketing
9. Operativna strategija ljudskih resursa
10. Operativna strategija upravljanja
11. Procjena u upravljanje investicijama čime se osiguravaju i usvajaju:
  - *Preduvjeti za brži i kvalitetniji razvoj turizma*
  - *Usvajanjem i provedbom osigurati upravljanje turističkom budućnošću*
  - *Ohrabriti investitore u realizaciji svojih planova*
  - *Podloga za definiranje turističkih razvojnih i prostornih planova nižih razina*
  - *Osnova za povlačenje sredstava iz Fondova Europske unije*

Gospodarska će se struktura u Istarskoj županiji kada je riječ o investicijama, proizvodnji, zaposlenosti i vanjskoj trgovini konstantno ali relativno sporo mijenjati. Glavne se promjene odnose na očekivanu izmjenu gospodarske strukture gdje se očekuje smanjenje dosad presudnog utjecaja industrije i rudarstva uz istodobnu afirmaciju već navedenih novih grana i jačanje utjecaja kvartalnog sektora, iako u manjoj mjeri. Planirane promjene u gospodarskoj strukturi moći će se zadovoljiti iz domaćih raspoloživih resursa u razdoblju za koje se vrši projekcija (tu u prvom redu mislimo na potražnju za radnom snagom u djelatnosti turizma i ugostiteljstva, trgovini, poljoprivredi, obrazovanju, financijskim i drugim uslugama). Županijske razvojne jedinice/agencije podržavaju županijsko partnerstvo u svom radu, obavljaju istraživanja, omogućuju konzultacije s lokalnim interesnim skupinama, pripremaju strateške dokumente uključujući realne financijske planove, podržavaju članove županijskih partnerstva u pregovaranju o županijskoj razvojnoj strategiji, podržavaju partnerstvo te druge lokalne sudionike u pripremi projekata, praćenju i nadzoru provedbe županijske razvojne strategije

Razvojni model turizma - prvim elementom Master planom definira se razvojni model turizma kojim se utvrđuju ciljevi, strategije, ograničenja i brzina razvoja turizma u skladu s potencijalnim mogućnostima svakog klastera. Konačni rezultat je definiranje strategije i pozicioniranja na tržištu za svaki klaster.

U Istri je Master planom definirano sedam klastera:

1. *Umag-Novigrad (Buje, Brtonigla, Savudrija)*
2. *Poreč (Tar-Vabriga, Kaštelir-Labinci)*
3. *Vrsar-Kaštelir - Labinci*
4. *Rovinj (Bale, Kanfanar)*
5. *Labin-Rabac (Kršan, Raša, Sv.Nedelja)*

6. *Unutrašnjost istre (Buzet, Cerovlje, Gračišće, Grožnjan, Karojba, Motovun, Lanišće, Lupoglav, Oprtalj, Pazin, Pićan, Sv.Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tinjan, Višnjan, Vižinada, Žminj)*

7. *Pula-Medulin (Vodnjan, Fažana, Barban, Ližnjan, Marčana)*

Pozicioniranja clustera iz Master plana definirana su slijedećim redom:

Klaster Umag/ Novigrad - Aktivni odmor i kratki boravci povezan sa sportskim i zdravim načinom života. Ribarsko naselje s mirnim načinom života

Klaster Poreč - Koncentracija aktivnih doživljaja s bogatim kulturnim nasljeđem

Klaster Vrsar/Kaštelir - Labinci - Doživljaj prirode koji uključuje tradicionalne ribarske aktivnosti s dodirrom umjetnosti.

Klaster Rovinj - Romantični grad u usnulom mediteranskom okruženju

Klaster Labin/Rabac - Spoj prirode i nasljeđa, raj za umjetnike , gdje se brežuljci sastaju s morem

Klaster Unutrašnjost Istre - Očuvani tradicionalni način života, uživanje u istarskoj kulturi, gastronomiji i prirodi

Klaster Pula/Medulin - Kultura, povijest i plaže, mjesto za vaše susrete; sačuvana obala za aktivni i obiteljski odmor zasnovan na prirodnim vrijednostima .

Klasteri su turistička subpodručja ili mikrodestinacije u sklopu jedne turističke regije koja imaju slična turistička obilježja, od resursne i infrastrukturne, sve do atrakcijske osnove kojom raspolaže. Klaster predstavlja dinamičnu koncentraciju i kombinaciju turističkih atrakcija, infrastrukture, opreme, usluga, poslova, ljudi itd. u „zaokruženim“, homogenim zemljopisnim područjima u kojima se razvija određeno turističko iskustvo.

10.1.4 Strategija za ruralni razvoj Istre

Strateški program ruralnog razvoja područja Istarske županije (2008.-2013.) (u daljnjem tekstu Strateški program) je strateško plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede, ribarstva i ruralnih područja. Glavni promotor (nositelj) izrade i provedbe Strateškog programa je AZRRI- Agencija za ruralni razvoj Istre, d.o.o. Pazin, te Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije. Glavni nositelj izrade studije je Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za upravu poljoprivrednog gospodarstva.

Na temelju Zakona 84/01 Republike Italije Regija Toscana je putem ARSIA-e Agencije za ruralni razvoj Toscanne osigurala 150.000,00 Eura za izradu Strateškog programa. Navedenim programom sufinancirane su aktivnosti u Italiji (Toskani) i Republici Hrvatskoj (Istri) vezane za izradu Strategije ruralnog razvoja Istre koja je rađena po prvi puta u Republici Hrvatskoj po LEADER pristupu, odnosno tzv. "bottom up" pristupom (od dolje prema gore). Krajem 2005. godine potpisan je ugovor s Agronomskim Fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za izradu Strateškog programa, te su tijekom 2006. i 2007. godine izvršene analize stanja ruralnog prostora Istarske županije. Nakon toga slijedila je javna rasprava sa svim relevantnim čimbenicima u prostoru radi definiranja prava, obaveza i nadležnosti, te su postavljeni preduvjeti za osnivanje LAG-ova (Lokalnih akcijskih grupa) a na temelju tih aktivnosti pristupilo se utvrđivanju županijskih mjera, prioriteta i strateških programa te mogućnosti njihove realizacije. Navedenim aktivnostima definiran je ruralni prostor Istarske županije uzimajući u obzir kriterije korištene u EU. U navedene aktivnosti izrade programa, a sukladno

tzv. bottom up“, uključeno je preko 200 ključnih subjekata (fizičke i pravne osobe, jedinice lokalne samouprave, institucije i ostali) za definiranje ruralnog razvoja i to putem niza radionica i sastanaka. Nakon definiranja završne verzije Strateški program postao je službeni dokument usvajanjem na Skupštini Istarske županije dana 06. travnja 2009. g. (Službene novine Istarske županije br. 04/09.).

Strateški program izrađen je u skladu s metodologijom primijenjenom u izradi sličnih programa koji su u EU obavezni te poštujući razvojne smjernice nacionalnih i regionalnih programa. Sukladno tome, programom su definirani sljedeći strateški ciljevi:

1. Izgradnja institucionalnog okruženja koje potiče poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima i stvaranje uvjeta za povratak i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima
2. Povećanje konkurentnosti glavnih gospodarskih sektora u ruralnim područjima (proizvodnih, prerađivačkih i uslužnih djelatnosti)
3. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša
4. Zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa
5. Trajno poboljšanje učinkovitosti rada komplementarnih – suradničkih institucija u funkciji ruralnog razvitka

10.2. Općinski razvojni dokumenti

10.2.1. Prostorni planovi Općine Višnjan

Razvoj i urbanizacija

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Istarske županije razvoj i urbanizacija područja Općine Višnjan temelji se na:

- 1) gospodarskim planovima i mogućnostima razvoja
- 2) nastavku demografskog rasta koji se očekuje
- 3) raznim vidovima zaštite prostora
- 4) budućoj boljoj prometnoj povezanosti

S rečenim u svezi, vjerojatno je za očekivati, da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesi primarne urbanizacije će se ograničiti u okviru građevinskih područja. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, bez obzira na tijek razvoja Općine, ne će imati velikog utjecaja. Njeno sudjelovanje će se očitovati, razmjerno najviše, kroz participaciju u poljoprivrednom, dijelom industrijskom i izletničko-turističkom gospodarstvu i raznim oblicima smještaja u ruralnom prostoru. Središnje naselje Općine je naselje Višnjan. Iako prometni položaj pojedinih dijelova Općine u najvećoj mjeri utječe na prostorni raspored naselja, te su privlačnost i atraktivnost krajobraza izraženi u vrlo maloj mjeri, reljefne karakteristike Općine mogu se podijeliti na dva svojstvena geografska prostora:

- prvi središnji dio, nešto povišen i na kojem dijelu se smjestila koncentracija oko naselja Višnjan
- drugi, veći dio Općine, blago valovito brežuljkasti prostor slabo je nastanjen

Veličina naselja u direktnoj je vezi sa smještajem u odnosu na prometnice koje sijeku prostor Općine. Tako najveće naselje Višnjan broji i najveći broj stanovnika. Stupanj urbanizacije

naselja u izrazito je pozitivnoj korelaciji u odnosu na povoljnost prometnog smještaja naselja. U prostoru, koji se u okviru Općine brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja nastojati će se usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Na području Općine (unutar obuhvata Plana) nalaze se sljedeće građevine **od važnosti za Državu**:

- a) Planirana cesta *Istarski epsilon* faza 1B: "Nova Vas - Višnjan s čvorom "Višnjan";
- b) Trasa «*Parencane*».

Na području Općine (unutar obuhvata Plana) nalaze se sljedeće građevine **od važnosti za Županiju** (osim navedenih građevina od važnosti za Državu u stavku 1. ovog članka):

- a) Županijska cesta Ž-5042 (Poreč-Višnjan-D-21-Karojba);
- b) Županijska cesta Ž-5040 (Višnjan - Labinci -.Kaštelir - Tar);
- c) *Istarski vodovod* (izvorište Gradole prema Poreču i Puli);
- d) *Dalekovod 110 Kv*;

Na području obuhvata Plana predviđena su sljedeća građevna područja za razvoj gospodarskih djelatnosti;

- (a) gospodarska zona "Višnjan - Milanezi",
- (b) gospodarska zona "Gambetić",
- (c) gospodarska zona "Radovani".

Izvor: Prostorni plan Općine Višnjan

11. DRUŠTVENO – EKONOMSKA KRETANJA U RH

U slijedećem poglavlju analiziralo se općenito društveno-ekonomsko kretanje u Hrvatskoj od samih začetaka samostalnosti pa sve do danas. U tekstu se naglasak stavio na recentnija ekonomska kretanja ali su se u analizu uzela i predviđanja samih društveno ekonomskih kretanja, u Hrvatskoj. Takvu analizu treba uzeti s rezervom, obzirom da se radi o projekcijama koje nisu znanstveno utemeljene već predstavljaju predviđanja pojedinih institucija. Na temelju dosadašnjih pokazatelja izvela su se i tri scenarija koja daju širu sliku u pogledu mogućnosti planiranja budućeg razvoja Općine.

Kretanja u Hrvatskoj:

Stanje hrvatskog gospodarstva tipično je za zemlje u tranziciji iz komunizma u tržišno gospodarstvo. Iako je došlo do privatizacije i preustroja u svim područjima, glavni problemi su velika nezaposlenost i slabe gospodarske reforme. Nekadašnja uspješna industrijska proizvodnja zbog ratnih okolnosti i najčešće protuzakonito izvedene privatizacije i zastarjele tehnologije u proizvodnji danas još nije dostigla onu iz 1990. godine. Situaciju dodatno otežava loš sustav sudstva i administracije, pogotovo u pogledu vlasništva nad nekretninama. Tako sada jedan od najvećih problema hrvatskog gospodarstva ostaju premala proizvodnja, nedovoljan izvoz, prezađženost, nezaposlenost, pravosuđe i uprava, te sveprisutna korupcija.

U Hrvatskoj postoji i sve izraženiji problem razlike u standardu i razvijenosti pojedinih dijelova Hrvatske, što je vjerojatno i posljedica poreznog sustava koji je na snazi. Dok se u Europi otprilike 25% poreznih prihoda ostavlja ondje gdje su uprihođeni, tj. u lokalnim samoupravama, u Hrvatskoj je taj postotak u praksi između 3 i 4% poreza koji ostaju lokalnoj samoupravi.

Budući su velike kompanije i banke, kao i državni monopolisti za svoje sjedište registrirali Zagreb, ovaj je problem tom činjenicom još više potenciran. To za posljedicu ima stanje da je BDP po stanovniku u Zagrebu cca trostruko veći od prosjeka za cijelu državu. Od prve slijedeće najrazvijenije i najbogatije regije, Istre, glavni je grad mjereno po BDP-u per capita, također gotovo trostruko bogatiji, a samim tim i razvijeniji. Drugi i treći grad (Split i Rijeka) su više nego trostruko, u zaostatku za Zagrebom, dok su najnerazvijenija područja gotovo deset puta siromašnija i nerazvijenija od metropole bez obzira na činjenicu da je najsiromašnija Vukovarsko-srijemska županija sposobna proizvesti u prosjeku pet puta više poljoprivrednih proizvoda negoli ostatak Hrvatske, a što je do domovinskog rata i bio slučaj. Nažalost, gotovo u pravilu, najsiromašniji dijelovi države su oni koji su bili pod okupacijom tijekom rata, bez obzira na komparativne prirodne prednosti koje pojedini od njih imaju. Tako istočni dijelovi Hrvatske itekako kaskaju za hrvatskim zapadom.

Više o društveno - ekonomskim kretanjima u prilogu na kraju Strategije.

11.1. Mogući scenarij ekonomskih kretanja

Slijedeće poglavlje analizira 3 scenarija koja bi se mogla dogoditi u idućim godinama u Hrvatskoj. Takvi scenariji pružaju detaljniju analizu i omogućuju pripreme na eventualne prijetnje i poteškoće.

SCENARIJ 1

(BEZ STOPE RASTA ILI STOPA RASTA JE MINIMALNA)

- o U EU-minimalna stopa rasta (par godina), a poslije povećana,
- o U RH- negativna stopa rasta ili bez rasta (par god.), a poslije niska stopa rasta.

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE:

- Pretpostavka je da će turizam imati kontinuirano povećanje potražnje (2-3% godišnje),
- Pretpostavka je da trgovina, uslužna djelatnost, malo i srednje poduzetništvo dijeli sudbinu globalnih kretanja (bez stope rasta).
- bliže okruženje u turizmu (koji je ujedno i glavno tržište poljoprivrede, trgovini te malom i srednjem poduzetništvu) bi mogli imati nešto povoljnije trendove:
  1. Stopa rasta kontinuirano 1-2% godišnje (u prvih nekoliko godina), a poslije narednih par godina 2-3% godišnje,
  2. U takvom okruženju (užem i širem) moguće je planirati u prvih par godina stopu rasta 1%, a poslije toga par godina stopa rasta bi mogla biti 2%.

SCENARIJ 2

(SREDNJA STOPA RASTA ILI U GRANICAMA par posto)

- U EU - prve dvije godine stopa rasta 2-3 %,poslije 3-4 %
- RH- dvije godine niska stopa rasta, poslije 2-3%

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE:

1. Turizam, povećanje potražnje 3-4%,
2. Poljoprivreda, povećanje stope rasta godišnje 1-2%,
3. Trgovine, usluge, mali i srednji poduzetnici prati razvoj osnovne djelatnosti, povećanje 3-4%

U ovakvom okruženju (šire i uže) moguće je planirati stopu rasta do 2-3%.

SCENARIJ 3

(VISOKE STOPE RASTA)

- U EU – prve dvije godine stopa rasta 3-4%, a poslije 4-5%
- U RH- prve dvije godine stopa rasta 2%, a poslije 4-5%

U ISTRI I BLIŽEM OKRUŽENJU:

1. Turizam- povećanje stope rasta 5-6%,
2. Poljoprivreda- povećanje stope rasta 3-4%,
3. Trgovina, usluga,malo i srednje poduzetništvo- povećanje stope rasta 5-6%

U takvom okruženju moguće je planirati stopu rasta do 4-5%.

12. STRATEGIJA RAZVOJA

U prethodnim poglavljima izvršena je analiza stanja svih resursa, istaknute su glavne prednosti, nedostaci i razvojni problemi s kojima je Općina suočena. Prikupljen je čitav niz podataka, održani su okrugli stolovi i radionice. Posebno su bile iscrpne rasprave oko glavnih prednosti,

slabosti, prilika i prijetnji (SWOT analize koje karakteriziraju pojedina područja). Tijekom diskusije sudionici su se složili oko vizije razvoja, što znači kako bi oni željeli da Općina izgleda i po čemu bi voljeli da bude poznata. Sudionici su također postigli dogovor oko glavnih razvojnih ciljeva, prioriteta i mjera.

12.1. Ekonomski potencijal i kočnice razvoja Općine

Analizom stanja resursa i potencijala istaknuti su pozitivni elementi snage i mogućnosti, a isto tako i negativni elementi (slabosti) i prijetnje. Ocjena **ekonomskog potencijala** Općine temeljila se na ispitivanju pozitivnih elemenata. Da bi se realizirao ekonomski potencijal, mora se svladati niz **razvojnih prepreka ili kočnica**. Glavne razvojne prepreke istaknute su kroz ispitivanje negativnih elemenata Općine.

Ekonomski potencijal

Vrlo *važni prirodni resursi* koji uključuju poljoprivredno zemljište, dovoljno vode, bogatu vegetaciju, strateški položaj, naglašavaju potencijal za razvoj turizma, poljoprivrede i malog poduzetništva. Višegodišnja tradicija bavljenja poljoprivredom podupire mogućnosti iskorištenja prirodnih resursa, ali jednako tako i razvoj drugih djelatnosti. Uzimajući u obzir **važan zemljopisni položaj** Općine, globalno gledajući blizinu Europi, te poziciju u Istri i moglo bi se u budućnosti privući značajne investicije. Kratkoročni i srednjoročni **ekonomski potencijal Općine** najvjerojatnije će se temeljiti na rastu sljedećih sektora:

1) Poljoprivrede: izrazito povoljni uvjeti za razvoj poljoprivrede (plodno tlo, čist okoliš, klimatološki uvjeti), te značajne površine podobne za poljoprivrednu proizvodnju ukazuju na postojanje prilike za razvoj ovog sektora. Osim osnaženja postojeće poljoprivredne proizvodnje, postoji i potencijal za razvoj organske poljoprivrede za kojim postoji sve veća potražnja. Postoji potreba za modernizacijom poljoprivrede, stimuliranjem okrupnjavanja zemljišta te jačanjem administrativne podrške ovom sektoru kako bi poljoprivredna proizvodnja postala atraktivna za mlađe stanovništvo i omogućavala solidan izvor prihoda poljoprivrednim domaćinstvima.

2) Turizma: uzimajući u obzir određenu tradiciju bavljenja turizmom, postojeće prirodne resurse bi se moglo iskoristiti za daljnji razvoj, (posebno kvalitativno). Mogućnost dodatne (stalne) potražnje za uslugama ove vrste mogle bi dati poticaj razvoju malog i srednjeg poduzetništva na području turizma

3) Razvoj malog i srednjeg poduzetništva pretežno u funkciji razvoja prva dva pravca razvoja te potreba sudjelovanja mještana pa i šireg područja.

Kočnice razvoja:

Mogu li se i hoće li se gore opisane prilike realizirati u velikoj mjeri ovisi o mogućnosti uklanjanja niza razvojnih kočnica. Te se kočnice mogu prikazati na slijedeći način:

- Nedovoljno kvalitetna valorizacija prostora
- Institucionalna ograničenja

- Djelomično riješen komunalni sustav
- Nedovoljno razvijena turistička ponuda (događaji) i ugostiteljska ponuda
  - Nedovoljna povezanost poljoprivrednih proizvođača
- Nedovoljno razvijene društvene djelatnosti (predškolski odgoj, zdravstvena zaštita)
- Nedovoljna pripremljenost za povlačenje sredstava iz EU fondova

Rezultat ovih razvojnih kočnica jest nedovoljno visok BDP po stanovniku, nedovoljno visok životni standard, te niska razina investicija. Od bitne važnosti je da se SUR izravno usmjeri na sanaciju negativnih aspekata sadašnjeg stanja. SUR mora osigurati uvjete koji će omogućiti tvrtkama i građanima da realiziraju postojeće ekonomske prilike i time povećaju prihode i BDP po stanovniku, povećaju gospodarsku aktivnost, privuku daljnja ulaganja te smanje sezonski karakter poslovanja.

12.2. Vizija razvoja Općine i najvažniji ciljevi

Kad se uzme u obzir gornja ocjena ekonomskog potencijala i razvojnih kočnica što karakteriziraju ovo područje, te šira društveno-ekonomska i tržišna kretanja, smatramo da bi se vizija trebala usredotočiti na podizanje životnog standarda mještana putem promicanja gospodarskih aktivnosti koje se temelje na održivom korištenju prirodnih resursa i tradiciji, te partnerskih međusektorskih odnosa.

VIZIJA OPĆINE VIŠNجان (ELEMENTI)

Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (za 5 godina)

Razvijeno gospodarstvo, prvenstveno poljoprivreda, turizam, malo i srednje gospodarstvo

Razvijati sustav brandiranja (turizam, baza je ruralni prostor)

Naglašeni razvoj (dinamičan) uravnotežen, održiv, ekološki itd.

Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora (partnerstvo)

12.3. Strateški ciljevi, prioriteti i mjere

1. STRATEŠKI CILJ - Visoka kvaliteta života i standarda

- PRIORITETI:**
1. Infrastruktura
  2. Društvene djelatnosti
  3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci

2. STRATEŠKI CILJ - Razvoj gospodarstva

- PRIORITETI:**
1. Razvoj poljoprivrede
  2. Razvoj turizma
  3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

3. STRATEŠKI CILJ: - Visoki standardi razvoja

- PRIORITETI:**
1. Održiv i uravnotežen razvoj
  2. Prepoznatljiv istarski identitet
  3. Razvoj dobrih odnosa javnog, poslovnog i civilnog sektora
  4. Brand

1. STRATEŠKI CILJ - Visoka kvaliteta života

1. PRIORITET: Infrastruktura
MJERE:
- 1: Prometna infrastruktura
  2. Parkirališta
  3. Pročišćavanje otpadnih voda
  4. Građevinski i kućni otpad
  5. Vodovod (sva naselja)
  6. Uređenje naselja (fasade, površine)
  7. Hortikulturno rješenje
  8. Poticanje korištenja alternativnih izvora energije

1. STRATEŠKI CILJ - Visoka kvaliteta života

2. PRIORITET: Društvene djelatnosti
MJERE:
1. Socijalna skrb za starije i nemoćne
  2. Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti(program turist. valorizacije)
  3. Društveni život (strategija)
  4. Tradicijske vrijednosti, identitet (zaštita)
  5. Zdravstvene usluge (viši nivo)
  6. Dodatni sadržaji za mještane i turiste
  7. Sportski sadržaji i dječja igrališta

1. STRATEŠKI CILJ - Visoka kvaliteta života

3. PRIORITET: Potpuna zaposlenost i visoki dohoci
MJERE:
1. Cjelogodišnje zaposlenje
  2. Cjeloživotno učenje
  3. Poticanje obrazovanja i izrada strategije razvoja ljudskih resursa

2.STRATEŠKI CILJ - Razvoj gospodarstva

1. PRIORITET: 1.Razvoj poljoprivrede i ribarstva
MJERE:
- 1.Strategija razvoja poljoprivrede i ribarstva
  2. Udruživanje u poljoprivredi
  3. Stimulacija razvoja poljoprivrede
  4. Potpora poljoprivrednim proizvođačima

2.STRATEŠKI CILJ - Razvoj gospodarstva

2. PRIORITET: Razvoj turizma
MJERE:
1. Konceptija razvoja i funkcioniranje turizma (razni oblici turizma, nove djelatnosti, znanstveni turizam i td)
  2. Prepoznatljiva turistička destinacija
  3. Turističke manifestacije i atrakcije
  4. Program ugostiteljske ponude (autohtona)
  5. Produženje turističke sezone

6. Destinacija kvalitete (4 zvjezdice)

2.STRATEŠKI CILJ - Razvoj gospodarstva

3. PRIORITET: 3. Razvoj malog i srednjeg poduzetništva

MJERE:

1. Konceptija razvoja (informatičke tehnologije,razne usluge i djelatnosti)
2. Podrška i poticanje poduzetničke inicijative
3. Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija
4. Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)

3.STRATEŠKI CILJ - Visoki standard razvoja

1. PRIORITET: Održivi i uravnotežen razvoj

MJERE:

1. Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno - planske dokumentacije
2. Zaštita autohtonih objekata i arhitekture
3. Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta
4. Program kvalitete i upravljanje kvalitetom

3.STRATEŠKI CILJ - Visoki standard razvoja

2. PRIORITET: Prepoznatljiv istarski identitet

MJERE:

1. Odnos kulture i običaja
2. Hrana i piće
3. Arhitektura, uređenje naselja

3.STRATEŠKI CILJ - Visoki standard razvoja

3. PRIORITET: Dobri odnosi javni, poslovni i civilni sektor

MJERE:

1. Javni sektor i informiranost
2. Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa
3. Civilna društva- poticanje razvoja i podrška

3.STRATEŠKI CILJ - Visoki standard razvoja

4. PRIORITET: Brand

MJERE:

1. Program brandiranja
2. Vizualni identitet

12.4. Razvojni projekti

- Izgradnja kanalizacijskih sustava
- Izgradnja vodoopskrbnih sustava
- Izgradnja poduzetničke zone (cesta, UPOV, plinifikacija)
- Izgradnja nerazvrstanih cesta
- Zaobilaznica II dio
- Izgradnja javne rasvjete
- Sanacija ilegalnih odlagališta otpada
- Širokopojasni internet
- Izgradnja reciklažnih dvorišta
- Uređenje Društvenog doma
- Izgradnja doma za starije i nemoćne osobe
- Tržnica
- Centar za posjetitelje

- Uređenje trga
- Vatrogasni dom
- Proširenje groblja
- Knjižnica
- Programi u sportu, socijalnoj skrbi
- Izgradnja inkubatora
- Kamp i odmorište
- Uzletište
- Hotel Kolombera
- Uređenje pješačkih i biciklističkih staza
- Uređenje sportsko - rekreacijske zone Pineta
- pomoćno igralište
- sprave za vježbanje na otvorenom
- teniski tereni
- evidentiranje i zaštita novih povijesnih, tradicijskih i kulturnih vrijednosti
- Poticajne mjere za korištenje OIE
- Studentski centar
- Znanstveni turizam
- Astronomsko društvo Višnjan
- Zvezdarnica Višnjan
- ZEC – Znanstveno edukativni centar
- Visoka poslovna škola Visnjan
- Općina Višnjan – Općina istarskog boškarina
- Poligon sigurne vožnje - Škola sigurne vožnje
- TRP Stacion Markovac
- Multisenzorni botanički vrt Tićan
- Obnova lokve „ Jezero“ i uređenje šetnice Višnjan – Tićan
- Kroz Višnjanštinu na bičikleti
- Edukativni lovački dom za mladež
- Šampanerija na Peršurićevom vrhu
- Golf igralište s vježbalištem
- Pogon za preradu voća
- Pogon za proizvodnju i servisiranje poljoprivrednih strojeva, mehanizacije i opreme
- Disperzivni hotel na ruralnom području
- Zabavni park u ruralnom prostoru za zabavu i rekreaciju djece
- Istarska šetnica sunčevim sustavom
- Difuzni hotel Višnjan
- Projekti nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području
- TN Markovac Rataj
- TN Brčić Bernobich- Markovac
- Kuće za odmor na ruralnom prostoru

Manifestacije:

- Magdalenjina
- Dječju festival
- Asrofest
- Maškare
- Cukafest

- Književne večeri
- Pod višnjanskin dubom
- Astro days
- Astro nights
- “ Petkom u 7 ., Višnjan
- Noć jesenskog ekvinocija
- Noć Perzeida

12.5 Strategija SUR-a

SUR će stvoriti okruženje koje omogućava i olakšava:

- Razvoj *privatnog sektora* – dovodi do „*ekonomskog blagostanja*“
- Rast *civilnog društva* – podupire „*participacijsku demokraciju*“

Do tako povoljnog okruženja SUR će dovesti kroz realizaciju koja je povezana s fizičkim, gospodarskim i društvenim *infrastrukturnim projektima* potrebnih za svladavanje prepoznatih razvojnih prepreka (kočnica) kako bi se privatnom sektoru i civilnom društvu omogućilo i olakšalo realiziranje utvrđenih prilika za razvoj. Primjeri potrebnih infrastrukturnih projekata obuhvaćaju širenje sustava za vodoopskrbu, razvoj mreže cesta, poboljšanja u sustavu odgoja i obrazovanja, pružanje pomoći u razvoju najvažnijih nevladinih organizacija te savjetodavnu pomoć poslovnoj zajednici. Namjera je da se realizacijom tih projekata poveća imovinska osnova općine i izmijeni struktura te imovine čime će se potaknuti evolucija (razvijanje) novog poslovnog modela. Općenitije rečeno, cilj je povećati relativne prednosti Općine koje će podupirati veću konkurentnost privatnog sektora i učinkovitost civilnog društva. SUR će, barem u prvim godinama njegovog postojanja, provoditi *javni sektor*. Njegova pažnja bit će usredotočena na pružanje pomoći tvrtkama u razvijanju poslovnih aktivnosti koje uvećavaju ukupan prihod. SUR će se također fokusirati na pomaganje civilnom društvu u unapređenju strukture participacijske demokracije i razvoju socijalno potpornih sistema koji jačaju društveno blagostanje.

Pristup SUR-a u naravi:

Projekti za povećanje Općine i svladavanje razvojnih prepreka (*projekti fizičke, gospodarske i socijalne infrastrukture – koje provodi javni sektor, a potencijalno financiraju donatori!*)*

SPR je usredotočen na projekte koje provodi javni sektor; ti projekti podupiru ulaganja privatnog sektora, a zajedno sačinjavaju razvojnu strategiju

Osiguravaju
veće
resurse

Poboljšavaju
postojeće
resurse

Grade nove
resurse

Strat

I tako omogućavaju i olakšavaju individualna ulaganja (*većina će biti privatnog sektora poduzeta*) **STRATEŠKI CILJ -Visoki standard razvoja**
STRATEŠKI CILJ –Razvoj gospodarstva

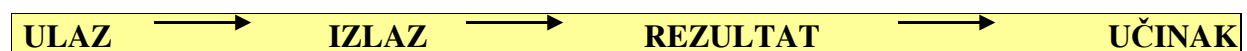
Strategija
određuje koju
vrstu imovine
poboljšati i
izgraditi

kako
poboljšati i
izgraditi

Projekti javnog sektora i investicije privatnog sektora zajednički sačinjavaju provedbu SPR strategije i ostvaruju SPR viziju

Temeljni (početni, osnovni) podaci predstavljaju ključnu ulaznu vrijednost u sustavu praćenja (monitoringa) i evaluacije (ocjenjivanja). Oni moraju biti dovoljno pouzdani da omoguće prosudbu output-a i učinaka projekta te dovoljno precizni da bi osigurali da devijacije od očekivanog napretka mogu biti brzo identificirane i naglašene, a primjerene izmjene učinjene što je ranije moguće. Osnovna analiza od iznimnog je značaja prema osiguranju skupa početnih podataka, no ograničena je na postojeće i donekle kontradiktorne skupove podataka.

Ovakva situacija će morati biti poboljšana te će biti potrebno definiranje, testiranje i prilagođavanje sustava pokazatelja vezanih uz svako pojedino prioritetno područje SUR-a, kao i prilagodba istih postojećem okruženju. Ovakav vid aktivnosti predstavlja zahtjevnju i trajnu zadaću, a Odjel za upravljanje projektima i Općina moraju biti pokretači njenog provođenja za vrijeme ranog stadija provedbe SUR-a. To će podrazumijevati dodatne studije i ispitivanja kako bi se izradili važni i mjerljivi početni podaci za procjenjivanje napretka SUR-a. Prilikom praćenja i procjenjivanja Europska komisija koristi sljedeću tipologiju pokazatelja:

- **Pokazatelji ulaza** mjere financijske, administrativne i regulatorne resurse (koji se često nazivaju „procesom“) koje osiguravaju država i donatori. Radi procjene uspješnosti provedenih akcija potrebno je uspostaviti vezu između sredstava koja se koriste i postignutih rezultata.
Na primjer: Udio proračuna namijenjen izdacima za obrazovanje, definiranje strategije sektora
- **Pokazatelji izlaza** mjere neposredne i konkretne posljedice poduzetih mjera i iskorištenih sredstava:
Na primjer: Broj izgrađenih škola, broj educiranih nastavnika
- **Pokazatelji rezultata** mjere rezultate na razini korisnika.
Na primjer: upis u školu, postotak djevojčica koje se upisuju u prvi razred osnovne škole

- **Pokazatelji učinka** mjere posljedice rezultata. Oni mjere opće ciljeve u smislu razvoja države i smanjenja siromaštva. Za njihovo shvaćanje potrebno je mnogo vremena, teško ih je mjeriti, a ovisi osim o vladinim programima o mnoštvu drugih faktora.

Na primjer: Stope pismenosti, stope nezaposlenosti.

Vjerojatno najvažniji evaluacijski okvir za korištenje je „logički okvir“. Matrica logičkog okvira važan je alat za postizanje praćenja programa i njegovog napretka. Međusobno povezuje ciljeve, aktivnosti i rezultate s njihovim pokazateljima. U ovom su slučaju rezultati SR-a izravno izvedeni iz prioriteta navedenih u Strategiji što predstavlja samo okvir potrebnih mjerenja, a svaki cilj i prioritet treba biti razložen na slične jedinice. Ipak, osnovna je referenca ova matrica logičkog okvira. To ne znači da se projekti ne mogu provoditi prije utvrđivanja početnih podataka, ali znači da će se skup početnih podataka morati stalno usavršavati i razvijati ukoliko SUR želi primjereno procjenjivati. Zsigurno želimo biti u mogućnosti odgovoriti na slijedeće pitanje: Jesu li SUR projekti pravi projekti za Općinu ili su možda kriva vrsta projekata? Opći okviri praćenja i evaluacije morati će se temeljiti na tom pitanju.

Evaluacija će trebati biti neovisna i mora se obaviti planirano, unaprijed, srednjoročno i naknadno. Ona će presuditi je li izrađeni mehanizam doveo do očekivanih rezultata, a ako nije, što se mora promijeniti kako bi se postigli rezultati koji su bili navedeni u strategiji. Mora se temeljiti na praćenju podataka te širim kriterijima gospodarskog i društvenog razvoja koje je potrebno razraditi u provedbenoj fazi. Praćenje i evaluacija mogu biti iznimno složeni u slučajevima kada jednostavni odnosi između ulaza (input-a) i izlaza (output-a) nisu jasno identificirani i definirani. Često se dešava da što se pomnije promatraju učinci, to je teže donijeti precizne prosudbe. Ipak, točne su prosudbe one koje se očekuje od procesa praćenja i evaluacije. One moraju biti donesene na ponešto različit način za svakog pojedinog dionika koji slijedi:

Očekivana glavna područja uspješnosti/pokazatelji odgovarajućih interesnih skupina prilikom praćenja i evaluacije

<i>Nositelj interesa</i>	<i>Područja interesa</i>	<i>Glavna područja uspješnosti/ Područja pokazatelja za praćenja i procjenjivanje</i>
Vlada RH	<ul style="list-style-type: none"> • Gospodarski razvoj • Smanjenje siromaštva • Kooperativna uprava/ međupravni odnosi funkcioniraju • Rezultati provedbe • Razmjer je županijski ili makro te usporediv s drugim županijama • Aktiviranje novih programa 	<ul style="list-style-type: none"> • Standardi za njihovo mjerenje • Pokazatelji uglavnom na razinama output-a s naglaskom na kvantitativnim mjerama • U manjoj mjeri, pokazatelji rezultata • Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva

Županijska uprava	<ul style="list-style-type: none"> • Rezultati provedbe • Poboljšana koordinacija svih uprava • Korištenje raspoloživih sredstava • Bolje prometne veze i povezanost područja u široj regiji • Aktiviranje novih programa • Otvaranje novih radnih mjesta 	<ul style="list-style-type: none"> • Standardi kojima se mjere • Pokazateljskih input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. • Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama • Institucionalna uspješnost u pravi na svim razinama, odnosi unutar vladajućih struktura te partnerstva
Lokalna uprava	<ul style="list-style-type: none"> • Rezultati provedbe: opipljivi i vidljivi znaci • Bolja koordinacija među upravama • Korištenje raspoloživih sredstava • Sve veća pažnja na blažim aspektima i kvalitativnim pitanjima 	<ul style="list-style-type: none"> • Standardi kojima se mjere • Pokazatelji input-a: uključujući financijske, izdatke sredstava, imenovano osoblje, itd. • Pokazatelji uglavnom na razinama output-a, s naglaskom na kvantitativnim mjerama
Nevladine i lokalne organizacije (udruge)	<ul style="list-style-type: none"> • Proces • Kvaliteta razvoja definirana više u smislu ovlašćivanja • Sudjelovanje nositelja interesa • Sigurnost osnovnih sredstava za život • Socijalne potpore • Ovlašćivanje osjetljivih skupina 	<ul style="list-style-type: none"> • Kvalitativni pokazatelji unutar pitanja o sigurnosti osnovnih sredstava za život • Razvojni proces i pokazatelji sudjelovanja • Pažnja na rezultatima i djelovanjima (implikacijama) • Povezani razvoj • Fokus na siromaštvu i pravima • Pokazatelji output-a i djelovanja (implikacija)
Poslovanje	<ul style="list-style-type: none"> • Proizvodnost i bolji dostup tržištima • Smanjeni kriminal, društvena stabilnost • Smanjene administrativne prepreke • Dostup kreditima • Smanjeni troškovi tranzicije 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji output-a na programu i javnom ulaganju koji se fokusiraju na: • Smanjenje zakonskih odredbi o poslovanju • Kriminal i strateški locirana područja za ekonomske prilike • Rezultati koji mjere inicijativu javnog sektora koja omogućuje poslovne prilike
Donatori	<ul style="list-style-type: none"> • Smanjenje siromaštva 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokazatelji rezultata u odnosu na siromaštvo i gospodarski rast • Pokazatelji djelovanja (implikacija)

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

Ovo su uobičajena područja interesa. Nositelji interesa mogu u danom vremenu odlučiti dati prioritet drugim pokazateljima. SUR je također osmišljen u cilju unapređenja *kapaciteta i sposobnosti* Općine za provedbu i implementaciju zacrtanih ciljeva. Nužno je izgraditi institucionalni i tehnički kapacitet i kompetentnost u Općini kako bi ona (kao i sva eventualna dobrovoljna regionalna grupiranja do kojih može doći) i pridružene jedinice lokalne samouprave, mogle efektivno i učinkovito koristiti dostupna financijska sredstva (ona koja same generiraju i dobivene subvencije, pri čemu potonje uključuje sredstva izravno dobivena od središnje državne uprave i niza donatora) što će vjerojatno uključivati predpristupne i

strukturne fondove EU. Proces implementacije SUR-a također će uključivati izmjene institucionalnog ponašanja Općine (primjerice: izvršavanje cjelokupnih studija izvedivosti projekta te upravljanje i praćenje [monitoring] primjene sredstava značajno većih od onih koja su do tada bila dostupna). Očekuje se kako će efektivno institucionalno jačanje biti povezano s implementacijom SUR-a što će zajamčiti da u narednim godinama Općina bude u bitno jačoj poziciji po pitanju upravljanja vlastitim poslovima no što je bila u nedavnoj prošlosti.

Sažeto: Strategija SUR-a u javnom sektoru implicira uspostavu okruženja koje će kroz ključne infrastrukturne projekte omogućiti i poticati razvoj privatnog sektora koji kreira prihode i promicati rast dinamičnog i demokratskog civilnog društva. Javni će se sektor i sam mijenjati pri izgradnji ovakvog okruženja. Doći će do institucionalnog jačanja koje će omogućiti Općini da u budućnosti efektivno i učinkovito upravlja razvojem i vremenom unapređuje SUR. Svakako se očekuje da razvojni plan (ili poslovni plan) doživljava učinkovite revizije, obnove i unapređenja po dovršetku implementacije prvog kruga projekta.

12.6. SUR u budućnosti

SUR nije jedinstven, „dovršeni“ plan. To je dinamični dokument koji će se vremenom razvijati i zahtijevati prilagodbe, odnosno izmjene u razvojnom statusu, kao i poboljšanja u razumijevanju problema i ključnih pitanja. SUR zapravo predstavlja opći okvir razvoja i procjenjivanje projekata i njihovih odgovarajućih prioriteta. Ovaj opći okvir morat će se harmonizirati s promjenama unutar Općine i njezinim razvojem. Stoga će se SUR vjerojatno mijenjati i vremenom postajati sve detaljnijim i usmjerenijim planom. Općina će morati upravljati tim promjenama i raspravljati o njima kako bi se osiguralo da SUR i dalje bude relevantan i u skladu sa znanjem i stručnim mišljenjima interesnih skupina, a koja se odnose na razvojne kočnice i prilike koje karakteriziraju Općinu. S obzirom na sve navedeno, predlaže se sljedeći raspored pregleda i procjene:

- **Godišnju kontrolu napredovanja** - valja obavljati prije utvrđivanja općinskog proračuna za narednu godinu. Tada će biti potrebno ispitivati svako područje ciljeva i prioriteta SUR-a kako bi se vidjelo koji je napredak postignut i naglasiti koji su projekti bili uspješni, a koji nisu. Procjena će morati biti jasno izražena i transparentna. Procjenu bi trebalo zaključiti s preporukama za izmjene i poboljšanja prije podnošenja Partnerstvu na komentare i ratifikaciju. Partnerstvo će na taj način moći tražiti eventualna pojašnjenja i na vrijeme sastaviti svoje preporuke za općinsko vijeće kako bi se mogli korigirati proračuni za narednu godinu tako da odražavaju promjene u prioritetnim procjenama, odnosno raspoloživosti sredstava.
- **Trogodišnju procjenu** - SUR će trebati ocjenjivati svake tri godine, pri čemu će se procjena usredotočiti više na rezultate i potencijalne učinke u odnosu na korištena sredstva. To je formalan eksterni proces koji će funkcionirati unutar Jedinice za provedbu projekta, čiji će savjetnici utvrđivati uspješnost, učinkovitost, relevantnost i implikacije programa. Izvještaj će se dostaviti Partnerstvu koje će u suradnji s predstavnikom Europske komisije (ako Europska komisija bude to tražila) djelovati kao upravni odbor na razini Općina radi procjene, a rezultati procjene bit će dostupni javnosti. Predložene izmjene mogu se prihvatiti ili odbaciti, ali formalna odluka općinskog vijeća mora postojati oko djela što se odbacuje, a što prihvaća na osnovi preporuka od strane Partnerstva.

Ovaj proces poslužiti će sljedećim važnim ciljevima:

1. Ažuriranje SUR-a, da SUR dokument stalno bude ažuriran i razmatran te da rezultati budu dostupni u javnom dokumentu, uz formalne evidencije o odlučivanju.
2. Povećanje skupa osnovnih podataka. Da sve veće količine informativnih, važnih i relevantnih podataka postanu dostupne kako bi se SR poboljšavao, a odlučivanje o razvojnoj politici mijenjalo.

Rezultat će biti živ plan koji omogućuje promjene i njihovo djelovanje na ovaj dokument i razvojnu politiku što će također osigurati da plan ostane relevantan, istodobno ostavljajući mogućnost jasnog određivanja područja u kojima je potrebna suradnja s drugim županijama, razinama uprave pa čak i susjednim zemljama kako bi se razvoj Općine kretao u smjeru koji je formuliran u viziji same Općine.

13. PLAN PROVEDBE SUR-a

13.1. Uvod

SUR Općine Višnjan sastoji se od niza razrađenih ciljeva, prioriteta i mjera. Područje projekata proteže se od intervencija unutar fizičke infrastrukture do mjera za pružanje potpore poslovanju te djelovanja koja mogu biti poduzeta radi poticanja rasta jednog aktivnog civilnog društva. Međutim, uspješnost SUR-a ovisi ne samo od vrijednosti samih izabranih projekata nego i od načina na koje će se ti projekti provoditi te kako će se njima kasnije upravljati. **Uspješna provedba od bitne je važnosti.** Doista, iskustvo nam je pokazalo da „dobri“ projekti mogu doživjeti neuspjeh ukoliko je njihova provedba loša. Isto tako i same strategije i cjelokupan proces SUR-a može se ugroziti slabom provedbom, neodgovarajućim strategijama financiranja i/ili lošim upravljanjem tijekom trajanja projekta. U ovom poglavlju objašnjeni su predloženi provedbeni mehanizmi, strategija financiranja te postupci za evaluaciju i praćenje (monitoring) projekata i programa SUR-a Općine .

- **Institucionalni ustroj** – izložen je opis predložene institucionalne pripreme radi provedbe SUR-a. Najvažnija uloga predložena je za Općinu čiji se institucionalni kapacitet mora ojačati putem osnivanja Jedinice za provedbu projekata koja će vršiti nadzor nad provedbom SUR-a.
- **Strategija financiranja – SUR** je instrument koji će Općina koristiti kako bi prezentirala strateški i suvislo strukturirani razvojni plan raznim izvorima financiranja, uključujući Vladu RH, Europsku komisiju i brojne bilateralne i multilateralne donatore.
- **Procedure praćenja (monitoringa) i evaluacije** – SUR je „promjenjiv“ razvojni plan i sastoji se od niza razrađenih projekata. Okolnosti se mogu promijeniti pa bi se sukladno tome morali promijeniti SUR strategija, njena provedba i pripadajući projekti. Učinkovita promjena moguća je same ukoliko su prikladne opsežne procedure za praćenje i evaluaciju uspostavljene na početku.
- **Budućnost SUR-a** – način na koji se SUR može u budućnosti razviti i ojačati skiciran je u ovom odjeljku. kao što je već rečeno, SUR je „promjenljiv“ razvojni plan, kojeg je potrebno nanovo razmatrati, mijenjati i poboljšavati svakih par godina, odnosno kad god to okolnosti nalažu.
- **Slijedeći koraci** – u ovom odjeljku dan je pregled potrebnih koraka kako bi se SUR realizirao.

13.2. Institucije i mehanizmi provedbe

Općinsko vijeće i načelnik nalaze se u središtu provedbe SUR-a. To su izabrani zastupnici i donositelji odluka koji imaju zadaću promicati razvoj Općine unutar koje će se osnovati Jedinica za provedbu projekata (JPP) koja će organizirati (koordinirati) provedbu SUR-a i pripremati odluke i izvješća Općinskom vijeću.

Jedinica za provedbu projekata

Ova Jedinica važna je zbog toga što ona osigurava kontinuitet sadržaja. Očekuje se da će Jedinica za provedbu projekata poštivati načela transparentnosti, partnerstva, koncentracije i supsidijarnosti na kojima se do sada temeljila priprema SUR-a. Glavna zadaća Jedinice za provedbu projekata je utvrditi odgovarajuće postupke za upravljanje i koordinaciju, te osigurati da profunkcioniraju mehanizmi nabave u skladu s hrvatskim odredbama, odredbama EU-a, odnosno odredbama potencijalnog donatora. Jedinica za provedbu projekata (JPP) bit će zadužena i za učinkovito komuniciranje između Općinskog vijeća, Partnerskog odbora te drugih interesnih skupina u ovom procesu.

Partnerski odbor Općine

Osim Općinskog vijeća, Partnerski odbor („Partnerstvo“) je najvažnije tijelo unutar sustava za provedbu SUR-a. Partnerstvo je novo sredstvo osnovano kao dio procesa pripreme SUR-a i ostaje najvažnija karakteristika u provedbi SUR-a. Partnerstvo nije osnovano izborima, već se temelji na nizu propisa. Partnerstvo je savjetodavna skupina koja preporučuje, odnosno odbacuje prijedloge sastavljene unutar SUR-a. Ono ne donosi izvršne odlike, već sastavlja preporuke kako bi se osiguralo veće i kvalitetnije uključivanje zainteresiranih strana. Partnerstvo se sastaje redovito, kako bi se osigurala primjena odgovarajućih postupaka i procesa prilikom njegovog odabira.

Civilni i privatni sektor

Nevladine organizacije su krajnje vrijedni sudionici u provedbi SUR-a, budući da imaju iskustva u radu unutar okruženja koje se temelji na projektima. Njihova prisutnost u Partnerstvu snažna je i takva mora ostati kako bi se osiguralo da tek nedavno započeti dijalog između ovih i vladinih organizacija dovede do još većeg ulaganja u regiju.

Privatni sektor glavni je pokretač održivog generiranja blagostanja i otvaranja novih radnih mjesta. To je najteža zadaća i najveći pojedinačni izazov koji se mora rješavati u okvirima ovog SUR-a. Privatnom sektoru bit će potrebna pomoć da to postigne. Bit će mu potrebna odgovorna i djelotvorna potpora države koja, prije svega, povećava konkurentnost lokalnog gospodarstva. Konkurentno gospodarstvo mora se staviti u položaj da otvara nova radna mjesta na temelju konkurentnosti, a ne na temelju programa za otvaranje novih radnih mjesta. Privatni sektor, kao i civilni sektor nije dobro organiziran u ovoj regiji. Međutim, oba ova sektora potpuno su zastupljena u Partnerstvu, pa se smatraju glavnim partnerima u provedbi SUR-a, unatoč tome što možda u ovom trenutku nisu potpuno institucionalizirani.

Oko projekata se izgrađuju provedbeni mehanizmi koji imaju za rezultat razvoj Općine na način koji je naveden i poželjan u razvojnoj strategiji. Stoga je upravo razvojna strategija glavni mehanizam koji je dostupan za uspješnu provedbu. Unutar toga, kriteriji za odabir projekata predstavljaju mehanizam kojim će se odabirati odgovarajući projekti i osigurati suglasje s obrazloženjem Strategije, pravilima donatora te prioritetima odabranih sektora.

Organizacijske odgovornosti vezane uz SR.

<i>Organizacija</i>	<i>Pregled trenutnih djelovanja</i>	<i>Prijedlog djelovanja u implementaciji SUR-a; uloge i</i>	<i>Vremenski okvir; potrebni resursi</i>
---------------------	-------------------------------------	---	--

		<i>odgovornosti</i>	
Općina	Općinsko vijeće.	Usvaja nacrt i konačnu verziju SUR-a. Odgovara za cjelokupnu implementaciju.	Konačna verzija 30.03.2016.g.
Jedinica za provedbu projekata	Formiranje predstoji.	Koordinacija SUR-a i podnošenje izvješća Općinskom vijeću te djelatna komunikacija s Partnerstvom i pojedinačnim dionicima.	Formiranje 30.03. 2016.g.
Partnerski odbor	Osnovat će se	Savjetodavno tijelo općinskog vijeća. SUR i projekti u sklopu SUR-a zahtijevat će pisani osvrt i procjenu Partnerstva prije nego što bude predloženi Općinskom vijeću u cilju donošenja odluke.	Neznatna dodatna sredstva možda će u budućnosti morati biti izdvojena za pokrivanje troškova.
Privatni sektor	Trenutno ulaže kada se za to ukaže prilika. Niska razina strategije i vodstva dostupna.	Ključni dionik odgovoran za stvaranje prihoda i održivih radnih mjesta. Trebat će priliku za izražavanje svojih primjedbi i osiguravanje njihovog uključivanja pri implementaciji kroz Partnerstvo i druge načine.	Pitanje unapređenja organizacije i voljnosti za komunikaciju između općine i privatnog sektora. Može se pojaviti potreba za unapređenjem predstavničkih organizacija.
Nevladine organizacije	Trenutno su aktivnije no što je u početku procijenjeno.	Ključni dionici za privatni sektor. Jedni i drugi pokretači su lokalnog gospodarstva i tvorcini novih radnih mjesta.	Potrebno uspostaviti platformu za konstruktivan dijalog, kako između javnog sektora i nevladinih organizacija, tako i između privatnog sektora i nevladinih organizacija. Bit će potrebno sastavljanje strategije financiranja rasprava o istoj i njeno usvajanje.
Nadležna tijela Županije i Ministarstva	Predstavljaju najviše tehničke hijerarhijske instance uključene u pripremu SUR-a. Upravlja procesom kroz osnovne smjernice i regulativnu podršku.	Koordinacija raznih izvora financiranja u cilju postavljanja učinkovitog djelatnog sučelja između projekata temeljenih na SUR-a i vanjskih sredstava. Nadzor nad cjelokupnim radom, praćenje rezultata i razvoj daljnjih smjernica.	Nema dovoljno sredstava za izvršavanje ove zadaće. Potrebna je dodatna ekspertiza na području mehanizama združenog financiranja od strane više donatora, upravljanja razvojnom politikom te monitoringa i procjene tijeka razvoja.

Izvor: Vlastita obrada, 2016.

13.3. Pribavljanje sredstava i financiranje

Mogući izvori financijskih sredstava često su jedini fokus planiranja razvoja. Što predstavlja opasnost, budući da će Općina morati zadržati kontrolu nad razvojnim procesom i pitanjima, te privlačiti sredstva u projekte koji će podupirati razvojnu strategiju Općine. Za sredstva postoji

natjecanje isto kao i natjecanje među donatorima i financijskim organizacijama za „dobrim projektima“. Dobri projekti su prioritetni projekti koji ostvaruju razvoj u pravcu koji je utvrđen strategijom. Prema tome, **Strategija određuje sredstva, a ne obrnuto**. Inicijalna izravna sredstva Europske unije (EU), a raspoloživa su za ključne prioritetne projekte. Apsorpcijska moć Općine je ovom trenutku niska i bit će potrebno povećati je radi apsorpcije te efektivnog i učinkovitog korištenja raspoloživih sredstava. Izgradnja kapaciteta u i pripadajućim provedbenim institucijama od vitalne je važnosti i potrebno joj je dati odgovarajuću pažnju kroz SUR, i ostale razvojne programe. Uzevši u obzir nedostatak financijskih sredstava kao i slab financijski položaj jedinica lokalne samouprave, strategija financiranja povezana je s pristupom međunarodnim donatorima financijske pomoći (uključujući npr. financiranje od strane EU, Svjetske banke i drugih bilateralnih donatora). Cilj je korištenje dostupnih fondova Europske komisije za maksimaliziranje učinaka dostupnih fondova Vlade RH i drugih multilateralnih i bilateralnih fondova. U potpunosti je prepoznato da svaki donator ima svoje vlastite zahtjeve koji moraju biti zadovoljeni prije nego financiranje može biti potvrđeno. Uglavnom, projekti predloženi donatorima na financiranje moraju biti takvog tipa kojeg donator želi financirati i moraju biti u potpunosti opravdani, odnosno moraju biti u skladu s razvojnom strategijom regije u kojoj je projekt smješten i imati dodatnu pozitivnu procjenu izvodivosti. Zadaća predložene. Jedinice za provedbu projekata bit će osiguranje da se SUR projekti predlažu donatorima na pravilan način.

13.4. Praćenje (monitoring) i evaluacija

Mehanizmi za praćenje i evaluaciju (ocjenu) su važni mehanizmi koji omogućuju nesmetanu, pravilnu i transparentnu provedbu programa. Također, važni su kako bi proces izrade SUR-a postao „proces učenja“ u kojem Općini i njezini dionici razvijaju kapacitete za učenje i prilagođivanju SR-a promjenjivim okolnostima kad se za to ukaže potreba. Da bi se to moglo, potrebno je osigurati:

- **Dostupnost podataka o uspješnosti** – važno je da provedbeni program SUR-a generira podatke koji pokazuju koji su projekti pridonosili razvoju, u kojoj mjeri i kojem vremenskom razdoblju.
- **Kreirane i dogovorene ciljeve i rezultate** – povezano s cjelokupnim SUR programom i individualnim projektima važno je kreirati i dogovoriti ciljeve i rezultate među svim dionicima (s procijenjenim datumima do kojih trebaju biti dostignuti).
- **„evaluacijski“ okvir** – unutar kojeg se prikupljenim podacima može upravljati i procjenjivati ih. Uobičajen, često korišten okvir je „logički okvir“.

Podaci i ciljevi:

Osnovna analiza dala je neke „početne podatke“ prema kojima se mjeri napredak SUR-a (upravo to je i jedna od njenih funkcija) se određuju ciljevi i rezultati. Ipak, proces izrade osnovne analize pokazao je da Općina nije u položaju da može u ovom trenutku pouzdano procjenjivati status i potrebe vlastitog razvoja. Dio osnovnih podataka nedostaje, neki statistički podaci nisu pouzdani, a sposobnost analiziranja dostupnih i pouzdanih podataka je ograničena.

To znači da Općina možda neće biti u stanju utvrditi što su u ovome trenutku dobri, a što loši projekti. Međutim, napredak se može postići jedino ako se uspjeh ili neuspjeh SUR-a može učinkovito mjeriti i procjenjivati.

Evaluacijski okvir:

Pomaže da se shvati na kojem je stupnju mjerenje značajno za utvrđivanje uspjeha ili neuspjeha projekata i programa. Moraju se utvrditi resursi koji se koriste za provedbu programa i projekata, te na koji način to utječe na životne prilike individualaca i gospodarskih okolnosti poslovnih subjekata. Cilj je stvoriti odgovarajuće resurse koji mogu utjecati na porast prihoda i stvaranje radnih mjesta. Produktivnost i konkurentnost trebaju se povećati, a da se ekološka i društvena sredina ne izlažu pritiscima većim od onih koje ta sredina može uspješno podnijeti.

ANALIZA LOGIČKOG OKVIRA OPĆINE VIŠNJAN

VIZIJA OPĆINE VIŠNJAN (ELEMENTI)			
Intervencijska logika	Objektivni promjenjivi pokazatelji	Izvor verifikacije	Pretpostavke
1. Visoka kvaliteta života i životni standard europskog prosjeka (5 godina)	Poboljšanje ukupne infrastrukture i životni standard –približno EU-prosjek	Ocjena Općinsko vijeće	Funkcioniranje EU
2. Razvijeno gospodarstvo prvenstveno turizam, poljoprivreda, malo i srednje gospodarstvo	Visoke stope rasta gospodarstva (poljoprivreda, turizam i malo i srednje poduzetništvo)	Ocjena Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Gospodarski rast i razvoj EU, RH
3. Razvijati sustav brandiranja (baza ruralni prostor i turizam)	Razvijen sustav brand Općine Višnjan	Ocjena partnerskog odbora i općinskog vijeća	Izrada programa brendiranja
4. Naglašeni razvoj (dinamičan) i to uravnotežen, održiv, ekološki itd.	Održiv razvoj i ekologija	Ocjena Općinsko vijeće	Gospodarski rast i razvoj EU, RH
5. Usklađeno funkcioniranje javnog, poslovnog i civilnog sektora	Odnosi-javni, civilni i privatni sektor	Ocjena općinskog vijeća i partnerskog odbora	Mogućnost usklađenja interesnih skupina

CILJEVI I PRIORITETI

1.STRATEŠKI CILJ- Visoka kvaliteta života i standarda			
PRIORITETI:			
1. Infrastruktura	Ostvarenje mjera:1-8	Ocjena općinskog vijeća	Gospodarski rast EU i RH
2. Društvene djelatnosti	Ostvarenje mjera:1-8		
3. Potpuna zaposlenost i visoki dohoci	Ostvarenje mjera:1-3		
2. STRATEŠKI CILJ- Razvoj gospodarstva			
PRIORITETI:			
1. Razvoj poljoprivrede	Ostvarenje mjera:1-4	Ocjena Partnerski odbor i Općinsko vijeće	Usklađenost programa RH, EU i Istarske županije
2.Razvoj turizma	Ostvarenje mjera:1-8		
3.Razvoj malog i srednjeg poduzetništva	Ostvarenje mjera:1-3		
3.STRATEŠKI CILJ: Visoki standardi razvoja			
PRIORITETI:			
1. Održiv i uravnotežen razvoj	Ostvarenje mjera:1-4	Ocjena Partnerski odbor i Općinsko vijeće	Ostvarenje planiranog razvoja EU RH i Istarske županije
2 Prepoznatljiv lokalni identitet	Ostvarenje mjera:1-3		
3. Razvoj dobrih odnosa javnog, poslovnog i civilnog sektora	Ostvarenje mjera:1-3		
4. Brand	Ostvarenje mjera:1-2		

1.STRATEŠKI CILJ-VISOKA KVALITETA ŽIVOTA

PRIORITET 1: INFRASTRUKTURA/ MJERE			
Prometna infrastruktura	Program (dinamika, izvori)	Općinsko vijeće	Mogućnosti financiranja Organiziranost općinske uprave
Parkirališta	Program (dinamika, izvori)		
Pročišćavanje otpadnih voda	Dinamika realizacije		
Građevinski i kućni otpad	Lokacija, organizacija		
Vodovod (sva naselja)	Analiza, mogućnosti i koncepcija, dinamika		
Uređenje naselja (fasade, površine)	Program uređenja		
Hortikulturno rješenje	Projekcija, organizacija, izvori		
Poticanje korištenja alternativnih izvora energije	Stimulacija investitora		
PRIORITET 2: DRUŠTVENE DJELATNOSTI/MJERE			
Socijalna skrb za starije i nemoćne	Napraviti program	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Funkcioniranje partnerskog odbora Funkcioniranje TZ
Valorizacija kulturnih i tradicionalnih vrijednosti (program turist.valorizacija)	Napraviti studiju		
Društveni život (strategija)	Program, razvoj, dinamika		
Tradicijske vrijednosti, identitet (zaštita)	Koncepcija, stimulacija		
Zdravstvene usluge (viši nivo)	Program razvoja		
Dodatni sadržaji za mještane i turiste	Program, dinamika, izvori		
Sportski sadržaji i dječja igrališta	Analiza stanja, program razvoja		
Jaslice	Konkretna realizacija		

PRIORITET 3. POTPUNA ZAPOSLENOST I VISOKI STANDARD / MJERE			
Cjelogodišnje zaposlenje	Analiza stanja,program mjera	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnost financiranja
Cjeloživotno učenje	Program i dinamika		
Poticanje obrazovanja	Kontinuiran proces		

2.STRATEŠKI CILJ- RAZVOJ GOSPODARSTVA			
PRIORITET 1. RAZVOJ POLJOPRIVREDE			
Strategija razvoja poljoprivrede	Analiza i ocjena mogućnosti	Općinsko vijeće, Partnerski odbor	Organiziranost općinske uprave
Udruživanje u poljoprivredi	Izrada standarda		
Stimulacija razvoja gospodarskih zona	Program, koncepcija, mjere		
Potpora poljoprivrednim proizvođačima	Prijedlog modela i inicijativa		
PRIORITET 2. RAZVOJ TURIZMA			
Razvoj i funkcioniranje turizma(mark. pristup i upravljanje)-koncepcija razvoja	Strategija razvoja - izrada	Općinsko vijeće, Partnerski odbor i Turistička zajednica	Funkcioniranje partnerskog odbora i funkcioniranje turističke zajednice
Prepoznatljiva turistička destinacija	Izrada programa mjera		
Turističke manifestacije i atrakcije	Izrada koncepta razvoja i funkcion. turizma	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnosti financiranja
Program ugostiteljske ponude(autohtona)	Koncepcija(program)		
Produženje turist. sezone	Sustav manifestacija i atrakcija		
Destinacija kvalitete(3 zvjezdice)	Kontinuirani proces		

Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija	Izrada programa razvoja		
Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)	Strategija, koncepcija, edukacija		
PRIORITET 3. RAZVOJ MALOG I SREDNJEG PODUZETNIŠTVA			
Podrška i poticanje poduzetničke inicijative	Kontinuirani proces		
Poticanje razvoja zanata za mještane ali i kao turistička atrakcija	Izrada programa razvoja	Općinsko vijeće i Partnerski odbor	Mogućnosti financiranja
Poticanje edukacije (edukacija i sufinanciranje)	Strategija, koncepcija, edukacija		

3.STRATEŠKI CILJ- VISOKI STANDARD RAZVOJA			
PRIORITET 1. ODRŽIV I URAVNOTEŽEN RAZVOJ / MJERE			
Poštivanje zakonskih odredbi i prostorno planske dokumentacije	Kontinuirana kontrola	Općinsko vijeće	Organiziranost općinske uprave
Zaštita autohtonih objekata i arhitekture	Kontinuirana kontrola		
Zaštita krajobraza i autohtonih biljnih vrsta	Kontinuirana kontrola		
Program kvalitete i upravljanje kvalitetom	Izrada programa i primjena		
PRIORITET 2. PREPOZNA TLJIV ISTARSKI IDENTITET / MJERE			
Odnos kulture i običaja	Program - Istarski identitet	Turistička zajednica	Funkcioniranje turističke zajednice
Hrana i piće	Program - Istarski identitet		
Arhitektura, uređenje naselja	Program - Istarski identitet		

PRIORITET 3. RAZVOJ DOBRIH ODNOSA CIVILNI, JAVNI I PRIVATNI SEKTOR / MJERE			
Javni sektor i informiranost	Analiza stanja, razvoj odnosa	Općinsko vijeće	Razvoj društvenih odnosa
Razvoj (kontinuiran) partnerskih odnosa	Stalni razvoj s privatnim sektorom		
Civilna društva-poticanje razvoja i podrška	Stalni razvoj odnosa		
PRIORITET 4. BRAND VIŠNJAN / MJERE			
Program brandiranje	Izrada programa brendiranja	Partnerski odbor	Funkcioniranje općinske uprave i turističke zajednice
Vizualni identitet	Izrada projekta vizualnog identiteta		

13.5. Identifikacija mogućih izvora iz EU fondova i drugih izvora za financiranje projekata Općine Višnjan

PREGLED PROJEKATA OPĆINE VIŠNJAN S MOGUĆIM IZVORIMA FINANCIRANJA

ESI FONDOVI - EUROPSKI STRUKTURNI I INVESTICIJSKI FONDOVI I DRUGO

	NAZIV PROJEKTA	POTPROGRAM / NAMJENA	PROGRAM/FOND KOJI SE MOŽE KORISTITI ZA FINANCIRANJE	UVJETI FINANCIRANJA ZA KORISNIKA
1	Izgradnja kanalizacijskih sustava	Mala infrastruktura - odvodnja -čl.13 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. - Mala infrastruktura - odvodnja	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR
2	Izgradnja vodoopskrbnih sustava	Mala infrastruktura - odvodnja -čl.13 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. - Mala infrastruktura - odvodnja	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR
3	Izgradnja poduzetničke zone (cesta, UPOV, plinifikacija)	Mala infrastruktura - odvodnja i nerazvrstana cesta čl.17 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. - Mala infrastruktura - odvodnja	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR
4	Izgradnja poduzetničke zone (cesta, UPOV, plinifikacija)	Razvoj poslovne infrastrukture - zone	Operativni program konkurentnost i kohezija - Specifični cilj 3a2.2.	100% bespovratnih sredstava do 25 mil kn bespovratno
5	Izgradnja nerazvrstanih cesta	Mala infrastruktura - nerazvrstana cesta- čl.17 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. - Mala infrastruktura - odvodnja	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR
6	Zaobilaznica II dio	Mala infrastruktura - nerazvrstana cesta- čl.17 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.2. - Mala infrastruktura - odvodnja	100% bespovratne potpore do 1 mil EUR

7	Izgradnja javne rasvjete	Energetska učinkovitost	Operativni program konkurentnost i kohezija 2014-2020 - Prioritetna os 4	Uvjeti nisu još poznati
8	Sanacija ilegalnih odlagališta otpada	Sanacija odlagališta	Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	Uvjeti nisu još poznati
9	Širokopojasni internet	Proširivanje dostupnosti širokopojasne veze i predstavljanje visokobrzinskih mreža i podrška nastajanju	Investicijski prioritet 2a Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014 - 2020	Uvjeti nisu još poznati
10	Izgradnja reciklažnih dvorišta	Uspostava integriranog sustava upravljanja otpadom u cilju smanjenja otpada koji se odlaže na odlagalištu i rizika vezanih uz otpad	Specifični cilj 6i2 Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014 - 2020	Uvjeti nisu još poznati
11	Uređenje društvenog doma	Društveni dom - čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
12	Izgradnja doma za starije i nemoćne osobe	Promicanje socijalne uključenosti i smanjenje nejednakosti kroz poboljšani pristup socijalnim uslugama te prelazak s institucionalne skrbi na skrb u zajednici putem poboljšane socijalne infrastrukture	Specifični cilj 9a3 Operativnog programa konkurentnost i kohezija 2014 - 2020	Uvjeti nisu još poznati
13	Tržnica	Tržnica -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
14	Centar za posjetitelje	Turistički informativni centar -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata

15	Uređenje trga	Javne prometne površine -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
16	Vatrogasni dom	Vatrogasni dom -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
17	Proširenje groblja	Groblje -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
18	Knjižnica	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
19	Programi u sportu, socijalnoj skrbi	Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu infrastrukturu što pridonosi nacionalnom, regionalnom i lokalnom razvoju, smanjujući nejednakosti u smislu zdravstvenog statusa, promičući socijalnu uključenost, kulturne i rekreativne usluge te prelazak s institucijske skrbi na skrb u zajednici - Investicijski prioritet 9a	Prilikom definicije programa biti će moguće kandidirati i na sredstva OP Učinkovitost ljudskih resursa i na OP KK - Prioritetna os 9 - u djelu socijalnih programa; za sport samo Proračunska sredstva	Proračunska sredstva, državne potpore za sport; za socijalu OP KK - Prioritetna os 9 i OP Učinkovitost ljudskih resursa
20	Izgradnja inkubatora	Razvoj poslovne infrastrukture - zone	Operativni program konkurentnost i kohezija - Specifični cilj 3a2.2.	100% bespovratnih sredstava do 25 mil kn bespovratno
21	Kamp i odmorište	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu
22	Kamp	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu
23	Odmorišta	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu

24	Uzletište	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu
25	Hotel Kolombera	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu
26	Uređenje pješačkih i biciklističkih staza	Pješačke i biciklističke staze -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
27	Uređenje sportsko rekreacijske zone Pineta	Sportske građevine, dječja igrališta, zelene površine -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
28	pomoćno igralište	Sportske građevine -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
29	sprave za vježbanje na otvorenom	Sportske građevine -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
30	teniski tereni	Sportske građevine -čl.22 Pravilnika o mjeri 07 NN 22/2015	Program ruralnog razvoja 2014-2020 - Podmjera 7.4. za društveni dom ili kulturni centar	80% bespovratne potpore. Ukupno do 1 mil EUR bespovratnih sredstava + 12% iz Fonda za sufinanciranje EU Projekata
31	evidentiranje i zaštita novih povijesnih, tradicijskih i kulturnih vrijednosti	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
32	Poticajne mjere za korištenje	Energetska učinkovitost	Operativni program konkurentnost i kohezija 2014 - 2020 - Prioritetna os 4	Uvjeti nisu još poznati

	OIE			
33	Studentski centar	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
34	Znanstveni turizam	Centri znanstvene izvrsnosti koji provode izvrsnost u znanosti	Specifični cilj 1a2 - Operativni program konkurentnost i kohezija 2014 - 2020	Uvjeti nisu još poznati
35	Astronomsko društvo Višnjan	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
36	Zvezdarnica Višnjan	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
37	ZEC – Znanstveno edukativni centar	Centri znanstvene izvrsnosti koji provode izvrsnost u znanosti	Specifični cilj 1a2 - Operativni program konkurentnost i kohezija 2014 - 2020	Uvjeti nisu još poznati
38	Visoka-poslovna-škola-Višnjan	Programi privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR i proračunska sredstva za infrastrukturu
39	Općina Višnjan – općina Istarskog boškarina	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
40	Poligon sigurne vožnje - Škola sigurne vožnje	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
41	TRP Stacion Markovac	Program privatnog investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, kredit HBOR, proračunska sredstva za infrastrukturu
42	Multisenzorski i botanički vrt Tićan	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva

43	Uređenje lokve „ Jezero“ i šetnice Višnjaj-Tičan	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva
44	Kroz Višnjajštinu bičikletom	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva
45	Edukativni lovački doma za mladež	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva
46	Šampanjerija na Peršurićevom vrhu	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
47	Golf igralište sa vježbalištem	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
48	Pogon za preradu povrća	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
49	Pogon za proizvodnju i servisiranje poljoprivrednih strojeva	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
50	Zabavni park na ruralnom području	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva
51	Disperzivni hotel u ruralnom prostoru	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
52	Istarska šetnica	Mjera 07 (nn 22/2015)	Program ruralnog razvoja	80% bespovratna sredstva

	sunčevim sustavom			
53	Difuzni hotel Višnjani	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača
54	Projekti nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području	Program privatnih investitora	Komercijalne investicije	Sredstva ulagača, razni poticaji, krediti banaka
55	TN Markovac Rataj	Program privatnog investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, razni poticaji, krediti banaka
56	TN Markovac Brčić-Benobich	Program privatnog investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, razni poticaji, krediti banaka
57	Kuća za odmor na ruralnom prostoru	Program privatnih investitora	Komercijalna investicija	Sredstva ulagača, razni poticaji, krediti banaka
58	Magdalenjina	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
59	Dječji festival	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
60	Astrofest	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
61	Maškare	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
62	Cukafest	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
63	Književne večeri	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
64	Pod višnjanskin	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore

	dubom			
65	Astro days	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
66	Astro nights	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
67	Petkom u 7° Višnjan	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
68	Noć jesenskog ekvinocija	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
69	Noć Perzeida	Vlastita ulaganja JLS	Proračunska ulaganja	Proračunska sredstva, državne potpore
				Transnacionalne suradnje Srednja Europa 2014-2020.
				Prekogranične suradnje Slovenija – Hrvatska 2014.–2020 Interreg
				Prekogranične suradnje Italija – Hrvatska 2014.–2020 Interreg
				Transnacionalne suradnje Mediteran
				Transnacionalne suradnje
				Dunav 2014. – 2020.
				Transgranična jadransko-jonska suradnja
				Transgranična suradnja Balkan - Mediteran

Neki od projekata Općine Višnjan ili drugih korisnika kao npr. manifestacije, zvjezdarnica i sl. koji se mogu prijavljivati na natječaje u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim programima transnacionalne i prekogranične suradnje koji su slijedeći:

Neki od projekata Općine Višnjan ili drugih korisnika koji se mogu prijavljivati na natječaje u cjelini ili u nekim dijelovima (i u fazi realizacije i u fazi korištenja) moći će se prijavljivati i u različitim Zajedničkim programima (fondovima) EU koji su slijedeći:

Obzor 2020, Kreativna europa, Europa za građane, COSME, Erasmus+; Program za zapošljavanje i socijalne inovacije; Life

Principi koje treba uvažavati i primjenjivati vezano za mogućnosti provedbe projekata Općine Višnjan putem sredstava iz različitih ESI Fondova:

Mogućnosti korištenja sredstava EU fondova su samo okvir mogućnosti a koliko će se i dali će se taj okvir djelom ili u većoj mjeri iskoristiti zavisi od aktivnosti koje će se provoditi.

Uz naznačene izvore financiranja vrlo je važno razmotriti mogućnosti financiranja i iz drugih izvora kao što su značajne mogućnosti financiranja iz izvora kao Hrvatske vode, Fond za razvoj turizma, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost i sl. Također, mogućnosti financiranja navedene u gornjoj tabeli su mogućnosti koje su poznate u sadašnjem momentu, a kako se korištenje ESI Fondova stalno razvija, objavljuju se novi natječajni dokumenti i dobivaju se nove informacije o mogućnostima prijavljivanja projekata pa će se ove informacije trebati stalno dopunjavati.

Da bi se aktivnosti kontinuirano provodile potrebno je usvojiti poseban akcijski plan provođenja projekata putem EU Fondova.

U akcijskom planu nužno je definirati nositelje pojedinih projekata sa odgovornim voditeljima projekata i dinamiku realizacije pojedinih projekata.

Za pripremu i provođenje projekata potrebno je osigurati kvalitetno vođenje projekata unutrašnjim kadrovskim potencijalima ali i vanjskim stručnjacima za EU fondove i vođenje projekata

Također, u akcijskom planu provođenja projekata sredstvima EU fondova treba predvidjeti početnu fazu od koje svaki projekt počinje, a to je priprema projekata.

Priprema projekata u principu sastoji se od: utvrđivanja nositelja, rješavanja imovinsko-pravnih poslova, izrade tehničke dokumentacije kao što su glavni projekti i troškovnici i izrada studije izvodljivosti.

Pripremu projekata mora pratiti jasna politika opredjeljenja za provedbu projekata i osiguranje početne količine sredstava za nužnu pripremu projekata.

14. IZVORI

Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011. – 2013.

AZZRI Agencija za ruralni razvoj Istarske županije

Master plan razvoja turizma Istarske županije 2015. – 2025

TZ Istarske županije

Strategija razvoja ljudskih resursa u turizmu Istarske županije Turističko-ugostiteljska škola Antona Štifanića Poreč

TZ Višnjan

Općina Višnjan

Državni zavod za statistiku (popis stanovništva 2011.)

15.PRILOZI

15.1.Stanovništvo Općine Višnjan

Tablica 1. ISTARSKA ŽUPANIJA - BROJ STANOVNIKA PO NASELJIMA OPĆINE VIŠNJAN

STANOVNIŠTVO PREMA STAROSTI I SPOLU PO NASELJIMA, POPIS 2011.																						
	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Općina Višnjan - Visignano	sv.	2.274	120	101	111	114	122	138	152	174	164	149	204	162	144	89	124	90	70	39	6	1
	m	1.133	65	48	57	60	68	78	75	92	85	81	89	82	75	51	52	36	25	12	1	1
	ž	1.141	55	53	54	54	54	60	77	82	79	68	115	80	69	38	72	54	45	27	5	-
Naselja																						
Anžići	sv.	42	3	2	-	-	3	6	2	2	1	7	3	2	2	2	1	5	1	-	-	-
	m	22	1	-	-	-	2	5	1	1	1	2	2	1	1	-	-	4	1	-	-	-
	ž	20	2	2	-	-	1	1	1	1	-	5	1	1	1	2	1	1	-	-	-	-
Babudri	sv.	8	-	2	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	1	-	-	-	1	-
	m	2	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	ž	6	-	2	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	1	-
Bačva	sv.	21	3	1	1	2	1	-	3	2	1	2	-	2	-	1	-	1	1	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
	m	11	1	-	1	2	1	-	1	1	1	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-
	ž	10	2	1	-	-	-	-	2	1	-	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-
Barat	sv.	23	1	-	-	-	3	3	2	-	2	-	4	6	-	1	1	-	-	-	-	-
	m	15	1	-	-	-	2	3	2	-	1	-	1	3	-	1	1	-	-	-	-	-
	ž	8	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	3	3	-	-	-	-	-	-	-	-
Barići	sv.	25	2	1	-	1	2	-	5	1	3	-	4	3	-	-	1	-	2	-	-	-
	m	13	1	1	-	-	1	-	2	1	2	-	1	3	-	-	-	-	1	-	-	-
	ž	12	1	-	-	1	1	-	3	-	1	-	3	-	-	-	1	-	1	-	-	-
Baškoti	sv.	63	2	4	6	5	3	1	2	10	8	3	1	1	6	3	3	4	-	1	-	-
	m	29	-	2	3	2	1	-	1	5	3	3	-	-	4	1	2	2	-	-	-	-
	ž	34	2	2	3	3	2	1	1	5	5	-	1	1	2	2	1	2	-	1	-	-
Benčani	sv.	25	-	-	1	2	1	1	-	1	3	4	2	5	2	1	1	-	1	-	-	-
	m	11	-	-	-	1	-	-	-	1	2	2	-	3	1	-	-	-	1	-	-	-
	ž	14	-	-	1	1	1	1	-	-	1	2	2	2	1	1	1	-	-	-	-	-
Bokići	sv.	21	-	-	4	-	2	3	-	1	1	3	2	2	-	1	1	1	-	-	-	-
	m	10	-	-	3	-	1	2	-	-	1	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-
	ž	11	-	-	1	-	1	1	-	1	-	2	1	2	-	1	-	1	-	-	-	-
Broskvari	sv.	16	-	-	1	2	3	1	-	-	2	3	-	2	-	-	1	1	-	-	-	-
	m	7	-	-	-	1	2	-	-	-	1	2	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	9	-	-	1	1	1	1	-	-	1	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Bucalovići	sv.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
	m	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-
Bujarići	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Butori	sv.	7	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	2	-	-
	m	4	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	1	-	-
	ž	3	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-
Cerion	sv.	66	8	5	4	1	4	3	6	7	5	5	3	2	3	4	4	1	1	-	-	-
	m	31	3	3	3	-	2	-	2	4	2	4	1	-	1	4	1	1	-	-	-	-
	ž	35	5	2	1	1	2	3	4	3	3	1	2	2	2	-	3	-	1	-	-	-
Cvitani	sv.	35	2	1	2	2	1	2	5	2	-	-	3	6	3	1	1	2	1	-	1	-
	m	20	-	1	1	2	1	1	3	2	-	-	1	3	2	-	1	1	-	-	1	-
	ž	15	2	-	1	-	-	1	2	-	-	-	2	3	1	1	-	1	1	-	-	-
Deklevi	sv.	25	2	-	-	-	2	5	3	-	-	1	5	1	2	1	1	1	-	1	-	-
	m	14	1	-	-	-	2	4	1	-	-	-	3	-	2	-	1	-	-	-	-	-
	ž	11	1	-	-	-	-	1	2	-	-	1	2	1	-	1	-	1	-	1	-	-
Diklići	sv.	47	4	-	2	2	8	2	1	2	2	8	2	1	-	-	4	5	3	1	-	-
	m	22	1	-	2	1	4	2	-	1	1	3	2	1	-	-	-	2	1	1	-	-
	ž	25	3	-	-	1	4	-	1	1	1	5	-	-	-	-	4	3	2	-	-	-
Fabci	sv.	49	1	6	3	1	1	4	3	4	1	2	4	4	4	2	3	2	1	3	-	-
	m	22	1	4	2	1	-	-	1	3	-	2	2	2	2	1	-	1	-	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
	ž	27	-	2	1	-	1	4	2	1	1	-	2	2	2	1	3	1	1	3	-	-
Farini	sv.	53	2	4	2	4	4	3	3	5	5	4	6	1	3	2	3	1	1	-	-	-
	m	29	1	2	1	4	3	3	1	3	3	1	3	-	2	1	1	-	-	-	-	-
	ž	24	1	2	1	-	1	-	2	2	2	3	3	1	1	1	2	1	1	-	-	-
Gambetići	sv.	15	-	2	-	1	1	-	2	-	2	1	1	1	1	-	1	1	1	-	-	-
	m	7	-	1	-	1	-	-	1	-	2	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	8	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	-	-	1	1	1	-	-	-
Kelci	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kočići	sv.	12	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	1	1	2	-	2	1	-	1	-	-
	m	7	-	-	-	-	-	2	1	1	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-
	ž	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	-	-	1	-
Kolumbera	sv.	29	3	1	-	-	4	4	2	-	1	-	4	1	3	-	3	1	2	-	-	-
	m	14	2	-	-	-	1	3	1	-	-	-	2	-	2	-	-	1	2	-	-	-
	ž	15	1	1	-	-	3	1	1	-	1	-	2	1	1	-	3	-	-	-	-	-
Korlevići	sv.	15	1	1	-	2	1	1	1	1	2	1	1	-	1	-	1	1	-	-	-	-
	m	6	-	1	-	-	-	1	-	-	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
	ž	9	1	-	-	2	1	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Košutići	sv.	9	-	-	-	-	-	2	1	-	-	-	2	2	-	-	-	-	-	2	-	-
	m	4	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
	ž	5	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	2	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Kurjavići	sv.	30	1	1	3	1	2	3	1	1	1	2	2	3	1	3	2	-	3	-	-	-
	m	14	1	-	1	-	1	3	1	-	-	1	1	-	1	2	-	-	2	-	-	-
	ž	16	-	1	2	1	1	-	-	1	1	1	1	3	-	1	2	-	1	-	-	-
Legovići	sv.	10	2	-	-	-	-	2	1	-	-	-	1	1	-	-	1	1	-	1	-	-
	m	6	2	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
	ž	4	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-
Majkusi	sv.	26	5	-	-	-	1	-	1	3	3	-	2	1	3	1	-	2	4	-	-	-
	m	14	3	-	-	-	1	-	-	2	2	-	1	-	2	1	-	1	1	-	-	-
	ž	12	2	-	-	-	-	-	1	1	1	-	1	1	1	-	-	1	3	-	-	-
Mališi	sv.	11	1	1	-	-	-	1	1	1	-	-	1	1	-	1	-	2	1	-	-	-
	m	6	1	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	1	-	-	-	1	1	-	-	-
	ž	5	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-
Maretići	sv.	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
	m	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-
Markovac	sv.	163	10	1	6	6	7	10	19	9	10	13	22	14	8	5	9	5	8	-	-	1
	m	81	4	-	3	3	3	6	8	8	3	7	9	10	5	4	3	1	3	-	-	1
	ž	82	6	1	3	3	4	4	11	1	7	6	13	4	3	1	6	4	5	-	-	-
Milanezi	sv.	14	3	-	-	-	2	1	2	-	2	-	2	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	m	6	2	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	8	1	-	-	-	2	1	1	-	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Prašćari	sv.	17	-	-	3	1	-	-	-	2	1	-	2	-	2	1	2	-	2	1	-	-
	m	7	-	-	1	-	-	-	-	1	1	-	1	-	1	-	1	-	1	-	-	-
	ž	10	-	-	2	1	-	-	-	1	-	-	1	-	1	1	1	-	1	1	-	-
Prhati	sv.	53	3	2	4	3	2	2	3	5	4	4	3	3	2	1	4	3	3	2	-	-
	m	24	2	1	3	1	1	1	-	4	1	4	-	1	2	-	2	1	-	-	-	-
	ž	29	1	1	1	2	1	1	3	1	3	-	3	2	-	1	2	2	3	2	-	-
Prkovići	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Pršurići	sv.	62	3	5	3	2	2	5	2	10	3	6	2	2	6	1	2	3	4	1	-	-
	m	35	2	4	1	2	2	5	1	4	2	3	1	-	3	1	1	-	3	-	-	-
	ž	27	1	1	2	-	-	-	1	6	1	3	1	2	3	-	1	3	1	1	-	-
Radoši kod Višnjana	sv.	49	1	4	2	3	2	3	4	2	5	3	5	4	3	-	4	1	-	3	-	-
	m	26	1	3	1	2	2	-	3	1	3	2	3	2	1	-	1	-	-	1	-	-
	ž	23	-	1	1	1	-	3	1	1	2	1	2	2	2	-	3	1	-	2	-	-
Radovani	sv.	48	1	3	4	1	3	-	2	3	5	3	3	3	3	4	6	3	-	1	-	-
	m	23	-	1	2	-	2	-	1	1	3	2	2	2	-	4	2	1	-	-	-	-
	ž	25	1	2	2	1	1	-	1	2	2	1	1	1	3	-	4	2	-	1	-	-
Rafaeli	sv.	8	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	2	-	1	2	-	-	-	-	-	-
	m	5	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	-	-
	ž	3	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
Rapavel	sv.	88	3	3	3	5	2	5	7	9	4	7	4	10	6	5	6	5	3	1	-	-
	m	43	2	2	2	2	2	2	5	4	1	5	1	4	2	3	3	2	1	-	-	-
	ž	45	1	1	1	3	-	3	2	5	3	2	3	6	4	2	3	3	2	1	-	-
Ribaríci	sv.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sinožíci	sv.	56	1	1	3	3	-	1	1	1	6	9	3	4	6	5	7	2	2	1	-	-
	m	31	1	-	3	2	-	-	1	1	2	6	1	2	4	4	3	-	1	-	-	-
	ž	25	-	1	-	1	-	1	-	-	4	3	2	2	2	1	4	2	1	1	-	-
Smolici	sv.	34	2	-	-	-	1	1	3	1	1	1	3	6	2	4	4	3	1	1	-	-
	m	17	1	-	-	-	1	-	2	1	1	-	-	5	-	3	2	-	-	1	-	-
	ž	17	1	-	-	-	-	1	1	-	-	1	3	1	2	1	2	3	1	-	-	-
Srebrníci	sv.	7	-	-	-	-	-	-	1	2	1	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-	-
	m	3	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	4	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Strpačíci	sv.	34	1	2	1	2	4	2	2	2	4	3	4	2	1	1	2	-	1	-	-	-
	m	17	-	-	-	-	4	1	1	2	1	2	2	1	1	-	1	-	1	-	-	-
	ž	17	1	2	1	2	-	1	1	-	3	1	2	1	-	1	1	-	-	-	-	-
Sveti Ivan	sv.	17	-	-	2	1	1	1	-	2	1	1	4	2	1	-	-	-	1	-	-	-
	m	9	-	-	1	-	1	-	-	1	-	1	3	1	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	8	-	-	1	1	-	1	-	1	1	-	1	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Štuti	sv.	37	1	3	4	1	2	5	1	4	4	1	2	4	2	2	1	-	-	-	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
	m	18	1	2	1	-	-	3	-	2	2	-	-	4	-	2	1	-	-	-	-	-
	ž	19	-	1	3	1	2	2	1	2	2	1	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-
Tičan	sv.	16	2	-	3	-	2	1	-	1	3	1	-	-	2	-	1	-	-	-	-	-
	m	5	-	-	1	-	-	1	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-
	ž	11	2	-	2	-	2	-	-	1	2	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-
Tripari	sv.	21	-	-	4	2	-	-	1	6	-	-	1	2	2	1	-	-	-	2	-	-
	m	11	-	-	3	1	-	-	-	4	-	-	-	1	1	1	-	-	-	-	-	-
	ž	10	-	-	1	1	-	-	1	2	-	-	1	1	1	-	-	-	-	2	-	-
Vejaki	sv.	18	-	-	1	1	4	-	-	-	2	3	1	-	1	1	-	1	1	2	-	-
	m	9	-	-	1	1	2	-	-	-	-	2	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-
	ž	9	-	-	-	-	2	-	-	-	2	1	-	-	-	1	-	1	1	1	-	-
Višnjani - Visignano	sv.	694	37	38	30	48	33	42	47	59	53	37	71	45	37	27	32	27	17	10	4	-
	m	347	25	18	15	26	20	21	26	25	30	18	35	22	15	14	17	11	4	5	-	-
	ž	347	12	20	15	22	13	21	21	34	23	19	36	23	22	13	15	16	13	5	4	-
Vranići kod Višnjana	sv.	58	6	4	4	3	2	3	8	5	6	1	5	3	3	1	3	1	-	-	-	-
	m	27	4	1	1	1	-	2	3	3	4	1	2	1	2	-	1	1	-	-	-	-
	ž	31	2	3	3	2	2	1	5	2	2	-	3	2	1	1	2	-	-	-	-	-
Vrhjani	sv.	14	-	-	-	1	-	1	-	-	-	3	1	1	2	-	2	-	2	1	-	-
	m	7	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	-	1	-	1	-	-	1	-	-

	Spol	Ukupno	Starost																			
			0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85-89	90-94	95 i više
	ž	7	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1	1	-	1	-	2	-	-	-
Zoričići	sv.	22	2	-	-	-	1	3	-	1	-	-	3	1	7	1	1	1	-	1	-	-
	m	13	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	1	-	4	1	1	1	-	1	-	-
	ž	9	2	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2	1	3	-	-	-	-	-	-	-
Ženodraga	sv.	25	-	2	3	-	1	1	3	1	2	2	2	1	3	1	1	2	-	-	-	-
	m	10	-	-	-	-	1	-	2	-	1	2	-	-	2	-	-	2	-	-	-	-
	ž	15	-	2	3	-	-	1	1	1	1	-	2	1	1	1	1	-	-	-	-	-
Žikovići	sv.	9	-	-	2	-	-	-	-	3	-	-	1	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	m	6	-	-	1	-	-	-	-	2	-	-	-	-	2	1	-	-	-	-	-	-
	ž	3	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Žužići	sv.	25	1	-	-	3	3	2	-	1	2	4	3	1	2	1	1	-	1	-	-	-
	m	11	-	-	-	2	1	1	-	-	2	1	2	1	-	1	-	-	-	-	-	-
	ž	14	1	-	-	1	2	1	-	1	-	3	1	-	2	-	1	-	1	-	-	-

Izvor:DZS 2011

15.2. Financiranje javnih potreba

Proračun Općine

Prihodi Općine VIŠNJAN

Jedinice lokalne samouprave stječu prihode iz vlastitih izvora, od zajedničkih poreza i dotacija iz državnog i županijskog proračuna, a sve sukladno Zakonu o financiranju jedinica lokalne uprave i područne (regionalne) samouprave i kasnijim izmjenama i dopunama istog zakona (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08). Sustav prihoda Općina obuhvaća vlastite prihode (izvore) Općine kao i zajedničke prihode od kojih dio pripada općinama.

Vlastiti izvori općine i grada jesu:

1. prihodi od vlastite imovine, u smislu članka 68. stavka 3. točke 1., 2., 3. i 4. Zakona o lokalnoj samoupravi i upravi,
2. općinski odnosno gradski porezi u skladu s ovim Zakonom,
3. novčane kazne i oduzeta imovinska korist za prekršaje koje sami propišu,
4. upravne pristojbe u skladu s posebnim zakonom,
5. boravišne pristojbe, u skladu s posebnim zakonom,
6. komunalne naknade doprinosi i druge naknade utvrđene posebnim zakonom,
7. naknade za uporabu javnih općinskih ili gradskih površina,
8. drugi prihodi utvrđenim posebnim zakonom.

Općine ili gradovi mogu uvesti ove poreze:

1. prirez porezu na dohodak,
2. porez na potrošnju,
3. porez na kuće za odmor,
4. porez na neobrađeno obradivo poljoprivredno zemljište,
5. porez na nekorištene poduzetničke nekretnine,
6. porez na tvrtku ili naziv,
7. porez na korištenje javnih površina.

Zajednički prihodi su porez na dohodak i porez na promet nekretnina. Prihod od poreza na dohodak i poreza na promet nekretnina dijele se između države, općine, grada i županije, dok se prihod od poreza na dohodak raspodjeljuje između države, općine i grada. Zajednički prihodi, države, općine i grada su i prihodi od ugovorenih godišnjih naknada za koncesije, prema Zakonu o koncesijama (»Narodne novine«, br. 89/92.), i to:

1. za crpljenje mineralnih i termalnih voda,
2. za zahvaćanje voda za javnu vodoopskrbu.

Proračun Općine Višnjan za 2015. godinu i Projekcije za 2016. i 2017. godinu sastoje se od:

A. RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	Plan 2015	Projekcija 2016	Projekcija 2017		INDEX	
6	Prihodi poslovanja	9.348.000,00	15.007.100,00	15.013.810,00	160,5 %	100,0 %	160,6 %
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4.130.000,00	1.611.000,00	2.396.100,00	39,0 %	148,7 %	58,0 %
3	Rashodi poslovanja	10.388.000,00	10.279.100,00	14.533.010,00	99,0 %	141,4 %	139,9 %
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.890.000,00	1.099.000,00	2.076.900,00	10,1 %	189,0 %	19,1 %
	RAZLIKA - MANJAK	-7.800.000,00	5.240.000,00	800.000,00	-67,2 %	15,3 %	-10,3 %

B. RAČUN ZADUŽIVANJA / FINANCIRANJA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	Plan 2015	Projekcija 2016	Projekcija 2017		INDEX	
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
	NETO ZADUŽIVANJE/FINANCIRANJE	7.800.000,00	-5.240.000,00	-800.000,00	-67,2 %	15,3 %	-10,3 %
	VIŠAK/MANJAK + NETO ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Članak 2.

Prihodi i primici te rashodi i izdaci po ekonomskoj klasifikaciji utvrđuju se u Računu prihoda i rashoda te Računu zaduživanja / financiranja slijedećim redom:

A. RAČUNA PRIHODA I RASHODA

BROJ		1	2	3	2/1	3/2	3/1
KONTA	VRSTA PRIHODA / RASHODA	2015	2016	2017		INDEX	
A. RAČUN PRIHODA I RASHODA							
6	Prihodi poslovanja	9.348.000,00	15.007.100,00	15.013.810,00	160,5 %	100,0 %	160,6 %
61	Prihodi od poreza	3.127.000,00	3.494.000,00	3.775.200,00	111,7 %	108,0 %	120,7 %
611	Porez i prirez na dohodak	2.500.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
613	Porezi na imovinu	480.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
614	Porezi na robu i usluge	147.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
63	Pomoći iz inozemstva i od subjekata unutar općeg proračuna	3.291.000,00	7.059.100,00	6.903.710,00	214,5 %	97,8 %	209,8 %
631	Pomoći od inozemnih vlada	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
633	Pomoći proračunu iz drugih proračuna	250.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
634	Pomoći od izvanproračunskih korisnika	3.000.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
635	Pomoći izravnjanja za decentralizirane funkcije	41.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
64	Prihodi od imovine	361.000,00	397.100,00	436.810,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
641	Prihodi od financijske imovine	5.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
642	Prihodi od nefinancijske imovine	356.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
65	Prihodi od upravnih i administrativnih pristojbi, pristojbi po posebnim propisima i naknada	2.525.500,00	4.009.050,00	3.845.455,00	158,7 %	95,9 %	152,3 %
651	Upravne i administrativne pristojbe	51.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
652	Prihodi po posebnim propisima	774.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
653	Komunalni doprinosi i naknade	1.700.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
66	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga i prihodi od donacija	10.000,00	11.000,00	12.100,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
661	Prihodi od prodaje proizvoda i robe te pruženih usluga	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
663	Donacije od pravnih i fizičkih osoba izvan općeg proračuna	10.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

68	Kazne, upravne mjere i ostali prihodi	33.500,00	36.850,00	40.535,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
683	Ostali prihodi	33.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
7	Prihodi od prodaje nefinancijske imovine	4.130.000,00	1.611.000,00	2.396.100,00	39,0 %	148,7 %	58,0 %
71	Prihodi od prodaje neproizvedene dugotrajne imovine	3.720.000,00	600.000,00	484.000,00	150,0 %	80,7 %	121,0 %
711	Prihodi od prodaje materijalne imovine - prirodnih bogatstava	3.720.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
72	Prihodi od prodaje proizvedene dugotrajne imovine	410.000,00	1.011.000,00	1.912.100,00	27,1 %	189,1 %	51,3 %
721	Prihodi od prodaje građevinskih objekata	410.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
3	Rashodi poslovanja	10.388.000,00	10.279.100,00	14.533.010,00	99,0 %	141,4 %	139,9 %
31	Rashodi za zaposlene	2.183.500,00	2.396.850,00	2.642.035,00	109,8 %	110,2 %	121,0 %
311	Plaće (Bruto)	1.830.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
312	Ostali rashodi za zaposlene	38.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
313	Doprinosi na plaće	315.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
32	Materijalni rashodi	5.345.308,00	5.149.838,80	6.254.822,68	96,3 %	121,5 %	117,0 %
321	Naknade troškova zaposlenima	129.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
322	Rashodi za materijal i energiju	967.308,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
323	Rashodi za usluge	3.527.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
329	Ostali nespomenuti rashodi poslovanja	722.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
34	Financijski rashodi	18.500,00	220.350,00	172.385,00	1.191,1 %	78,2 %	931,8 %
342	Kamate za primljene kredite i zajmove	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
343	Ostali financijski rashodi	18.500,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
35	Subvencije	400.000,00	440.000,00	484.000,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
351	Subvencije trgovačkim društvima u javnom sektoru	400.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
36	Pomoći dane u inozemstvo i unutar općeg proračuna	321.000,00	353.100,00	388.410,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
363	Pomoći unutar općeg proračuna	321.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
37	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja i druge naknade	286.000,00	204.600,00	225.060,00	71,5 %	110,0 %	78,7 %
371	Naknade građanima i kućanstvima na temelju osiguranja	25.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
372	Ostale naknade građanima i kućanstvima iz proračuna	261.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
38	Ostali rashodi	1.833.692,00	1.514.361,20	4.366.297,32	82,6 %	288,3 %	238,1 %

381	Tekuće donacije	462.692,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
386	Kapitalne pomoći	1.371.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
4	Rashodi za nabavu nefinancijske imovine	10.890.000,00	1.099.000,00	2.076.900,00	10,1 %	189,0 %	19,1 %
41	Rashodi za nabavu neproizvedene dugotrajne imovine	25.000,00	27.500,00	30.250,00	110,0 %	110,0 %	121,0 %
411	Materijalna imovina - prirodna bogatstva	25.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
42	Rashodi za nabavu proizvedene dugotrajne imovine	10.865.000,00	1.071.500,00	2.046.650,00	9,9 %	191,0 %	18,8 %
421	Građevinski objekti	10.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
422	Postrojenja i oprema	65.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
45	Rashodi za dodatna ulaganja na nefinancijskoj imovini	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
454	Dodatna ulaganja za ostalu nefinancijsku imovinu	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

B. RAČUNA ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA

B. RAČUN ZADUŽIVANJA/FINANCIRANJA							
8	Primici od financijske imovine i zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
84	Primici od zaduživanja	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
842	Primljeni krediti i zajmovi od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	7.800.000,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %
5	Izdaci za financijsku imovinu i otplate zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
54	Izdaci za otplatu glavnice primljenih kredita i zajmova	0,00	5.240.000,00	800.000,00	0,0 %	15,3 %	0,0 %
542	Otplata glavnice primljenih kredita i zajmova od kreditnih i ostalih financijskih institucija u javnom sektoru	0,00	0,00	0,00	0,0 %	0,0 %	0,0 %

Ukupne rashode Općine možemo grupirati u slijedeće grupe rashoda:

- rashodi poslovanja
- rashodi za nabavu nefinancijske imovine

Kako nadležnost i odgovornost za razvoj infrastrukture na području lokalne uprave i samouprave snosi općina, kao i odgovornost za druge lokalne funkcije, posebno ukupni razvoj općine potrebno će biti u dužem razdoblju osigurati dodatne izvore za razvoj, tako da projekte poput lokalnih prometnica, objekata za rekreaciju, vodovodnu i kanalizacijsku infrastrukturu ali i sve druge projekte, čija izgradnja i održavanje predstavljaju izniman financijski rashod bude moguće isfinancirati i realizirati. Zbog tog pritiska, lokalne samouprave su primorane potražiti alternativne mehanizme financiranja i upravljanja za poslove vezane uz infrastrukturu.

Pažnja ka osiguranju dodatnih sredstava je uglavnom usmjerena na uključivanja:

- sredstva iz raznih programa državnih institucija, a koja su namijenjena za realizaciju razvojnih projekata. Danas vodstvo lokalne samouprave ima nove mogućnosti za financiranje na raspolaganju, a to su: Međunarodne financijske institucije i državni fondovi koji daju potpore i izravne kredite lokalnim samoupravama, kao što su Europska banka za obnovu i razvoj, Europska investicijska banka, Fond za regionalni razvoj i Hrvatska banka za obnovu i razvoj (HBOR) i sl. Također u obzir treba uzeti povoljne kredite i potpore državnih financijskih institucija (HBOR, Fond za regionalni razvoj, Fond za razvoj i zapošljavanje, Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost, Hrvatske vode i raznih Ministarstva i Vlade RH).
- javnog sektora i sredstava privatnog sektora za pružanje usluga vezanih za infrastrukturu lokalnih samouprava (javno-privatno partnerstvo). Javno-privatno partnerstvo je u Hrvatskoj tek u začetku, no ulaskom u EU i iskustvima koja na tom području imaju najrazvijenije države, Hrvatska će steći više saznanja o tom načinu korištenja vanproračunskih sredstava, pa držimo da je to jedan od značajnih mogućih izvora za razvoj svake općine. Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom, bilo na razini središnje ili lokalne zajednice, s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe. U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju. Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država.
- sredstva EU fondova koja su do sada prisutna kroz Instrumente predpristupne pomoći i druge fondove.

Postoji mogućnost financiranja takvih projekata i putem kreditiranja Općine, no to ne može biti dugoročni i trajni izvor jer se posuđena sredstva moraju vratiti s dodatnim rashodima za kamate tako da kreditiranje u smislu financiranja treba shvatiti samo kao kratkoročni izvor za pokrivanje kratkoročnog disbalansa između prihoda i rashoda, a nikako kao osnovni izvor za dugoročno financiranje kapitalnih projekata.

Financiranje razvoja kroz financiranje iz EU fondova (programa)

Poseban osvrt u prikazu mogućnosti financiranja razvojnih projekata Općine dati ćemo kroz mogućnosti financiranja iz sredstava EU fondova i to:

- kroz mogućnosti financiranja razvojnih projekata same Općine
- kroz mogućnosti financiranja projekata poduzetnika, raznih institucija i udruga, nevladinih organizaciji i organizacija civilnog društva, te samih građana

Naime, za ukupni razvoj Općine nužno je osposobiti se i usmjeravati aktivnosti na maksimalno korištenje bespovratnih sredstava koje pružaju EU fondovi:

- kroz financiranje iz strukturnih fondova
- kroz financiranje kroz (programe) fondove unije.

Za oba fonda definirano je programsko razdoblje financiranja od 2014.g. – 2020.g., a Hrvatska pristupa mogućnosti korištenja bespovratnih sredstava kao punopravna članica Europske unije. U nastavku se daje prikaz različitih fondova (programa) sa intencijom da se o sustavu fondova pruži što više informacija kako bi se i na taj način olakšao put do njihovog korištenja.

Programi predpristupnih fondova – prethodno razdoblje

Bez obzira što se radi o generaciji EU fondova koja više nije na snazi dobro je spomenuti kratko razdoblje predpristupnih fondova prve i druge generacije jer je to bilo razdoblje pripreme Hrvatske za ulazak u punopravno članstvo Europske unije koje je i uslijedilo 1.7.2013.g. Europska je unija kao pomoć za pripremu zemalja srednje i istočne Europe za članstvo u Europskoj uniji osnovala tri programa PHARE, ISPA i SAPARD, tzv. predpristupne programe, a od 2007. do 2013. jedinstveni predpristupni program IPA – instrument predpristupne pomoći. Program PHARE se koncentrira na izgradnju institucija, sudjelovanje u programima zajednice, ekonomsku i socijalnu koheziju i industrijsko restrukturiranje. Program SAPARD se bavio modernizacijom poljoprivrede i ruralnim razvojem, a ISPA podržava infrastrukturne projekte u području prometa i zaštite okoliša.

O IPA programu:

Instrument predpristupne pomoći IPA (eng. *Instrument for Pre-Accession assistance*) bio je instrument predpristupne pomoći za razdoblje 2007. – 2013. koji zamjenjuje dosadašnje programe CARDS, PHARE, ISPA i SAPARD. Osnovni ciljevi programa IPA su pomoć državama kandidatkinjama i državama potencijalnim kandidatkinjama u njihovom usklađivanju i provedbi pravne stečevine EU te priprema za korištenje Strukturnih fondova. Republika Hrvatska bila je korisnica IPA programa od 2007. godine do kraja 2013.g. kada program IPA za Hrvatsku prestaje. Ovaj jedinstveni predpristupni instrument za pomoć u predpristupnom razdoblju razlikuje dvije skupine zemalja:

- Države sa statusom potencijalnog kandidata za članstvo u Uniji (Albanija, Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija)
- Države sa statusom kandidata za članstvo u Europskoj uniji (Makedonija, Turska)

U slučaju država kandidatkinja za članstvo, Europska unija uz navedene oblike potpore osigurava i sredstva koja financiraju projekte potpunog usklađivanja nacionalnih zakona s pravnom stečevinom Unije, pune primjene usklađenog zakonodavstva, kao i pripreme korisnica programa za provođenje kohezijske i poljoprivredne politike Unije.

Program IPA sastoji se od sljedećih pet komponenti:

[IPA I](#) - jačanje kapaciteta i izgradnja institucija

[IPA II](#) - prekogranična suradnja

[IPA III](#) - regionalni razvoj

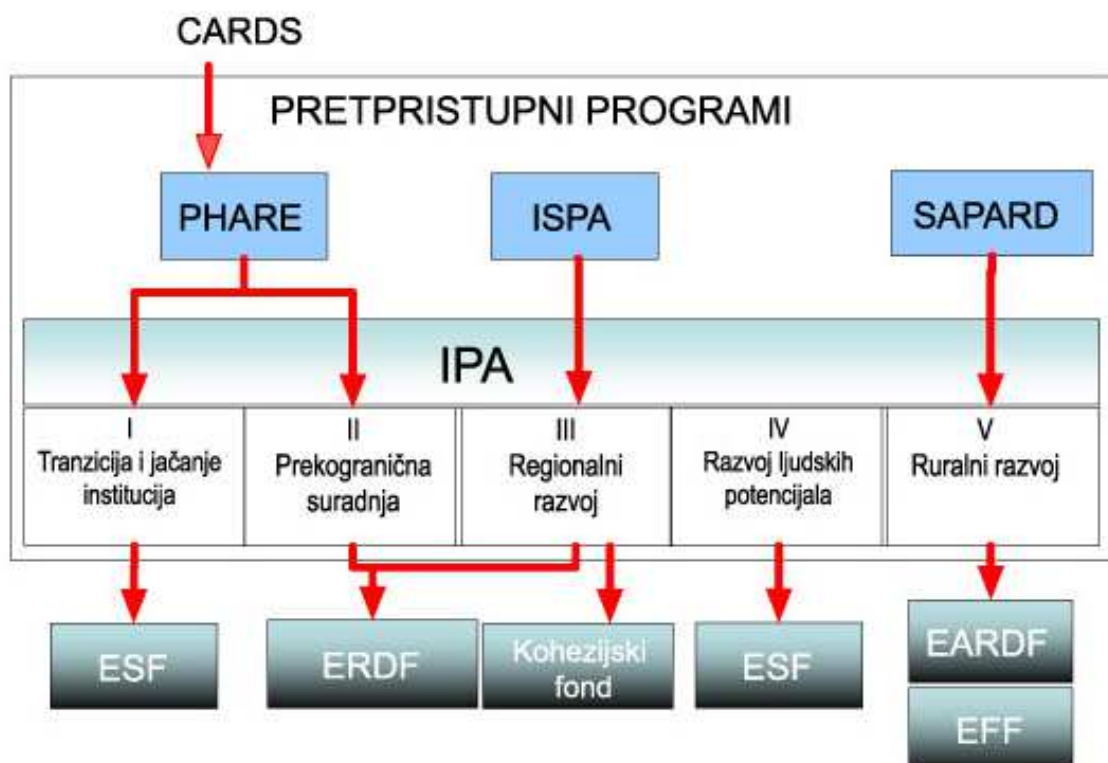
[IPA IV](#) - razvoj ljudskih potencijala

[IPA V](#) - ruralni razvoj

Upravljačka struktura uspostavljena je za provedbu svake od 5 komponenti programa IPA te se sastoji od Upravljačkog/ih tijela i Provedbene/ih agencija koje vrše natječajne i ugovorne procedure. Na čelu svake Operativne strukture je osoba nadležna za upravljanje programom IPA .

Programsko razdoblje 2014. – 2020.g.

Potpune mogućnosti korištenja EU fondova Hrvatska je ostvarila ulaskom u Europsku uniju postajući punopravna članica Europske unije. Slijed dvije generacije predpristupnih fondova i sadašnjih važećih Europskih strukturnih i investicijskih fondova za razdoblje od 2014. – 2020.g. vidi se u tablici koja slijedi:

Sustav potpora državama članicama EU ostvaruje kroz dvije vrste fondova (programa) i to:

- Kroz korištenje zajedničkih programa na nivou Europske unije

- Kroz korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) po posebnim programima usvojenim od strane hrvatskih tijela i potvrđenih od strane Europske komisije (Operativni programi i Strategije)

Programi Unije

Stupanjem na snagu Lisabonskog ugovora dosadašnji naziv "Programi Zajednice" je izmijenjen te se koristi naziv "Programi Unije". Programi Unije predstavljaju integrirani niz aktivnosti koje usvaja Europska unija u svrhu promicanja suradnje između država članica u različitim područjima povezanim sa zajedničkim politikama EU. Članstvom u Europskoj uniji, Hrvatska punopravno sudjeluje u svim postojećim Programima Unije bez obzira na prethodno potpisane Memorandume o razumijevanju, te prestaje biti obvezna uplaćivati godišnje članarine. Sa završetkom financijskog razdoblja Europske unije 2007.-2013., većina dotadašnjih Programa Unije završila je provedbom. Europski parlament usvojio je nove zakonske okvire za Programe Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. Dok su za neke programe poduzete znatne promjene u odnosu na dosadašnji koncept, iz ostalih osnovajućih uredbi može se vidjeti nastavak uhodane strukture i provedbe programa iz prethodnog financijskog razdoblja 2007.-2013. Vlada Republike Hrvatske usvojila je 2. srpnja 2014. godine Zaključak o sudjelovanju Republike Hrvatske u Programima Unije u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine, kojim se imenuju nadležne institucije i odgovorne osobe za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima, te imenuju tijela državne uprave koja su uključena u provedbu pojedinih programa u financijskom razdoblju 2014.-2020. godine. Svaki program ima posebnu pravnu osnovu i različita provedbena pravila, koji su određeni posebnim zakonodavnim okvirom za svaki od programa (osnivajuće uredbе EU).

Centralizirani model provedbe:

Većina Programa Unije provodi se prema centraliziranom modelu provedbe u kojem su za financijsko upravljanje i provedbu odgovorna tijela Europske komisije, tj. Opće uprave zadužene za pojedini program koje odlučuju o vrsti i trajanju programa, raspoloživom proračunu te raspisuju pozive na dostavu projektnih prijedloga.

Decentralizirani model provedbe:

U slučaju decentraliziranog modela, riječ je o prenošenju provedbene strukture na nacionalno tijelo. Tako u slučaju decentraliziranih aktivnosti u okviru programa Erasmus +, nacionalno tijelo predstavlja Agencija za mobilnosti i EU programe (AMPEU). Financijski nadzor ili reviziju provode ili nadziru Europska komisija, OLAF i Europski revizorski sud. U nastavku se navode Programi Unije koji su važeći za razdoblje 2014. – 2020.g.

Obzor 2020.
Kreativna Europa
Customs 2020.
Program EU za zaštitu potrošača 2014.-2020.
Zdravlje za rast - Treći višegodišnji program EU u području zdravstva
Europa za građane
Program o pravima, jednakosti i građanstvu
Program za konkurentnost poduzeća i malih i srednjih poduzeća (COSME)
Erasmus +
Hercule III
Mehanizam Unije za civilnu zaštitu
Fiscalis 2020.
Program za zapošljavanje i socijalne inovacije
LIFE program za zaštitu okoliša i klimatske akcije
Program za pravosuđe

Europski strukturni i investicijski fondovi (ESI FONDOVI)

Kohezijska politika već je neko vrijeme druga financijski najznačajnija zajednička politika EU. U financijskom razdoblju 2007.- 2013. ona iznosi 308 milijardi eura od 864,3 milijardi eura ukupnog proračuna EU. S početnog naglaska na postizanju ujednačenog razvitka unutar EU, cilj kohezijske politike se s vremenom pomiče ka jačanju globalne konkurentnosti europskog gospodarstva. Taj je trend izražen i u posljednjoj reformi politike: od 2007. godine veći naglasak na istraživanju i razvoju, inovaciji, usklađenosti obuke s potrebama tržišta rada, informacijskoj infrastrukturi, suradnji s privatnim sektorom u sufinanciranju i pripremi projekata, okolišnoj održivosti, sprječavanju prirodnih i tehnoloških rizika itd. Reformom se nastoji kohezijsku politiku staviti u službu Lisabonske strategije i učiniti ju polugom održivog gospodarskog rasta EU – dakle, puno više od politike ujednačenog regionalnog razvoja. EU doprinos održivom gospodarskom rastu zemalja članica ostvaruje se usmjeravanjem EU sredstava, a time i nacionalnih sredstava (sufinanciranje), na prioritetna ulaganja (ona s izraženim ekonomskim doprinosom), te uvođenjem kvalitetnijeg pristupa razmišljanja o razvoju u nacionalnu praksu zemalja članica utemeljenom na strateškom planiranju.

Instrumenti kohezijske politike generički je termin za:

_____

_____

_____

Strategija ukupnog plana razvoja Općine Višnjan

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR),
- Europski socijalni fond (ESF),
- Kohezijski fond

Europski strukturni i investicijski fondovi naziv je za prethodno navedene fondove, te još dva fonda za poljoprivredu i ribarstvo:

- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Osnovna je svrha financijske perspektive postavljanje sedmogodišnjih političkih prioriteta i nadziranje ukupnog porasta rashoda. To se postiže određivanjem maksimalnih razina:

- za ukupne rashode
  - za svaku pojedinu proračunsku glavu (*heading*)
- Prebacivanje sredstava iz jedne proračunske glave u drugu nije dozvoljeno.

Ukupna financijska alokacija za instrumente je 308 milijardi eura. Zajednička pravna osnova im je Uredba Vijeća 1083/2006. (na engleskome jeziku). Ciljevi instrumenata su:

- *konvergencija*
- *regionalna konkurentnost i zapošljavanje*
- *teritorijalna suradnja.*

Europski fond za regionalni razvoj:

(engl. *European regional development fund –ERDF*) ima za cilj jačanje ekonomske i socijalne kohezije te smanjivanje razlika u razvoju između regija unutar EU. Uglavnom je usmjeren na infrastrukturne investicije, proizvodne investicije u cilju otvaranja radnih mjesta te na lokalni razvoj i razvoj malog i srednjeg poduzetništva. Republici Hrvatskoj će ERDF biti otvoren nakon pristupanja. Pomoć iz ovog fonda usmjerava se na statističke prostorne jedinice prema

EU klasifikaciji tzv. NUTS regije. U okviru kohezijske politike EU te regije služe kako bi se utvrdila razina i vrsta pomoći kojom EU financira kohezijsku politiku tj. razvojne aktivnosti zemalja članica, sukladno strateškim smjernicama donesenim na razini EU. Cilj „konvergencija“ obuhvaća regije koje odgovaraju razini NUTS-a II i regije u kojima je BDP (eng. GDP) po glavi stanovnika ispod 75% EU prosjeka. Ima za zadatak ubrzati približavanje najslabije razvijenih zemalja članica i regija poboljšanjem uvjeta za rast i zapošljavanje, kroz povećanje i poboljšanje kvalitete investiranja u fizički i ljudski kapital, razvoj inovacija i društva znanja, prilagodljivost gospodarskih i društvenih promjena, zaštitu i poboljšanje okoliša kao i administrativne učinkovitosti. Razina sufinanciranja za ovaj cilj je do 75% ukupnih troškova pogodnih za sufinanciranje (*eligibility expenditure*). Fondom upravlja [Opća uprava za Regionalnu politiku](#), a fond je uspostavljen Uredbama Vijeća br. 1083/2006, te br.1084/2006.

Europski socijalni fond:

Ciljevi Europskog socijalnog fonda su smanjenje razlika u životnom standardu i blagostanju u državama članicama Europske unije i njihovih regija, te time promicanje gospodarske i socijalne kohezije. Naglašava se promicanje zapošljavanja u EU, pomoć europskim tvrtkama i radnoj snazi u što uspješnijem suočavanju s globalnim izazovima, sljedećim djelovanjima:

- Sredstva se dijele u cijeloj Zajednici i u svim regijama, posebno u onima gdje je gospodarski razvoj usporen.
- Poboljšanje kvalitete života građana EU omogućavanjem njihovog stjecanja vještina i boljih mogućnosti zapošljavanja.
- U svrhu ostvarivanja navedenih ciljeva za razdoblje od 2010.-2013. godine državama članicama EU dodijeljeno je 75 milijardi eura.

Prihvatljiva područja ulaganja u okviru ESF-a su:

- privlačenje i zadržavanje ljudi u zaposlenosti i modernizacija sustava socijalne zaštite
- poboljšanje prilagodljivosti radnika i tvrtki te fleksibilnosti tržišta rada
- povećanje investicija u ljudski kapital kroz bolje obrazovanje i stjecanje vještina
- jačanje administrativnih kapaciteta
- pomoć u održavanju zdrave radne snage

Kohezijski fond:

Kohezijski fond je financijski mehanizam za financiranje velikih infrastrukturnih projekata u EU na području prometa i zaštite okoliša u svrhu postizanja gospodarske i socijalne kohezije Europske Unije te poticanja održivog razvoja. U financijskoj perspektivi 2007. - 2013. vrijednost mu je oko 55 milijardi eura. Na sufinanciranje projekata u iznosu od najviše 85% pravo imaju države članice čiji je bruto domaći proizvod ispod 90% prosjeka Europske zajednice i koje primjenjuju nacionalni program konvergencije prema gospodarskoj i monetarnoj uniji. Kohezijski fond otvoren je Grčkoj, Portugalu i Španjolskoj te nakon proširenja u svibnju 2004. godine i novim državama članicama Unije.

Kohezijski fond financira intervencije na području:

- Okolišne infrastrukture s ciljem preuzimanja EU standarda zaštite okoliša

- Učinkovito korištenje energije i korištenje obnovljivih izvora energije
- Trans-europske transportne mreže (*Trans-European Transport Networks*)
- Transportne infrastrukture (izvan TEN-T mreže) koja doprinosi okolišno održivom urbanom i javnom prometu, inter-operabilnosti transportnih mreža diljem EU te potiče inter-modalne prometne sustave.

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj - EAFRD:

Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) ima za cilj jačanje europske politike ruralnog razvoja i pojednostavljivanje njezine provedbe. Konkretno, poboljšava upravljanje i kontrolu nad politikom ruralnog razvoja za razdoblje 2007. - 2013. Fond se financira sredstvima zajedničke poljoprivredne politike (CAP) i pridonosi ostvarivanju ciljeva strategije Europa 2020 promicanjem održivog ruralnog razvoja u cijeloj Europskoj uniji. Pridonosi ekološkoj i teritorijalnoj ravnoteži, zaštiti klimatskih uvjeta i uvođenju inovacija u poljoprivredni sektor. Za razdoblje od 2007. do 2013. godine, programu je namijenjeno 96,4 milijarde eura. U novom financijskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, planirani proračun programa trebao bi iznositi 84,93 milijarde eura. Sredstvima programa mogu se koristiti poljoprivredni gospodarski subjekti, poljoprivredne organizacije, udruge i sindikati, udruge za zaštitu okoliša, organizacije koje pružaju usluge u kulturi zajednice, uključujući medije, udruge žena, poljoprivrednike, šumare i mlade.

Aktivnosti:

- Poticanje transfera znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima
- Jačanje konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede i povećanje održivosti gospodarstva
- Promicanje organizacije prehrambenog lanca i upravljanje rizicima u poljoprivredi
- Obnova, očuvanje i promicanje ekološke ovisnosti o poljoprivredi i šumarstvu
- Promicanje učinkovitosti resursa i pomak potpora prema niskim razinama ugljičnog dioksida i klimatski prilagodljivoj poljoprivredi, prehrani i šumarstvu
- Promicanje socijalne uključenosti, smanjenje siromaštva i gospodarski razvoj ruralnih područja

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo - EMFF:

Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (European Maritime and Fisheries Fund - EMFF) osigurava sredstva ribarskoj industriji i priobalnim zajednicama s ciljem njihove prilagodbe promijenjenim uvjetima u sektoru i postizanja gospodarske i ekološke održivosti. U razdoblju od 2007. do 2013. godine, proračun programa (Europski fond za ribarstvo) bio je 4,3 milijarde eura, a u novom proračunskom razdoblju od 2014. do 2020. godine, za program je predviđen proračun od 6,57 milijardi eura. Gospodarski subjekti i udruge u državama članicama mogu se prijaviti za sredstva iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo prema načelu sufinanciranja, čiji omjer ovisi od same vrste projekta.

Aktivnosti:

Unutar zajedničkog upravljanja:

1. Održivi razvoj ribarstva
2. Održivi razvoj akvakulture
3. Održivi razvoj ribolovnih područja
4. Naknade za dodatne troškove u najudaljenijim regijama za ribarske proizvode i akvakulturu

5. Popratne mjere

Unutar izravnog upravljanja:

1. Integrirana pomorska politika
2. Popratne mjere

Ukupna financijska alokacija EU sredstava za Hrvatsku - razdoblje 2014-2020. po programima (fondovima) iznosi :

ESI fond	Alokacija (EUR)
Europski fond za regionalni razvoj (EFRR)	4.321.499.588
Kohezijski fond	2.559.545.971
Europski socijalni fond (ESF)	1.516.033.073
Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)	2.026.222.500
Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)	252.643.138
UKUPNO	10.675.944.270

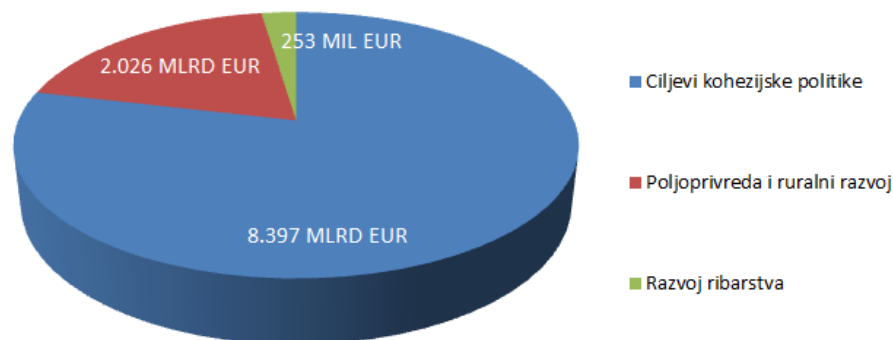
Raspodjela alokacije iz ESI fondova za RH 2014.-2020.

Operativni programi i programi razvoja za razdoblje 2014. – 2020.

Korištenje sredstava ESI fondova, kako za Hrvatsku tako i za svaku drugu članicu EU vrši se na decentraliziran način što znači:

- Korištenje sredstava iz ESI fondova ne vrši se direktno već putem Operativnih programa i Programa razvoja koji se izrađuju u Hrvatskoj a potvrđuje ih Europska komisija
- Iz ESI fondova su određena sredstva za provedbu strategija, ciljeva i mjera Operativnih programa i Programa razvoja, a ta se sredstva koriste putem upravljačkih i posredničkih tijela koja se nalaze u Hrvatskoj i koja raspisuju natječaje za prijavu projekata, te koja konačno i odobravaju potpore za pojedine projekte

U financijskom razdoblju 2014.-2020. Republici Hrvatskoj je iz Europskih strukturnih i investicijskih (ESI) fondova na raspolaganju ukupno **10,676 milijardi eura**. Od tog iznosa **8,397 milijardi eura** predviđeno je za ciljeve kohezijske politike, **2,026 milijarde eura** za poljoprivredu i ruralni razvoj, te **253 milijuna eura** za razvoj ribarstva. .

OPERATIVNI PROGRAMI 2014. - 2020.

Operativni programi za razdoblje 2014. – 2020.g. predstavljaju okvir za korištenje dodijeljenih sredstava iz ESI fondova, a donose se u Hrvatskoj, te ih potvrđuje Europska komisija. Ti su operativni programi strategije za korištenje ESI fondova na određenim područjima i s određenim ciljevima, te se na temelju tih strateških dokumenata izrađuju provedbeni dokumenti (pravilnici, upute i drugo), te se raspisuju natječaji i prihvaćenim projektima dodjeljuju bespovratna sredstva.

Operativni programi (i strategije) su slijedeći:

- Operativni program Konkurentnost i kohezija 2014.-2020.g.
- Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014. – 2020.g.
- Operativni program za pomorstvo i ribarstvo 2014. – 2020.g.
- Program ruralnog razvoja republike Hrvatske 2014. – 2020.g.

Operativni programi Konkretnost i kohezija 2014.-2020. (usvojen 12. prosinca 2014.) i Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. (usvojen 17. prosinca 2014.), temeljem kojih se može započeti s korištenjem dodijeljenih sredstava, usvojeni su među prvom trećinom operativnih programa država članica Europske unije. Program ruralnog razvoja RH 2014-2020. i Operativni program za pomorstvo i ribarstvo su pred usvajanjem.

Na temelju tih operativnih programa Hrvatskoj je dodijeljen financijski okvir od 10,6 milijardi EUR za razdoblje od 2014. – 2020.g.

Operativni program konkurentnost i kohezija 2014.-2020.g.:

Temelj Operativnog programa Konkurentnost i kohezija (OPKK) 2014. - 2020. jest analiza socioekonomskih okolnosti, utvrđenih prepreka za rast, izazova i razvojnih potreba u Hrvatskoj, u kontekstu Sporazuma o partnerstvu (SP), relevantnih strateških dokumenata Unije i država članica, njihovih povezanih ciljeva i temeljnih strateških odredaba. Analiza ukazuje na negativne učinke gospodarske recesije uslijed koje se od 2008. godine razina BDP-a smanjila za više od 10 %. Glavni izazovi su niska konkurentnost gospodarstva, visoka nezaposlenost, raskorak između obrazovnog sustava i ekonomskih potreba, nedostatna infrastruktura i usluge gospodarskih i javnih usluga. Regionalni nerazmjeri su također prisutni, uzrokovani zemljopisnim i raznim socioekonomskim čimbenicima. Potrebno je pozabaviti se mnogim ključnim izazovima kako bi se pridonijelo ostvarivanju ciljeva Europe 2020.

i nacionalnim programima reformi (NPR) predviđenih za 2014. godinu i buduća razdoblja. U tom pogledu, Hrvatska je posvećena postizanju bržeg i naprednijeg pametnog rasta, a održivi i uravnoteženi gospodarski i društveni razvoj cijele zemlje potreban je kako bi se osigurala prihvatljiva kvaliteta življenja u svim regijama, usporediva s prosjekom Europske unije.

OPKK se sufinancira iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR) i Kohezijskog fonda (KF), a njegova se strategija temelji na koncentraciji ulaganja u 9 tematskih ciljeva (TC) zajedničkog Strateškog okvira (TC 1, TC 2, TC 3, TC 4, TC 5, TC 6, TC 7, TC 9 i TC 10) i njihovim specifičnim investicijskim prioritetima (IP), s daljnjim fokusom na konkretne ciljeve (KC) koje je potrebno ostvariti. Neke aktivnosti OPKK-a dopunjene su ulaganjima u okviru Operativnog programa Učinkoviti ljudski resursi 2014. - 2020. (OPEHR), sufinanciranog iz Europskog socijalnog fonda (ESF). Također će se primjenjivati načelo potpomaganja uravnoteženog regionalnog razvoja kao horizontalnog prioriteta. Kako bi se postigli spomenuti ciljevi, raspoloživa sredstva EFRR-a i KF-a u okviru OPKK-a raspoređena su na sljedeća prioritetna područja:

- Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija
- Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije
- Poslovna konkurentnost
- Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije
- Klimatske promjene i upravljanje rizicima
- Zaštita okoliša i održivost resursa
- Povezanost i mobilnost
- Socijalno uključivanje i zdravlje i
- Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje.

OP „Konkurentnost i kohezija“ 2014. - 2020.

Prioritetna os	Financijska alokacija (EUR)
1. Jačanje gospodarstva primjenom istraživanja i inovacija	664.792.165
2. Korištenje informacijske i komunikacijske tehnologije	307.952.676
3. Poslovna konkurentnost	970.000.000
4. Promicanje energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije	531.810.805
5. Klimatske promjene i upravljanje rizicima	245.396.147
6. Zaštita okoliša i održivost resursa	1.987.360.608
7. Povezanost i mobilnost	1.310.205.755
8. Socijalno uključivanje i zdravlje	356.500.000
9. Obrazovanje, vještine i cjeloživotno učenje	270.914.791
10. Tehnička pomoć	236.112.612
Ukupno	6.881.045.559

OP učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020.:

Europska komisija odobrila je Operativni program Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. 18. prosinca čime je otvoren put za korištenje novca iz Europskog socijalnog fonda.

[Europski socijalni fond](#) jedan je od temeljnih strukturnih instrumenta Europske unije kojim se državama članicama pruža potpora za ulaganje u ljudski kapital i jačanje konkurentnosti europskog gospodarstva. Aktivnosti financirane iz sredstava Europskog socijalnog fonda pomažu ljudima da unaprijede svoje vještine i lakše se integriraju na tržište rada, usmjerene su na borbu protiv siromaštva i socijalne isključenosti te na poboljšanje učinkovitosti javne uprave. Osnovni cilj Operativnog programa Učinkoviti ljudski potencijali je pridonijeti rastu zapošljavanja i jačanju socijalne kohezije u Hrvatskoj. Njegova je ukupna vrijednost 1,85 milijardi eura, od čega se 1,58 milijardi financira iz proračuna Europske unije, uključujući 66 milijuna eura iz [Inicijative za zapošljavanje mladih](#).

Operativnim su programom razrađena ulaganja u četiri temeljna područja:

- Više od trećine sredstava namijenjeno je mjerama za potporu pristupu održivom i kvalitetnom zapošljavanju nezaposlenih osoba. Naglasak je osobito stavljen na učinkovite mjere aktivne politike tržišta rada za mlade, dugotrajno nezaposlene, žene i starije radnike, kao i na preventivne mjere za smanjenje rizika od gubitka radnih mjesta u izmijenjenim gospodarskim prilikama.
- Oko 28 posto proračuna OP-a investirat će se u osiguravanje adekvatnog usklađenja znanja i vještina s potrebama tržišta rada i u tom će se smislu poticati tercijarno obrazovanje, strukovno obrazovanje i cjeloživotno učenje, te poboljšanje pristupa kvalitetnom obrazovanju.
- Aktivnosti vezane uz područje socijalnog uključivanja predviđaju promicanje socijalne i ekonomske jednakosti, suzbijanje diskriminacije, prijelaz s institucionalne skrbi na skrb u zajednici, poboljšanje dostupnosti i održivosti socijalnih i zdravstvenih usluga, kao i poticanje društvenog poduzetništva.
- Potpora javnoj upravi obuhvaćena je kroz aktivnosti poboljšanja kapaciteta i usluga javne uprave, uključujući bolje upravljanje javnim financijama, razvoj e-uprave i borbu protiv korupcije. Predviđa se i promicanje javnog dijaloga, partnerstva i jačanje kapaciteta organizacija civilnog društva i socijalnih partnera. U pravosuđu se osobit naglasak stavlja na poboljšanje učinkovitosti i neovisnosti.

Prioriteti operativnog programa i alokacija

OP Učinkoviti ljudski potencijali 2014.-2020. Raspodjela sredstava EU-a po prioritetnim osima	
Prioritetna os	Alokacija ESIF (EUR)
Visoka zapošljivost i mobilnost radne snage	532.933.273
Socijalno uključivanje	328.000.000
Obrazovanje i cjeloživotno učenje	450.000.000
Pametna administracija	191.276.944
Tehnička pomoć	80.000.000
Ukupno	1.582.210.217

Izvor: Vlastita obrada, 2015.

Program ruralnog razvoja 2014.-2020.:

Zajednička poljoprivredna politika (ZPP) predstavlja jedno od najznačajnijih područja djelovanja institucija Europske unije. Ruralni razvoj, kao drugi stup ZPP financiran je sredstvima [Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj \(EPFRR\)](#). Ukupna alokacija za

Program ruralnog razvoja 2014.-2020. iznosi 2.383 milijarde eura, od čega će se 2.026 milijardi eura financirati iz Europskog fonda za ruralni razvoj (EPFRR), a ostatak iz sredstava nacionalnog proračuna Republike Hrvatske. Nacrt Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020. poslan je na očitovanje u Europsku komisiju 16. srpnja 2014. U listopadu 2014. zaprimljeni su komentari na dostavljeni nacrt te se do kraja siječnja 2015. intenzivno radilo na usuglašavanju dokumenta sa zahtjevima Europske komisije.

Ciljevi programa

CILJ 1.	Poticati konkurentnost poljoprivrede
CILJ 2.	Osigurati održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama
CILJ 3.	Postići uravnotežen teritorijalni razvoj ruralnih područja, uključujući stvaranje i očuvanje radnih mjesta

PROGRAM RURALNOG RAZVOJA REPUBLIKE HRVATSKE ZA RAZDOBLJE 2014. – 2020.

OKVIRNA RASPODJELA SREDSTAVA PO MJERAMA

Mjera	Ukupno (€)
M1 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja	13.333.333,33
M2 - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima	21.176.470,59
M3 - Sustavi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu	7.058.823,53
M4 - Ulaganja u fizičku imovinu	667.058.823,53
M5 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti	118.117.647,06
M6 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja	262.928.104,58
M7 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima	265.882.352,94
M8 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma	92.941.176,47
M9 - Uspostava proizvođačkih grupa i organizacija	8.888.888,89
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene	138.830.280,00
M11 - Ekološki uzgoj	128.309.623,50
M13 - Plaćanja područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima	321.600.000,00
M16 - Suradnja	8.333.333,33
M17 - Upravljanje rizicima	56.673.373,50
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku	139.875.000,00
M19 - LEADER (CLLD)	67.540.725,00
M20 - Tehnička pomoć	64.746.543,59
UKUPNO 2014 - 2020	2.383.294.499,84

Operativni program za pomorstvo i ribarstvo RH za programsko razdoblje 2014. – 2020:

Republika Hrvatska kao punopravna članica Europske unije ostvaruje pravo na korištenje potpore iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo (EFPR), financijskog instrumenta Europske unije za pomoć u ostvarivanju ciljeva iz Zajedničke ribarstvene politike (ZRP) za programsko razdoblje od 2014. do 2020. godine. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo

doprinosi promicanju konkurentnog, okolišno i gospodarski održivog i društveno odgovornog ribarstva i akvakulture, potiče provedbu zajedničke ribarstvene politike, promiče uravnotežen i uključiv teritorijalni razvoj ribarstvenih područja i područja u akvakulturi, te potiče razvoj i provedbu integrirane pomorske politike na način koji nadopunjuje kohezijsku politiku i zajedničku ribarstvenu politiku. Jedinствeni dokument koji će sadržavati odabrane prioritete i ciljeve koji se trebaju ostvariti uz pomoć mjera strukturne politike u ribarstvu sufinanciranih sredstvima potpore iz EFPR-a je Operativni program za pomorstvo i ribarstvo Republike Hrvatske za programsko razdoblje 2014.–2020.

7.1 Opis okvira za procjenu ostvarenja postignuća sustava (u skladu s člankom 22. I Prilogom II Uredbe (EU) br. 1303/2013)

Prioritet Unije	I. Poticanje okolišnog održivog, resursno učinkovitog, inovativnog, konkurentnog i na znanju utemeljenog ribarstva	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	31.090.00,00	69.086.814,00
Trajna obustava (<i>Broj projekata</i>)	50	60
Promicanje ljudskog kapitala i socijalnog dijaloga, diversifikacije i novih oblika prihoda, pokretanja poduzeća za ribare i zdravlja/sigurnosti (<i>Broj projekata</i>)	71	141
Dodana vrijednost, kvaliteta, korištenje neželjenog ulova i ribarske luke, iskrcajna mjesta, burze riba i zakloništa (<i>Broj projekata</i>)	6	20

Prioritet Unije	II. Poticanje okolišno održive, resursno učinkovite, inovativne, konkurentne i na znanju utemeljene akvakulture	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	13.117.000,00	37.476.000,00
Inovacije, savjetodavne usluge (<i>broj projekata</i>)	15	32
Produktivna ulaganja u akvakulturu (<i>Broj projekata</i>)	86	219

Prioritet Unije	III. Poticanje provedbe ZRP-a	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	13.237.000,00	44.124.207,00
Podupiranje prikupljanaj podataka, upravljanja podacima i njihova korištena (<i>Broj projekata</i>)	1	2
Provedba kontrole Unije, sustav inspekcija i provedbe (<i>Broj projekata</i>)	19	70

Prioritet Unije	IV. Povećanje zaposlenosti i teritorijalne kohezije	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	4.460.000,00	22.298.877,00
Odabrane lokalne razvojne strategije (<i>Broj strategija odabranih</i>)	7	7

Prioritet Unije	V. Poticanje stavljanja na tržište i prerade	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	11.174.000,00	29.333.333,00
Prerada proizvoda ribarstva i akvakulture (<i>Broj projekata</i>)	28	80

Prioritet Unije	VI. Poticanje provedbe IPP-a	
Pokazatelj i mjerna jedinica	Kontrolne točke za 2018.	Ciljevi za 2023.
Financijski pokazatelj (EUR)	134.000,00	1.333.334,00
Zaštita pomorskog okoliša i poboljšanje znanja o njemu te održivo korištenje morskim i priobalnim resursima (<i>Broj projekata</i>)	0	8

Teritorijalna suradnja za razdoblje 2014.-2020.

Europska teritorijalna suradnja, uz ujednačen regionalni razvoj kao drugi cilj kohezijske politike za razdoblje 2014.-2020., odnosi se na stvaranje podloge za razvoj koordinirane, sustavne i strateški usmjerene suradnje na lokalnoj, regionalnoj i središnjoj državnoj razini s partnerima iz susjednih zemalja i ostalih regija Europske unije. Time bi se kroz zajednički pristup na odgovarajućoj administrativno-teritorijalnoj razini smanjio negativan utjecaj granica i promovirala društveno-gospodarska kohezija. Republika Hrvatska u ovom razdoblju može punopravno sudjelovati u sva tri dijela europske teritorijalne suradnje:

Prekogranična suradnja	Transnacionalna suradnja	Meduregionalna suradnja
-----------------------------------	-------------------------------------	------------------------------------

Partnerstvo privatnog i javnog sektora

Kako je područje prostora Općine Višnjan relativno malo razvojno ograničeno, a politika razvoja može se temeljiti prije svega na razvoju turizma i propadajućim djelatnostima, ali i na prodaji zemljišta investitorima, te posebno na modelu partnerstva privatnog i javnog sektora (JLS) u kojem se dugoročno može zadržati vlasništvo nad zemljištem i nekretninama. Naime, s obzirom na mali teritorij Općine, resursi, posebno zemljište su ograničeni i potrebno je u razvoju koristiti modele koji će sačuvati te resurse u općinskom vlasništvu. Javno-privatno partnerstvo (JPP) podrazumijeva suradnju između tijela javne vlasti s privatnim sektorom na razini središnje ili lokalne zajednice s ciljem zadovoljavanja neke javne potrebe.

U najširem smislu javno-privatno partnerstvo mogli bismo definirati kao skupinu zajedničkih inicijativa javnog sektora te privatnog profitnog i neprofitnog sektora, u kojima svaki subjekt donosi određena sredstva i sudjeluje u planiranju i odlučivanju. Međutim, pod pojmom javno-privatno partnerstvo danas se u užem smislu podrazumijevaju kooperativni pothvati u sklopu kojih javni i privatni sektor udružuju resurse i stručna znanja kako bi, kroz prikladne alokacije resursa, rizika i nagrada, zadovoljili neku javnu potrebu. Primjenom različitih metoda, privatni sektor može uposliti svoje resurse i vještine u pružanju dobara i usluga koje tradicionalno osigurava država. Važni „sastojci“ uspješnog javno-privatnog partnerstva su povjerenje, transparentnost i zajednički plan. To nije lako postići među partnerima koji nisu nužno naviknuti da se međusobno savjetuju. Zbog toga je socijalni dijalog bitan element i vitalni faktor uspjeha javno-privatnog partnerstva. Socijalni dijalog omogućuje identifikaciju zajedničkih problema i stvaranje zajedničkih strategija za razvoj na državnoj ili lokalnoj razini. Potreba za javno-privatnom suradnjom vjerojatno je izraženija na lokalnoj razini.

Globalni trendovi (globalizacija, decentralizacija) postavljaju široki niz zahtjeva pred lokalne dionike. Na primjer, mnoga lokalna gospodarstva trebaju održavati svoju konkurentnost na globalnom tržištu. Poduzeća ne mogu sama podnijeti taj izazov te će se za podršku poslovnim okruženju i investicijskoj klimi trebati osloniti na lokalne vlasti i davatelje usluga. Također organizacije civilnog društva mogu doprinijeti nastojanjima održivog lokalnog ekonomskog razvoja kroz svoje aktivnosti usmjerene zaštiti isključenih grupa ili zaštiti okoliša. Uspješno javno-privatno partnerstvo tako doprinosi socijalnim i ekonomskim aspektima i zaštiti okoliša. JPP omogućava i/ili olakšava udruživanje resursa, znanja i ekspertize. Tako JPP može značajno povećati pristup širokom nizu osnovnih komunalnih usluga, servisa i proizvoda, pogotovo u siromašnim područjima.

Javno-privatno partnerstvo ili "JPP" je komercijalna suradnja javne institucije i privatnog partnera pod uvjetima u kojima privatni partner:

- posluje i imovinom javnog sektora za komercijalno korištenje
- preuzima financijske, tehničke i operativne rizike u svezi obnašanja institucionalne funkcije i korištenja imovine javnog sektora, ali taj rizik djelom dijeli s javnim sektorom
- ima korist od korištenja imovine javnog sektora uz uvjet maksimiziranja ekonomske i financijske koristi za javni sektor

Motivi javnog sektora za JPP su:

- Dodatni izvori financijskih sredstva za pokretanje novih investicija
- Učinkovitija realizacija projekata
- Zajednički rizik i njegova podjela između javnog i privatnog sektora
- Poboljšanje kvalitete i efikasnosti usluga
- Ekonomska i financijska korist

Bit javno-privatnog partnerstva leži u raspodjeli rizika jer je za uspjeh nekog projekta najvažnije ustanoviti rizike vezane za svaki element i fazu projekta te ih alocirati tako da osiguramo najbolju vrijednost za uložene resurse. Mogućnosti raspodjele rizika koje stoje na raspolaganju kreću se od neposrednog pružanja usluga države do potpune privatizacije, kada država sve rizike i nagrade prenosi na privatni sektor.

Javno - privatno partnerstvo nije jednostavno partnerstvo i treba se pojaviti široko prepoznata kriza - npr. ne postojanje određene usluge ili gubljenje resursa - prije nego li su partneri prisiljeni odlučiti se na suradnju kako bi riješili problem. Iako se nadamo da do napretka može doći i bez pojavljivanja krize, u praksi, inercija koja postoji prekida se najčešće nužnom potrebom za zajedničkim radom. Katkad će (čak i kad nema ozbiljne krize) pojedinac, grupa ili organizacija shvatiti da se odvojenim, nekoordiniranim akcijama propuštaju prilike za optimiziranje korištenja nedostatnih resursa. U stvarnom životu, čak i kad je očito da postoji kriza te postoji interes za suradnjom, partnerstvo neće uspjeti bez poticaja i opredijeljenosti šireg kruga ljudi koji odlučuju, a posebno se to odnosi na javni sektor, uvažavajući način odlučivanja u javnom sektoru i komunikaciju s javnošću u svezi donošenja odluka o važnim projektima.

Čimbenici koji omogućuju uspješnost modela JPP:

Kompatibilni ciljevi

Da bi javno-privatno partnerstvo bilo uspješno u svom djelovanju razni kriteriji moraju biti zadovoljeni. Za početak, javni i privatni sektor moraju imati **kompatibilne ciljeve**. Npr. i javni i privatni sektor žele podići opći standard života - vlasti i zajednice žele raditi na tome kako bi se smanjilo siromaštvo, a poslovni svijet želi da se to postigne kako bi više ljudi moglo kupiti njihove proizvode. Oba sektora također žele poboljšati veze na lokalnoj razini, naročito na rastućim tržištima - poslovni sektor u cilju rasta tržišta, a vlasti i zajednice u cilju promoviranja razvoja i razmjene ideja. Dodatno, oba sektora žele osigurati dostatne usluge - vlade i zajednice kako bi održali niske troškove te povećali pokrivenost uslugama, a poslovni sektor jer to povećava profit. Sve strane se moraju usredotočiti na šire, komplementarne ciljeve koji se trebaju postići. Važno je da shvate da javni i privatni sektor ne trebaju nužno biti isti da partnerstvo funkcionira moraju biti približno kompatibilni.

Podržavajuća okolina

Slijedeći ključni čimbenik u održavanju javno-privatnog partnerstva je *podržavajuća okolina*. Podržavajuća regulatorna, pravna i politička okolina predstavlja kamen temeljac za održivo uključivanje privatnog sektora. Regulatorni okvir čak i ako je jasno postavljen sa strane vlade, ne garantira učinkovito reguliranje. Obzirom da su lokalne samouprave različite, javni i privatni sektori će se susresti s problemima kad budu pokušavali definirati i regulirati svoj međusobni odnos te svoje uloge u pružanju usluga. Posebno javni sektor treba definirati jasnu raspodjelu odgovornosti između nacionalne vlade i lokalne samouprave te javno iskazati svoju ulogu kao onoga koji pruža i regulira. Privatna poduzeća radije žele da ugovor služi kao glavni regulatorni mehanizam te da lokalna samouprava ima vrlo ograničeno pravo na regulatornu diskreciju nakon što je ugovor potpisan. Detaljno specificirane odredbe koje određuju dužnosti, ciljeve koji se trebaju postići, pravila za mijenjanje cijena i načine rješavanja nesporazuma, dozvoljavaju privatnom sektoru bolju mogućnost predviđanja profitabilnosti pothvata te odlučivanja žele li se ili ne žele natjecati za dobivanje ugovora. Imajući to u vidu, vlasti moraju donijeti važnu odluku o stupnju regulatorne diskrecije koje su se spremne odreci, naročito kod dugoročnih ugovora. Pravni okvir vrlo je bitan za ugovaranje i provođenje javne nabave te za investiranje privatnog sektora. Vrlo je važno uvesti odgovarajuće mehanizme kako bi se smanjila mogućnost za korupciju u bilo kojem procesu nabave, jer se korupcijom smanjuje politička prihvatljivost i interes mnogih privatnih investitora.

Na poslijetku, političko okruženje lošom političkom klimom može stvoriti barijere za početak ili održavanje javno-privatne suradnje. Pritisци izbornih ciklusa, potencijalna nestabilnost novih demokracija, posebne agende vladinih dužnosnika te poseban status nekih usluga (npr. pristup vodi) mogu uvelike smanjiti interes privatnog sektora. Vlasti bi trebale kako bi potakle javno-privatno partnerstvo dati jamstvo privatnim partnerima da politički faktori neće dovesti do prekidanja ugovornog partnerstva.

Političko i društveno prihvaćanje

Da bi javno-privatno partnerstvo kao model uspjelo, javni i privatni sektor ne mogu graditi partnerstvo sami, stoga je *političko i društveno prihvaćanje* uključivanja privatnog sektora slijedeći čimbenik uspješnosti modela JPP. Javnost mora vidjeti sudjelovanje privatnog sektora kao korisno, ako se želi da partnerstvo potraje. Javno prihvaćanje uključivanja privatnog sektora kroz duže vrijeme, ovisit će prvenstveno od pružanja obećanih usluga i ostvarene koristi po prihvatljivim cijenama. Zbog toga, vrlo je važno razviti mehanizme kako bi se osiguralo da organizacija koja pruža uslugu, bilo da se radi o organizaciji iz javnog ili privatnog sektora bude odgovorna prema svojim korisnicima. Javna podrška će također ovisiti o mogućnosti partnerstva da zadovolje potrebe svih dionika.

Npr. službenici u javnim službama mogu biti izvor velikog otpora povećanom uključivanju privatnog sektora u pružanju usluga. Ugovori trebaju osigurati zapošljavanje ili zbrinjavanje javnih službenika i lokalnih stanovnika u najvećoj mogućoj mjeri.

Kredibilitet i transparentnost

Učinkovitu suradnju između lokalne vlasti, poslovnog svijeta i zajednice nije lako postići jer je uključeno mnogo različitih sudionika, često postoji nizak stupanj povjerenja među potencijalnim partnerima, te nedostaje predvidljivost u procesu. Stoga kao bitan čimbenik navodimo *kredibilitet* podržavatelja i drugih uključenih lidera, kao i *transparentnost* procesa kao kritične odrednice dugoročnog uspjeha. Iskustvo govori da istinsko partnerstvo mora uključivati principe pravičnosti, transparentnosti u postupanju te zajednički interes, odnosno korist. Za uspješno partnerstvo u bilo kojem projektu potrebno je povjerenje i sigurnost.

15.3. Razvojne politike i dokumenti svih struktura

Razvoj Općine Višnjan zasniva se na vlastitim razvojnim strategijama i opredjeljenjima, ali i na razvojnim politikama i razvojnim strategijama drugih struktura na koje se razvoj Općine Višnjan treba oslanjati i sa tim strategijama usklađivati.

Regionalna politika RH

Teritorijalni ustroj Republike Hrvatske: Republika Hrvatska podijeljena je na 21 županiju, 127 grada i 429 općina.

Županija je jedinica područne (regionalne) samouprave čije područje predstavlja prirodnu, povijesnu, gospodarsku, prometnu, društvenu i samoupravnu cjelinu ustrojenu radi obavljanja poslova od područnog (regionalnog) interesa. Županija osobito obavlja poslove koji se odnose na: školstvo, zdravstvo, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu te planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova. U okviru županije grad je jedinica lokalne samouprave u kojoj je sjedište županije te svako mjesto s više od 10.000 stanovnika koje predstavlja urbanu, povijesnu, prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu. Grad je jedinica lokalne samouprave osnovana, u pravilu, za područja više naseljenih mjesta koja predstavljaju prirodnu, gospodarsku i društvenu cjelinu i povezana su zajedničkim interesima stanovništva. Općine su manje jedinice lokalne samouprave sa sličnim funkcijama kao i gradovi. Gradovi i općine u svom djelokrugu obavljaju poslove koji se odnose na: uređenje naselja i stanovanje, prostorno i urbanističko planiranje, gospodarski razvoj, promet i prometnu infrastrukturu, planiranje i razvoj mreže obrazovnih, zdravstvenih, socijalnih i kulturnih ustanova.

Na nivou države ne postoji jedinstveni zakonski akt koji bi sustavno rješavao problematiku regionalnog razvoja na cijelom državnom teritoriju. Ipak postoji niz zakona koji su relevantni za reguliranje i provođenje politike regionalnog razvoja. Među njima treba izdvojiti one kojima se izričito uređuju pitanja razvoja onih područja Republike Hrvatske koja zaostaju u razvoju. To su: Zakon o otocima, Zakon o područjima posebne državne skrbi, Zakon o brdsko-planinskim područjima, te Zakon o obnovi i razvoju Grada Vukovara i Zakon o Fondu za regionalni razvoj. U okviru samoupravnog djelokruga regionalnih i lokalnih jedinica, u županijama i ne malom broju gradova postoje upravna tijela nadležna za pitanja regionalnog, odnosno, lokalnog razvoja. Uz to, u nekim županijama i gradovima postoje županijske, tj. lokalne razvojne agencije, poduzetnički centri, tehnološki centri i druge razvoje institucije koje rješavaju gospodarska i druga razvojna pitanja na regionalnoj (lokalnoj) razini. U Istarskoj županiji kao upravno tijelo utemeljen je Upravni odjel za održivi razvoj koji u svom sastavu ima: [Odsjek za zaštitu prirode i okoliša](#) i [Odsjek za pomorstvo, promet i infrastrukturu](#). Također, utemeljen je i Upravni odjel za lokalnu i područnu (regionalnu) samoupravu.

U Istarskoj županiji osnovane su i slijedeće razvojne agencije:

- [IDA d.o.o.](#) – Istarska razvojna agencija Pula
- [AZRRI - Agencija za ruralni razvoj Istre d.o.o. Pazin](#)
- [IRENA – Istarska Regionalna Energetska Agencija d.o.o.](#)
- [IRTA - Istarska razvojna turistička agencija d.o.o. Poreč](#)

Istarska županija je snažno usmjerena ka regionalnom razvoju i to je jedna od strateških odrednica županije, ali i jedinica lokalne samouprave nižega nivoa (gradovi i općine). U Republici Hrvatskoj osnovano je posebno ministarstvo nadležno za regionalni razvoj.

Ministarstvo regionalnog razvoja, nositelj je politike ravnomjernog regionalnog razvoja čiji je cilj dodatno razvijati slabije razvijena područja u RH i tako smanjiti regionalne razvojne nejednakosti u Republici Hrvatskoj. Regionalni razvoj jedna je od najvažnijih smjernica Europske unije koja čak trećinu svoga proračuna izdvaja za razvoj slabije razvijenih regija u EU, kroz takozvanu kohezijsku politiku EU. Politika ravnomjernog regionalnog razvoja u RH podrazumijeva planiranje, provođenje i koordinaciju aktivnosti regionalne razvojne politike i uspostave cjelovitog sustava programiranja, upravljanja i financiranja regionalnog razvoja.

Donošenjem Zakona o regionalnom razvoju, a potom i prihvaćanjem Strategije regionalnog razvoja RH, uspostavljeni su temelji upravljanja politikom regionalnog razvoja usmjereni izgradnji ukupnog razvojnog potencijala u Republici Hrvatskoj. Putem Uprave za integrirani regionalni razvoj i Uprave za regionalnu i lokalnu infrastrukturu stvaraju se uvjeti i provode aktivnosti kojima je cilj planiranje, provedba i vrednovanje programa namijenjenih razvoju jedinica lokalne samouprave, županija i širih regija, poticanje razvoja prekogranične, transnacionalne i međuregionalne suradnje, kao i priprema strateških i operativnih dokumenata te projekata za korištenje sredstava fondova Europske unije i ostalih međunarodnih izvora financiranja namijenjenih regionalnom razvoju. Nastojeći smanjiti neuravnoteženosti u razvoju pojedinih područja i pripomoći stvaranju preduvjeta za održivi gospodarski i društveni razvoj, provode se programi i mjere izgradnje i modernizacije objekata komunalne i socijalne infrastrukture, temeljene na partnerstvu i solidarnosti. U funkciji regionalnog razvoja usvojeni su slijedeći važni dokumenti, odnosno osnovane određene institucije:

- Strategija regionalnog razvoja RH
- Metodologija izrade indexa razvijenosti
- Financijska potpora integralnom razvoju lokalne zajednice - EIB3
- Osnovana su partnerska vijeća statističkih regija Sjeverozapadna Hrvatska; Panonska Hrvatska i Jadranska Hrvatska
- Donesen je Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09) i niz podzakonskih akata
- Osnovana je Agencija za regionalni razvoj Republike Hrvatske
- Ministarstvo regionalnog razvoja, šumarstva i vodnoga gospodarstva.

Europsko okruženje i regionalna politika

Odnosi Hrvatske i Europske unije počinju se razvijati međunarodnim priznanjem Republike Hrvatske kao nezavisne i suverene države 15. siječnja 1992. godine. Intenziviranje odnosa krajem 1999., a poglavito početkom 2000. godine dovelo je do potpisivanja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) 29. listopada 2001. godine. Hrvatska je bila druga zemlja koja je potpisala Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) s EU-om i taj sporazum predstavlja prvi službeni ugovorni korak u institucionalizaciji odnosa Hrvatske s EU-om. Sporazum je stupio na snagu 1. veljače 2005. godine. Slijedom podnošenja zahtjeva za članstvo u Europskoj uniji 21. veljače 2003. godine u Ateni, Vijeće EU-a je Europskoj komisiji dalo mandat za izradu mišljenja o zahtjevu Republike Hrvatske za članstvom. Temeljem pozitivnog mišljenja Europske komisije o tom zahtjevu, Europsko vijeće je u lipnju 2004. godine Republici Hrvatskoj dodijelilo status države kandidatkinje za članstvo u Europskoj uniji. U prosincu

2004. godine, Europsko vijeće je donijelo odluku o otvaranju pregovora o pristupanju 17. ožujka 2005. godine, pod uvjetom ostvarivanja pune suradnje s UN-ovim Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju (ICTY). Međutim, u pomanjkanju potvrde o potpunoj suradnji, Vijeće je 16. ožujka 2005. godine donijelo odluku o privremenoj odgodi pregovora o pristupanju, iako je usvojen Pregovarački okvir za Hrvatsku kako bi pregovori mogli započeti kada uvjet pune suradnje s ICTY-em bude ispunjen. Hrvatska u međuvremenu ostvaruje punu suradnju sa Međunarodnim kaznenim sudom za bivšu Jugoslaviju odlukom Europske unije od 20. listopada 2005.g. pregovori se nastavljaju. Nakon uspješnih pregovora države članice EU-a odlučile su 30. lipnja 2011.g. zaključiti pristupne pregovore s Hrvatskom, što je na posebnoj svečanosti koja je prethodila sjednici Europskog vijeća, dana 9.12.2011. u Bruxellesu dovelo do potpisivanja Ugovora o pristupanju EU s Hrvatskom. Taj povijesni trenutak za Hrvatsku i Europsku uniju otvara put procesu ratifikacije, te je Republika Hrvatska postala punopravnom članicom Unije 1. srpnja 2013.

Hrvatske regije u svjetskom okruženju

Položaj Republike Hrvatske i njezinih regija u svjetskom okruženju može se sažeto definirati kao vrlo povoljan i konkurentan. Sinergijski razvoj turizma i poljoprivrede, prometa i povezanih usluga, te razvoj proizvodnje i uslužnih djelatnosti u poduzetničkim i slobodnim zonama su smjernice razvoja Republike Hrvatske u svjetskom okruženju. Mogućnosti za razvoj navedenih djelatnosti su do sada vrlo malo iskorištene i u njima postoje velike rezerve za daljnji razvoj.

Istarska županija ima kapacitete i veliku tradiciju u razvoju upravo svih navedenih konkurentnih djelatnosti: sinergijski razvoj turizma i poljoprivrede, prometa i povezanih usluga, te razvoj proizvodnje i uslužnih djelatnosti u poduzetničkim i slobodnim zonama, te sa pametno definiranim i održivim razvojem može postati jedna od najrazvijenijih ekonomskih zajednica u široj regiji EU. Uloga Općine Višnjan u navedenom razvoju Istarske županije se vidi kroz sinergijski razvoj turizma, poljoprivrede i drugih uslužnih djelatnosti, te razvojnu politiku opstanka – demografske obnove stanovništva u Istri.

Županijska razvojna strategija Istarske županije 2011.-2013.

Županijska razvojna strategija (ŽRS) temeljni je planski dokument za održivi društveno-gospodarski razvoj svake županije. Sukladno Zakonu o regionalnom razvoju Republike Hrvatske (NN 153/09), navedene strategije zamijenit će Regionalne operativne programe (ROP-ove). ROP Istarske županije, koji je za razdoblje od 2006. do konca 2010. godine izradila Istarska razvojna agencija (IDA) d.o.o., a Skupština Istarske županije usvojila 11. rujna 2006. godine, koncem 2010. Kako je ROP istekao izrađena je nova Županijska razvojna strategija (ŽRS) za razdoblje od 2011. do 2013. godine koja je usvojena na Skupštini istarske županije dana 30.5.2011.g. Po završetku spomenutog razdoblja, uslijedit će izrada strateških dokumenata usklađenih sa sedmogodišnjim ciklusima planiranja Europske unije.

Razvojna vizija istarske županije:

Istarska županija je moderna, otvorena i gospodarski konkurentna regija, prepoznatljive kulturne i prirodne baštine, visoke kvalitete života u okvirima uravnoteženog i održivog razvoja.

Strateški razvojni ciljevi Istarske županije za razdoblje 2011.- 2013.g. proizašli su iz vizije razvoja, te su definirani kao:

1. Konkurentno gospodarstvo
2. Razvoj ljudskih resursa
3. Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom
4. Visoka kvaliteta života

Regionalna razvojna politika u Istarskoj županiji:

Prostorni plan Istarske županije kao osnovni prostorno-planski dokument županije

Prostorni planovi su dokumenti prostornog uređenja kojima se, sukladno članku 12. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN br. 153/13), određuje svrhovita organizacija, korištenje i namjena prostora te mjerila i smjernice za uređenje prostora Države, županija, Grada Zagreba, općina i gradova. Na području Istarske županije donijeti su ili su u izradi slijedeće vrste prostornih planova:

- o prostorni plan županije,
- o prostorni plan područja posebnih obilježja,
- o prostorni plan uređenja grada / općine,
- o generalni urbanistički plan,
- o urbanistički plan uređenja,
- o detaljni urbanistički plan.

Na području Županije u primjeni su i slijedeći prostorni planovi, donijeti prije stupanja na snagu Zakona o prostornom uređenju i gradnji 2007. godine:

- o generalni urbanistički planovi (starije generacije),
- o generalni planovi uređenja,
- o provedbeni urbanistički planovi,
- o planovi uređenja manjih naselja,
- o urbanistički projekti.

Primjena istih nastaviti će se u skladu s člankom 346. i 348. Zakona o prostornom uređenju i gradnji.

Prostorni planovi na području Županije moraju biti usklađeni sa Strategijom prostornog razvoja i Programom prostornog uređenja Države, kao i onim prostornim planovima područja posebnih obilježja koje donosi Sabor RH, a u postupku donošenja prostornog plana županije i prostornih planova područja posebnih obilježja koje donosi predstavničko tijelo županije obvezujuću suglasnost izdaje ministarstvo nadležno za poslove prostornog uređenja. Prostorni planovi koje donose predstavnička tijela gradova / općina moraju biti usklađeni i s prostornim planovima koje donosi predstavničko tijelo Istarske županije. U tom smislu, a temeljem članka 97. Zakona, Zavod za prostorno uređenje Istarske županije izdaje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s Zakonom i propisima donesenim na temelju Zakona, odnosno s dokumentima prostornog uređenja državne i područne (lokalne) razine, i temeljem članka 98. Zavod za prostorno uređenje Istarske županije daje mišljenje o usklađenosti prostornog plana s prostornim planom Županije i prostornim planovima susjednih županija, te s drugim dokumentima prostornog uređenja od utjecaja na prostorni plan iz stavka 1. istog članka.

Temeljni ciljevi razvoja u prostoru Istarske županije (u daljnjem tekstu: Županije) su slijedeći:

1. Organizacija, uređenje i zaštita prostora na načelima održivog razvitka prioritetni su razvojni ciljevi Županije.

2. Poticati progresivni demografski razvitak, naročito u emigracijskim i nisko natalitetnim područjima, uz kontrolu mehaničkog prirasta u priobalnim gradovima.

3. Gradove i druga naselja koji su nositelji središnjih funkcija državnog i županijskog značaja (uprava i samouprava na županijskoj razini, čvorna i tranzitna mjesta u prometu i telekomunikacijama, koncentracije gospodarskih djelatnosti od važnosti za državu, sjedišta financijskih institucija, ustanova znanosti i visokog školstva, srednjeg i osnovnog školstva, županijskih bolnica i domova zdravlja, ustanova socijalne skrbi, ustanova kulture, značajnijih ustanova i trgovačkih društava koje se bave informiranjem te elektronskih medija) razvijati sukladno veličini i broju stanovnika gravitacijskog područja, pri čemu se funkcije moraju što pravilnije distribuirati na gradove i druga naselja u rangu važnijih regionalnih središta, te regionalnih i manjih regionalnih središta.

4. Poticati rast naselja u unutrašnjosti Županije, a posebno naselja od 500 do 2000 stanovnika kao i ostalih naselja - općinskih središta, te gospodarsko i infrastrukturno jačanje istih u odnosu na naselje iste veličine u priobalju, s krajnjim ciljem ujednačavanja gospodarskih potencijala

5. Provoditi sustavno aktivnu zaštitu okoliša te sprječavanje onečišćenja okoliša, što znači izgrađivati i ustrojavati sustav upravljanja okolišem i prirodnim resursima, izbjegavati rješenja s neizvjesnim i dugoročnim utjecajem na okoliš, osigurati edukaciju o okolišu i kvalitetno sudjelovanje udruga građana te provoditi sanaciju registriranih onečišćivača i najugroženijih dijelova okoliša

6. Usmjeravati izgradnju i modernizaciju gospodarskih kapaciteta uz primarnu razvojnu osovinu Pula - Pazin - Rijeka, radi stvaranja preduvjeta za razvoj demografski i gospodarski stagnirajućih područja središnjeg dijela Županije, a također i uz razvojne osovine Buje - Buzet - Lupoglav, Poreč - Pazin - Labin, Rovinj - Kanfanar - Žminj - Labin, te Pula - Labin - Lupoglav

7. Optimalno povećavati kapacitete prometne, telekomunikacijske, energetske i komunalne infrastrukture u odnosu na nacionalne i šire regionalne sustave, a posebno u pograničnim područjima

8. Integrirati gospodarske, kulturne, krajobrazne i demografske resurse ruralnih i prijelaznih područja Županije u marketinški prepoznatljive, financijski stabilne i administrativno upravljive sustave

9. Podizati opću razinu razvijenosti Županije i povećati standard stanovništva, zaposlenosti i kakvoće življenja.

Temeljna načela organizacije prostora za izradu planova užeg područja su:

1. Prostor kao resurs. Prostor racionalno koristiti i zaštititi u svim elementima korištenja, vodeći računa da je isti po definiciji neobnovljiva kategorija. Županijski prostor očituje se u velikoj raznolikosti, ljepoti, višeznačnosti namjene i s vrlo povoljnim geoprometnim položajem. Prostor se ovim Planom utvrđuje kao najvredniji resurs ove sredine, s prirodnim ljepotama, poljima, morem, podmorjem i pripadajućem živom svijetu, ali i vrlo osjetljivim resursima kao što su podzemne vode, priobalni prostor i šume.

2. Održivi razvitak. Održivi razvitak kao načelo organizacije prostora je polazište za sadašnji razvitak i jamstvo za budućnost, a to znači s gledišta korištenja prostora i prirodnih resursa, očuvanje razvojnih mogućnosti za nadolazeće generacije. Održivi razvitak označava onaj razvitak pri kojem su opseg i dinamika čovjekovih proizvodnih i potrošnih aktivnosti dugoročno usklađeni s opsegom i dinamikom procesa koji se odvijaju u prirodi. Održivi

razvitak ne isključuje ekonomski rast ali ne smije ugrožavati čovjekovo zdravlje, biljne i životinjske vrste, prirodne procese i prirodna dobra.

3. Policentričnost razvoja. Razmještaj ljudi i dobara u prostoru temeljiti na policentričnom načelu, a to znači da organizacija regionalnog prostora ima više središta iz kojih se na određenoj razini utječe na razvitak gravitacijskog prostora. Međuodnos pojedinih središta u prostoru počiva na suradnji i konkurenciji. Policentričnost razvoja pretpostavlja jaku inicijativu pojedinih središta, veći dinamizam i privlačenje kvalitetne gospodarske i uslužne strukture.

4. Otvorenost i integracija prostora. Područje Županije osim omeđenosti upravnim granicama je otvoreni prostor za međužupanijsku i međunarodnu suradnju. Stoga prostor Županije mora sadržavati organizacijski prostorni odrednice u odnosu na regionalnim prostorima i prema bližem i daljnjem okruženju. Otvorenost tog regionalnog sustava je činitelj reprodukcije tog područja i razvitka. Organizacija prostora po načelu otvorenosti očituje se u svim elementima organizacije: gospodarskih, uslužnih, intelektualnih, prometnih i drugih funkcija. Integriranje prostora je neposredno vezano na otvorenost prostora Županije. Povezivanje Županije s obodnim prostorima potreba je i nužnost koju nameće gospodarska orijentacija (promet, trgovina, turizam), a temeljena je na otvorenosti prostora. Otvorenost prostora doživljava svoj smisao i opravdanje u integraciji s obodnim prostorima što se ostvaruje preko važnih regionalnih, nacionalnih, europskih i svjetskih prometnih koridora i veza na kopnu, moru i zraku.

U organiziranju prostora treba se pridržavati i drugih načela, a posebno onih iz područja urbanističke discipline kao što su načela racionalnog korištenja prostora, kompatibilnosti namjene u prostoru, opterećenja prostora (nosivost prostora), humanosti u namjeni prostora, a posebno ljudskih naselja te načela koja se odnose na zaštitu i unapređenje prirodnog bogatstva. Istarska županija je 1. rujna 2015. god. pokrenula postupak javne rasprave o prijedlogu Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije. Izmjena i dopuna Prostornog plana Istarske županije izrađuje se i provodi temeljem Zakona o prostornom uređenju i gradnji, a obuhvaća područje Istarske županije u cjelini, u svojim administrativnim granicama temeljenim na podacima Državne geodetske uprave (DGU). Izmjenama i dopunama prostornog plana Istarske županije pristupilo se radi niza izmjena zakona i podzakonskih propisa koji imaju neposredan utjecaj na sustav prostornog uređenja, zbog dostignutog višeg stupnja spoznaja o mogućnostima, ograničenjima i zaštiti prostora Istarske županije, kao i iskazanih potreba gradova i općina za redefiniranjem pojedinih prostorno-planskih odrednica strateškog dokumenta prostornog uređenja. Time se ujedno Prostorni plan usklađuje sa usvojenim razvojnim dokumentima na nacionalnoj i županijskoj razini.

Master plan za razvoj turizma

Izradom glavnog plana razvoja turizma Istarska županija je pristupila izradi Master plana razvoja turizma 2015 – 2025 g. Master plan turizma Istarske županije je ujedno i glavni strateški, razvojni dokument kojim se usmjerava turistički razvitak u Županiji, a time i gradova i općina u dužem razdoblju.

Županijska razvojna strategija turizma je dokument jedinice područne (regionalne) samouprave u kojem se određuju ciljevi i prioriteti razvoja jedinice područne (regionalne) samouprave. Županijska razvojna strategija treba biti usmjerena prema vlastitim razvojnim potrebama. Drugim riječima, treba se usredotočiti na identificiranje najrelevantnijih i najhitnijih lokalnih potreba i uskih grla u razvoju

Županijsku razvojnu strategiju turizma donosi jedinica područne (regionalne) samouprave u skladu s načelom Partnerstva i suradnje. Plan razvojnih programa koji jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave imaju obvezu donijeti sukladno Zakonu o proračunu mora

biti u suglasju sa županijskom razvojnom strategijom. Master plan turizma Istarske županije za period 2015-2025 god., služi za dogovor ne samo o tome koji su ciljevi, koji su za sada samo načelno jasni, nego i o tome kako do njih doći dogovorenim sustavom mjera i aktivnosti svih sudionika u istarskom turističkom procesu.

Master plan turizma 20125 – 2025 Istarske županije u svojoj operativnoj strategiji donosi sljedeće strategije:

1. Operativna strategija razvoja proizvoda
2. Operativna strategija razvoja smještaja
3. Operativna strategija razvoja turističke infrastrukture
4. Operativna strategija za EU fondove
5. Operativna strategija poboljšanja prometa i dostupnosti
6. Operativna strategija i politike razvoja i zaštite prostora i kulturnih resursa
7. Operativna strategija izgradnje kvalitete u turizmu
8. Marketing
9. Operativna strategija ljudskih resursa
10. Operativna strategija upravljanja
11. Procjena u upravljanje investicijama čime se osiguravaju i usvajaju:
  - Preduvjeti za brži i kvalitetniji razvoj turizma
  - Usvajanjem i provedbom osigurati upravljanje turističkom budućnošću
  - Ohrabriti investitore u realizaciji svojih planova
  - Podloga za definiranje turističkih razvojnih i prostornih planova nižih razina
  - Osnova za povlačenje sredstava iz Fondova Europske unije

Gospodarska će se struktura u Istarskoj županiji kada je riječ o investicijama, proizvodnji, zaposlenosti i vanjskoj trgovini konstantno ali relativno sporo mijenjati. Glavne se promjene odnose na očekivanu izmjenu gospodarske strukture gdje se očekuje smanjenje dosad presudnog utjecaja industrije i rudarstva uz istodobnu afirmaciju već navedenih novih grana i jačanje utjecaja kvartalnog sektora, iako u manjoj mjeri. Planirane promjene u gospodarskoj strukturi moći će se zadovoljiti iz domaćih raspoloživih resursa u razdoblju za koje se vrši projekcija (tu u prvom redu mislimo na potražnju za radnom snagom u djelatnosti turizma i ugostiteljstva, trgovini, poljoprivredi, obrazovanju, financijskim i drugim uslugama). Županijske razvojne jedinice/agencije podržavaju županijsko partnerstvo u svom radu, obavljaju istraživanja, omogućuju konzultacije s lokalnim interesnim skupinama, pripremaju strateške dokumente uključujući realne financijske planove, podržavaju članove županijskih partnerstva u pregovaranju o županijskoj razvojnoj strategiji, podržavaju partnerstvo te druge lokalne sudionike u pripremi projekata, praćenju i nadzoru provedbe županijske razvojne strategije Razvojni model turizma - prvim elementom Master plana definira se razvojni model turizma kojim se utvrđuju ciljevi, strategije, ograničenja i brzina razvoja turizma u skladu s potencijalnim mogućnostima svakog klastera. Konačni rezultat je definiranje strategije i pozicioniranja na tržištu za svaki klaster.

U Istri je Master planom definirano sedam klastera:

1. Umag-Novigrad (Buje, Brtonigla, Savudrija)
2. Poreč (Tar-Vabriga, Kaštelir-Labinci)
3. Vrsar-Kaštelir - Labinci
4. Rovinj (Bale, Kanfanar)
5. Labin-Rabac (Kršan, Raša, Sv.Nedelja)
6. Unutrašnjost istre (Buzet, Cerovlje, Gračišće, Grožnjan, Karojba, Motovun, Lanišće, Lupoglav, Oprtalj, Pazin, Pićan, Sv.Petar u Šumi, Svetvinčenat, Tinjan, Višnjan,

Vižinada, Žminj)

7. Pula-Medulin (Vodnjan, Fažana, Barban, Ližnjan, Marčana)

Pozicioniranja klastera iz Master plana definirana su kako slijedi:

Klaster Umag/ Novigrad - Aktivni odmor i kratki boravci povezan sa sportskim i zdravim načinom života. Ribarsko naselje s mirnim načinom života

Klaster Poreč - Koncentracija aktivnih doživljaja s bogatim kulturnim nasljeđem

Klaster Vrsar/Kaštelir - Labinci - Doživljaj prirode koji uključuje tradicionalne ribarske aktivnosti s dodirima umjetnosti.

Klaster Rovinj - Romantični grad u usnulom mediteranskom okruženju

Klaster Labin/Rabac - Spoj prirode i nasljeđa, raj za umjetnike, gdje se brežuljci sastaju s morem

Klaster Unutrašnjost Istre - Očuvani tradicionalni način života, uživanje u istarskoj kulturi, gastronomiji i prirodi

Klaster Pula/Medulin - Kultura, povijest i plaže, mjesto za vaše susrete; sačuvana obala za aktivni i obiteljski odmor zasnovan na prirodnim vrijednostima.

Klasteri su turistička subpodručja ili mikrodestinacije u sklopu jedne turističke regije koja imaju slična turistička obilježja, od resursne i infrastrukturne, sve do atrakcijske osnove kojom raspolaže. Klaster predstavlja dinamičnu koncentraciju i kombinaciju turističkih atrakcija, infrastrukture, opreme, usluga, poslova, ljudi itd. u "zaokruženim", homogenim zemljopisnim područjima u kojima se razvija određeno turističko iskustvo.

Strategija za ruralni razvoj Istre

Strateški program ruralnog razvoja područja Istarske županije (2008.-2013.) (u daljnjem tekstu Strateški program) je strateško plansko-programski dokument i sredstvo za učinkovitije i uspješnije upravljanje razvojem poljoprivrede, ribarstva i ruralnih područja. Glavni promotor (nositelj) izrade i provedbe Strateškog programa je AZRRI- Agencija za ruralni razvoj Istre, d.o.o. Pazin, te Upravni odjel za poljoprivredu, šumarstvo, lovstvo, ribarstvo i vodoprivredu Istarske županije. Glavni nositelj izrade studije je Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu, Zavod za upravu poljoprivrednog gospodarstva. Na temelju Zakona 84/01 Republike Italije Regija Toscana je putem ARSIA-e Agencije za ruralni razvoj Toskane osigurala 150.000,00 Eura za izradu Strateškog programa. Navedenim programom sufinancirane su aktivnosti u Italiji (Toskani) i Republici Hrvatskoj (Istri) vezane za izradu Strategije ruralnog razvoja Istre koja je rađena po prvi puta u Republici Hrvatskoj po LEADER pristupu, odnosno tzv. "bottom up" pristupom (od dolje prema gore). Krajem 2005. godine potpisan je ugovor s Agronomskim Fakultetom Sveučilišta u Zagrebu za izradu Strateškog programa, te su tijekom 2006. i 2007. godine izvršene analize stanja ruralnog prostora Istarske županije. Nakon toga slijedila je javna rasprava sa svim relevantnim čimbenicima u prostoru radi definiranja prava, obaveza i nadležnosti, te su postavljeni preduvjeti za osnivanje LAG-ova (Lokalnih akcijskih grupa) a na temelju tih aktivnosti pristupilo se utvrđivanju županijskih mjera, prioriteta i strateških programa te mogućnosti njihove realizacije. Navedenim aktivnostima definiran je ruralni prostor Istarske županije uzimajući u obzir kriterije korištene u EU. U navedene aktivnosti izrade programa, a sukladno tzv. "bottom up", uključeno je preko 200 ključnih subjekata (fizičke i pravne osobe, jedinice lokalne samouprave, institucije i ostali) za definiranje ruralnog razvoja i to putem niza radionica i sastanaka. Nakon definiranja završne verzije Strateški program postao je službeni dokument usvajanjem na Skupštini Istarske županije dana 06. travnja 2009. g. (Službene novine Istarske županije br. 04/09.). Strateški program izrađen je u skladu s

metodologijom primijenjenom u izradi sličnih programa koji su u EU obavezni te poštujući razvojne smjernice nacionalnih i regionalnih programa.

Sukladno tome, programom su definirani sljedeći strateški ciljevi:

1. Izgradnja institucionalnog okruženja koje potiče poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim područjima i stvaranje uvjeta za povratak i zadržavanje stanovništva u ruralnim područjima
2. Povećanje konkurentnosti glavnih gospodarskih sektora u ruralnim područjima (proizvodnih, prerađivačkih i uslužnih djelatnosti)
3. Održiva uporaba prirodnih resursa, očuvanje i zaštita prirode i okoliša
4. Zaštita i očuvanje kulturnog nasljeđa
5. Trajno poboljšanje učinkovitosti rada komplementarnih – suradničkih institucija u funkciji ruralnog razvitka

Prostorni planovi općine Višnjan:

Razvoj i urbanizacija

U kontekstu prostorne i gospodarske strukture Istarske županije razvoj i urbanizacija područja Općine Višnjan temelji se na:

- 1) gospodarskim planovima i mogućnostima razvoja
- 2) nastavku demografskog rasta koji se očekuje
- 3) raznim vidovima zaštite prostora
- 4) budućoj boljoj prometnoj povezanosti

S rečenim u svezi, vjerojatno je za očekivati, da će se nastaviti proces sekundarne urbanizacije. Procesu primarne urbanizacije će se ograničiti u okviru građevinskih područja. Obzirom na veličinu Općine, općinsko sudjelovanje u općem gospodarskom kretanju Županije, bez obzira na tijek razvoja Općine, ne će imati velikog utjecaja. Njeno sudjelovanje će se očitovati, razmjerno najviše, kroz participaciju u poljoprivrednom, dijelom industrijskom i izletničko-turističkom gospodarstvu i raznim oblicima smještaja u ruralnom prostoru. Središnje naselje Općine je naselje Višnjan. Iako prometni položaj pojedinih dijelova Općine u najvećoj mjeri utječe na prostorni raspored naselja, te su privlačnost i atraktivnost krajobraza izraženi u vrlo maloj mjeri, reljefne karakteristike Općine mogu se podijeliti na dva svojstvena geografska prostora:

- prvi središnji dio, nešto povišen i na kojem dijelu se smjestila koncentracija oko naselja Višnjan
- drugi, veći dio Općine, blago valovito brežuljkasti prostor slabo je nastanjen

Veličina naselja u direktnoj je vezi sa smještajem u odnosu na prometnice koje sijeku prostor Općine. Tako, najveće naselje Višnjan broji i najveći broj stanovnika.. Stupanj urbanizacije naselja u izrazito je pozitivnoj korelaciji u odnosu na povoljnost prometnog smještaja naselja. U prostoru, koji se u okviru Općine brzim ritmom urbanizira, a naselja poprimaju gradska obilježja nastoji se ujednačiti razvoj prostora i proces urbanizacije naselja, a uz svu pažnju zaštite prirodnog i kulturnog nasljeđa. Često spontani procesi širenja i građenja nastojati će se usmjeriti prema planskom širenju i planskom zauzimanju prostora, tražeći optimum između potreba za prostorom (osobito za stambenu izgradnju) i mogućnosti prostora da apsorbira želje.

Na području Općine (unutar obuhvata Plana) nalaze se sljedeće građevine **od važnosti za Državu:**

- a) Planirana cesta *Istarski epsilon* faza 1B: Nova Vas - Višnjan s čvorom „Višnjan“;
- b) Trasa „*Parencane*“.

Na području Općine (unutar obuhvata Plana) nalaze se sljedeće građevine **od važnosti za Županiju** (osim navedenih građevina od važnosti za Državu u stavku 1. ovog članka):

- a) Županijska cesta Ž-5042 (Poreč-Višnjan-D-21-Karojba);
- b) Županijska cesta Ž-5040 (Višnjan - Labinci - Kaštelir - Tar);
- c) *Istarski vodovod* (izvorište Gradole prema Poreču i Puli);
- d) *Dalekovod 110 Kv*;

Na području obuhvata Plana predviđena su sljedeća građevna područja za razvoj gospodarskih djelatnosti;

- (a) gospodarska zona "Višnjan 1",
- (b) gospodarska zona "Višnjan 2",
- (c) gospodarska zona "Milanezi",
- (d) gospodarska zona "Gambetić",
- (e) gospodarska zona "Radovani".

Izvor: Prostorni plan Općine Višnjan

15.4. Društveno-ekonomsko kretanje u RH

U slijedećem poglavlju analiziralo se općenito društveno-ekonomsko kretanje u Hrvatskoj od samih začetaka samostalnosti pa sve do danas. U tekstu se naglasak stavio na recentnija ekonomska kretanja ali su se u analizu uzela i predviđanja samih društveno ekonomskih kretanja, u Hrvatskoj. Takvu analizu treba uzeti s rezervom, obzirom da se radi o projekcijama koje nisu znanstveno utemeljene već predstavljaju predviđanja pojedinih institucija. Na temelju dosadašnjih pokazatelja izvela su se i tri scenarija koja daju širu sliku u pogledu mogućnosti planiranja budućeg razvoja Općine.

Kretanja u Hrvatskoj

Stanje hrvatskog gospodarstva tipično je za zemlje u tranziciji iz komunizma u tržišno gospodarstvo. Iako je došlo do privatizacije i preostroja u svim područjima, glavni problemi su velika nezaposlenost i slabe gospodarske reforme. Nekadašnja uspješna industrijska proizvodnja zbog ratnih okolnosti i najčešće protuzakonito izvedene privatizacije i zastarjele tehnologije u proizvodnji danas još nije dostigla onu iz 1990. godine. Situaciju dodatno otežava loš sustav sudstva i administracije, pogotovo u pogledu vlasništva nad nekretninama. Tako sada jedan od najvećih problema hrvatskog gospodarstva ostaju premala proizvodnja, nedovoljan izvoz, prezaduženost, nezaposlenost, pravosuđe i uprava, te sveprisutna korupcija. U Hrvatskoj postoji i sve izraženiji problem razlike u standardu i razvijenosti pojedinih dijelova Hrvatske, što je vjerojatno i posljedica poreznog sustava koji je na snazi. Dok se u Europi otprilike 25% poreznih prihoda ostavlja ondje gdje su uprihodeni, tj. u lokalnim samoupravama, u Hrvatskoj je taj postotak u praksi između 3 i 4% poreza koji ostaju lokalnoj samoupravi. Budući su većina velikih kompanija i banaka, kao i državnih monopolista za svoje sjedište registrirali Zagreb ovaj je problem tom činjenicom još više potenciran. To za posljedicu ima stanje da je BDP po stanovniku u Zagrebu otprilike trostruko veći od prosjeka za cijelu državu. Od prve slijedeće najrazvijenije i najbogatije regije, Istre, glavni je grad, mjereno po BDP-u per capita, također gotovo trostruko bogatiji, a samim tim i razvijeniji. Drugi i treći grad (Split i Rijeka) su više nego trostruko, u zaostatku za Zagrebom, dok su najnerazvijenija područja gotovo deset puta siromašnija i nerazvijenija od metropole, bez obzira na činjenicu da je najsiromašnija Vukovarsko-srijemska županija sposobna proizvesti u prosjeku pet puta više poljoprivrednih proizvoda negoli ostatak Hrvatske, a što je do domovinskog rata i bio slučaj. Nažalost, gotovo u pravilu, najsiromašniji dijelovi Države su oni koji su bili pod okupacijom tijekom rata, bez obzira na komparativne prirodne prednosti koje pojedini od njih imaju. Tako istočni dijelovi Hrvatske itekako kaskaju za hrvatskim zapadom.

REALNI BDP u 2013. je pao za dodatnih 1 posto, što je već peta uzastopna godina pada. U razdoblju od 2009.-2013. realni BDP kumulativno je pao za 12,3 posto (drugi najveći pad u EU, nakon Grčke (26 %)). Nominalni BDP je pao za 2,8 posto. Makroekonomske projekcije temelje se na dostupnim statističkim pokazateljima objavljenim do sredine travnja 2015. godine.

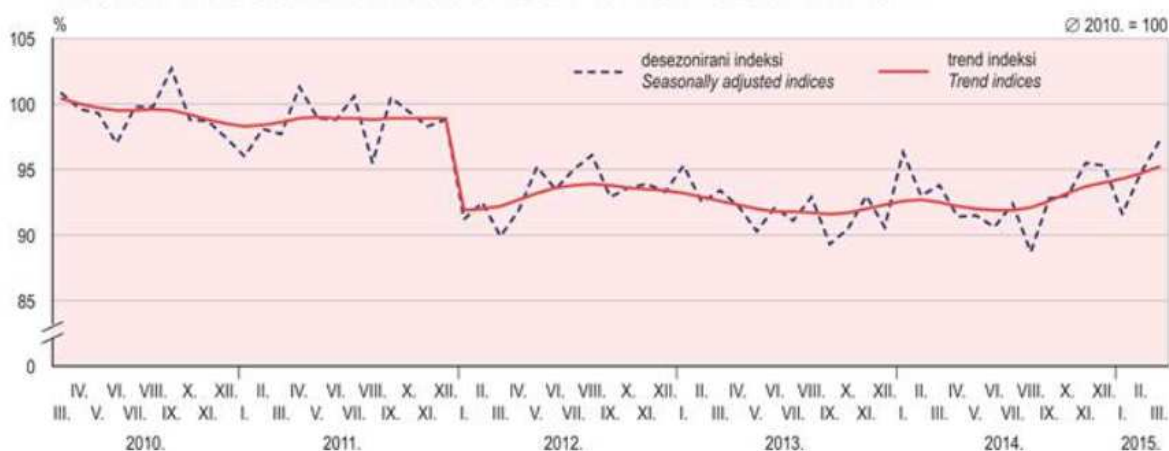
U 2015. EK predviđa rast od **0,4%**, HNB rast od **0,4%**, MMF rast od **0,5%**, a EIZ rast od **0,2%**.

Ekonomski indikatori	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.
BDP (mil. HRK, tekuće cijene) ^a	270.191	294.437	322.310	347.685	330.966	328.041	332.587	330.456	329.571	328.431
BDP (mil. EUR, tekuće cijene)	36.512	40.208	43.935	48.135	45.093	45.022	44.737	43.959	43.516	43.045
BDP po stanovniku (EUR)	8.220	9.056	9.904	10.856	10.181	10.191	10.453	10.300	10.225	10.114
BDP, realna godišnja stopa rasta (%)	4,2	4,8	5,2	2,1	-7,4	-1,7	-0,3	-2,2	-1,1	-0,4
Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena	3,3	3,2	2,9	6,1	2,4	1,1	2,3	3,4	2,2	-0,2
Dug opće države (% BDP-a)	40,7	38,3	37,1	38,9	48,0	57,0	63,7	69,2	85,1	85,1

Izvor: HNB

OBUJAM INDUSTRIJSKE PROIZVODNJE – Ukupna desezonirana industrijska proizvodnja u Republici Hrvatskoj u ožujku 2015. u usporedbi s veljačom 2015. bilježi rast za 2,5%. U ožujku 2015. u usporedbi s ožujkom 2014. industrijska proizvodnja u Republici Hrvatskoj, kalendarski prilagođena, bilježi rast za 3,5%. U ožujku 2015. u odnosu na veljaču 2015. Energija je veća za 6,4%, Kapitalni proizvodi za 1,4%, Netrajni proizvodi za široku potrošnju za 0,8% i Intermedijarni proizvodi za 0,4%, dok su Trajni proizvodi za široku potrošnju manji za 2,0%. U ožujku 2015. u odnosu na ožujak 2014. Energija je veća za 11,1%, Intermedijarni proizvodi za 2,6%, Netrajni proizvodi za široku potrošnju za 2,5%, Trajni proizvodi za široku potrošnju za 2,3% i Kapitalni proizvodi za 0,1%. Ukupna proizvodnost rada u industriji u razdoblju od siječnja do ožujka 2015. u usporedbi s istim razdobljem 2014. veća je za 0,2%.

Indeks obujma industrijske proizvodnje u Hrvatskoj, ožujak 2010. – ožujak 2015.g.

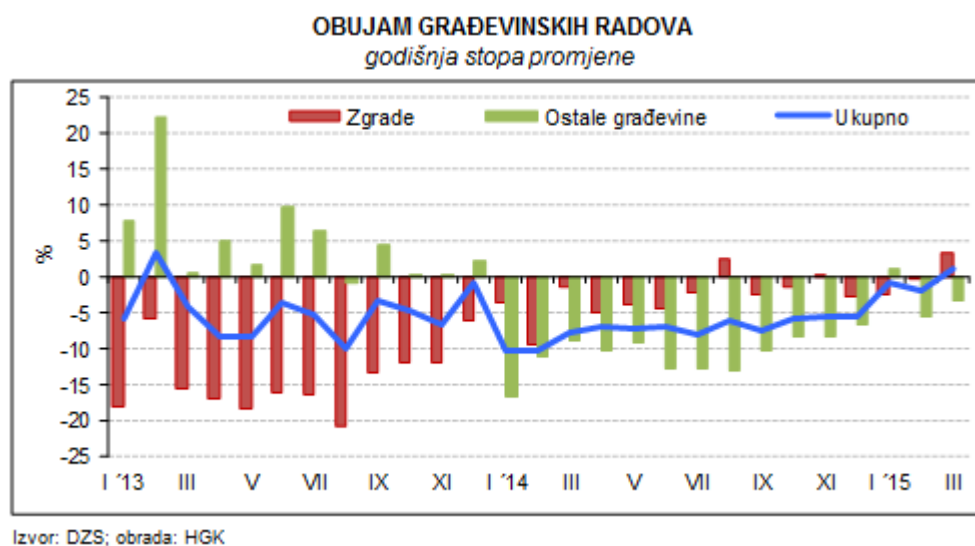
Izvor: DZS

REALNI PROMET TRGOVINE NA MALO – nakon blagog rasta od 0,9 posto u 2011. realni promet trgovine na malo ponovno je u 2012. pao za 3,9 posto. Od 2009. do 2012.

kumulativni pad iznosi 20,4 posto. U prvih 8. mjeseci 2013. prosječni pad je iznosio 0,7 posto mjesečno. Realni promet od trgovine na malo što su ga u svibnju 2015. ostvarili svi poslovni subjekti koji obavljaju tu djelatnost, bez obzira na svoju pretežnu djelatnost, bio je za 4,1% veći u odnosu na svibanj 2014. (kalendarski prilagođeni podaci). U odnosu na travanj 2015. bio je realno za 0,6% veći (desezonirani podaci). Ukupan promet što su ga u svibnju 2015. ostvarili poslovni subjekti kojima je trgovina na malo pretežna djelatnost (trgovci na malo) realno je bio za 4,7% veći u odnosu na travanj 2014. (kalendarski prilagođeni podaci). U odnosu na travanj 2015. bio je realno za 0,2% veći (desezonirani podaci).

OBUJAM GRAĐEVINSKIH RADOVA – kriza je u tom sektoru imala najveći utjecaj i fizički obujam građevinskih radova u stalnom je padu od početka 2009. Otada do kraja 2012. obujam građevinskih radova kumulativno je pao za gotovo 40 posto. U prvih 8 mjeseci 2013. pad je u prosjeku iznosio 5,1 posto mjesečno.

Obujam Građevinskih radova – godišnja stopa promjene od 2013. Do 1. Kvartala 2015.g.

U ožujku je građevinska aktivnost porasla za 2,1% na mjesečnoj razini (prema desezoniranim podacima) te za 1,2% na godišnjoj razini (prema kalendarski prilagođenim podacima). Time je i građevinarstvo pridonijelo ukupno blagom poboljšanju gospodarske slike koju obilježava zaustavljanje pada BDP-a. Naime, ova djelatnost u prvom kvartalu više nije prednjačila prema svom utjecaju na ograničavanje mogućnosti ukupnoga gospodarskog rasta. Riječ je o materijalizaciji solidnog rasta vrijednosti predviđenih radova sadržanih u izdanim građevinskim dozvolama tijekom prošle godine (kada je vrijednost predviđenih radova povećana za 8,2% u odnosu na prethodnu godinu), što je rezultiralo usporavanjem pada obujma građevinskih radova u prva dva ovogodišnja mjeseca te porastom građevinske aktivnosti u ožujku ove godine. Pritom je rast aktivnosti u ožujku bio potaknut dinamiziranjem radova na zgradama (porast od 3,2% na godišnjoj razini), dok su radovi na ostalim građevinama smanjeni za 3,3% kao rezultat i dalje potisnute investicijske aktivnosti javnog sektora.

Broj nezaposlenih:

Krajem lipnja 2012. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 294.877 nezaposlenih osoba. U usporedbi sa svibnjem 2012. broj nezaposlenih smanjio se za 3,7 % ili 11.179 osoba, a u odnosu na lipanj 2011. godine broj nezaposlenih veći je za 2,6 % ili 7.366 osoba. Krajem lipnja 2013. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 318.110 nezaposlenih osoba. U usporedbi sa svibnjem 2013. broj nezaposlenih

manjio se za 4,5 % ili 15.139 osoba, a u odnosu na lipanj 2012. godine broj nezaposlenih veći je za 7,9 % ili 23.233 osobe. Krajem lipnja 2014. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirano je 304.925 nezaposlenih osoba. U odnosu na svibanj 2014. broj nezaposlenih smanjio se za 6,9 % ili 22.583 osobe, a u usporedbi s lipnjem 2013. godine broj nezaposlenih manji je za 4,1 % ili 13.185 osoba. Stopa registrirane nezaposlenosti za svibanj 2015. iznosi 17,1%. Krajem lipnja 2015. godine u evidenciji Hrvatskoga zavoda za zapošljavanje registrirane su 260.073 nezaposlene osobe. U odnosu na svibanj 2015. broj nezaposlenih smanjio se za 5,6 % ili 15.308 osoba, a u usporedbi s lipnjem 2014. godine broj nezaposlenih manji je za 14,7 % ili 44.852 osobe.

Radno sposobno stanovništvo od 2013.g. do 2015.g.

	X – XII. 2013.	I – III. 2014.	IV – VI. 2014.	VII – IX. 2014.	X – XII. 2014.	I – III. 2015.	u tis.
Ukupno							
Radno sposobno stanovništvo (15+)	3 619	3 617	3 616	3 614	3 613	3 612	
Aktivno stanovništvo	1 851	1 856	1 878	1 939	1 899	1 883	
Zaposleni	1 525	1 509	1 567	1 635	1 552	1 543	
Nezaposleni	326	347	311	304	347	340	
Neaktivno stanovništvo	1 768	1 762	1 738	1 675	1 714	1 728	
%							
Stopa aktivnosti	51,2	51,3	51,9	53,7	52,6	52,1	
Stopa zaposlenosti	42,1	41,7	43,3	45,2	43,0	42,7	
Stopa nezaposlenosti	17,6	18,7	16,6	15,7	18,3	18,1	
Stopa nezaposlenosti (15 - 64)	17,9	18,8	16,7	15,8	18,5	18,3	

Izvor: DZS

Iz slike je vidljivo kako se stopa aktivnosti kreće u svim godinama u prosjeku oko 52%. Naime radno sposobnog stanovništva odnosno stanovništva koji su u dobi od 15 – 64 godine kreće se u prosjeku oko 3.615.000 stanovnika. Od toga oko 1.880.000 je pojedinaca koji rade ili su nezaposleni odnosno službeno su evidentirani kao nezaposleni pri Hrvatskom Zavodu za Zapošljavanje. Stopa zaposlenosti kreće se u prikazanim godinama u prosjeku oko 42,5% što je u usporedbi sa zemljama europske unije izuzetno malo s obzirom da je prosjek 65%. Isto tako važno je istaknuti kako je Hrvatska ima najmanju stopu zaposlenosti od svih zemalja unutar EU. U programe aktivne politike zapošljavanja tijekom 2015. godine novo uključena je 17.081 osoba i to 7.263 muškarca (42,5 %) i 9.818 žena (57,5 %). Novo uključene osobe obuhvaćene su sljedećim mjerama: Obrazovanje 7.400 osoba (43,3 %), i to Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 7.190 osoba, Obrazovanje nezaposlenih 175 osoba te Potpore za usavršavanje 35 osoba; Potpore za zapošljavanje 2.491 osoba (14,6 %), Javni radovi 5.299 osoba (31,0 %), Potpore za samozapošljavanje 1.431 osoba (8,4 %) te Potpore za očuvanje radnih mjesta 460 osoba (2,7 %). Na kraju lipnja 2015. godine u programima aktivne politike zapošljavanja bilo je 30.446 aktivnih korisnika, obuhvaćenih sljedećim mjerama:

Obrazovanje 16.691 osoba (54,8 %), od čega Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 16.489 osoba, Obrazovanje nezaposlenih 171 osoba, te Potpore za usavršavanje 31 osoba; Potpore za zapošljavanje 5.841 osoba (19,2 %), javni radovi 5.327 osoba (17,5 %), Potpore za samozapošljavanje 2.515 osoba (8,3 %), te Potpore za očuvanje radnih mjesta 72 osobe (0,2 %). U programima aktivne politike zapošljavanja na početku 2015. godine aktivno je bilo 23.178 osoba koje su nastavile s korištenjem mjera. Uz 17.081 novo uključenu osobu, mjere aktivne politike zapošljavanja u 2015. godini koristilo je ukupno 40.259 osoba, po sljedećim mjerama:

- Obrazovanje 21.370 osoba (53,1 %), od čega,
- Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa 21.087 osoba,
- Obrazovanje nezaposlenih 229 osoba,
- Potpore za usavršavanje 54 osobe,
- Potpore za zapošljavanje 7.169 osoba (17,8 %),
- Javni radovi 7.083 osobe (17,6 %),
- Potpore za samozapošljavanje 3.540 osoba (8,8 %),
- Potpore za očuvanje radnih mjesta 1.097 osoba (2,7 %).

U 2015. godini očekuje se blagi oporavak ekonomske aktivnosti odnosno realni rast bruto domaćeg proizvoda od 0,5%. Pritom se najznačajniji pozitivan doprinos očekuje od izvoza roba i usluga koji će zabilježiti rast od 3,6% te od bruto investicija u fiksni kapital (rast od 1,6%). Blagi pozitivan doprinos doći će i od osobne potrošnje za koju se očekuje rast od 0,2%. S druge strane, negativan doprinos ovakvom kretanju bruto domaćeg proizvoda očekuje se od uvoza roba i usluga koji će u 2015. godini zabilježiti rast od 3,5% te od državne potrošnje koja će biti pod utjecajem fiskalne konsolidacije s rashodne strane proračuna. U nastavku projekcijskog razdoblja očekuje se ubrzanje realnog rasta bruto domaćeg proizvoda. Tako je u 2016. godini predviđen rast od 1,3%, a u 2017. rast od 1,5%. Ubrzanje ekonomske aktivnosti u ostatku promatranog razdoblja temeljit će se prvenstveno na pozitivnom doprinosu izvoza roba i usluga te bruto investicija u fiksni kapital dok se značajniji pozitivan doprinos potrošnje kućanstava može očekivati tek prema kraju razdoblja.

U pogledu kretanja na tržištu rada prema administrativnim izvorima, u 2015. godini se, unatoč smanjenju broja zaposlenih za 0,7%, očekuje smanjenje prosječne stope nezaposlenosti na 19,5%, kao rezultat izraženijeg pada radne snage. U narednim godinama predviđa se daljnje smanjenje administrativne stope nezaposlenosti, i to na 19,1% u 2016. te 18,4% u 2017. godini. U narednom razdoblju očekuje se daljnje ubrzanje prosječne inflacije na 1,9% u 2016. te 2% u 2017. godini.

Makroekonomski okvir u razdoblju 2014. – 2018.

	2014.	Projekcija 2015.	Projekcija 2016.	Projekcija 2017.	Projekcija 2018.
BDP, tekuće cijene, mil. HRK	328.927	330.683	336.477	344.092	353.967
BDP, realni rast (%)	-0,4	0,4	1,0	1,2	1,5
Potrošnja kućanstava	-0,7	0,5	0,3	0,5	1,1
Državna potrošnja	-1,9	-1,2	-1,4	-1,0	-0,6
Bruto investicije u fiksni kapital	-4,0	-1,3	1,8	3,2	3,6
Izvoz roba i usluga	6,3	3,7	4,6	4,8	4,8
Uvoz roba i usluga	3,0	2,8	4,0	4,5	5,0
Doprinosi rastu BDP-a (postotni bodovi)					
Potrošnja kućanstava	-0,4	0,3	0,2	0,3	0,6
Državna potrošnja	-0,4	-0,2	-0,3	-0,2	-0,1
Bruto investicije u fiksni kapital	-0,8	-0,2	0,3	0,6	0,7
Promjena zaliha	-0,2	0,0	0,2	0,2	0,1
Izvoz roba i usluga	2,7	1,7	2,2	2,3	2,5
Uvoz roba i usluga	-1,3	-1,2	-1,8	-2,1	-2,4
Deflator BDP-a, rast (%)	0,0	0,2	0,8	1,1	1,4
Indeks potrošačkih cijena, rast (%)	-0,2	0,1	1,1	1,3	1,4
Zaposlenost, rast (%)*	-0,7	-0,2	0,1	0,8	1,3
Stopa nezaposlenosti (ILO)	17,3	17,1	16,8	15,9	14,3

* Domaći koncept definicije nacionalnih računa

Izvor: Državni zavod za statistiku, Eurostat, Ministarstvo financija

U 2016. projiciran je realni rast bruto domaćeg proizvoda od 1,0% koji će u narednim godinama ubrzati na 1,2% i 1,5%. Glavni pokretač gospodarskog rasta u razdoblju 2016. – 2018. bit će izvoz roba i usluga, za razliku od projekcija iz prošlogodišnjeg Programa konvergencije kada su to u većini godina bile bruto investicije u fiksni kapital, u skladu s očekivanim snažnim rastom investicija javnih poduzeća. Međutim, izvor rasta u zadnje dvije godine promatranog razdoblja bit će opet domaća potražnja, unatoč tome što je ista ograničena visokom relativnom zaduženošću domaćih sektora, snažnim i produženim poremećajima na tržištu rada te skromnim ugrađenim očekivanjima u pogledu dinamike gospodarskog oporavka. Naime, znatan negativan doprinos rastu kroz čitavo promatrano razdoblje dolaziti će od uvoza roba i usluga, kao rezultat ubrzanja gospodarskog rasta uz uvećani stupanj uvozne ovisnosti u odnosu na pred-krizno razdoblje. Doprinos potrošnje kućanstava gospodarskom rastu ostati će potisnut do kraja srednjoročnog razdoblja kada će blago ojačati. Državnu potrošnju karakterizirat će blagi negativni doprinosi rastu kroz cijelo projekcijsko razdoblje kao rezultat nužne fiskalne konsolidacije u okviru Procedure prekomjernog proračunskog manjka. Značajniji doprinos investicijske potrošnje očekuje se u posljednje dvije godine, temeljen na rastu privatnih investicija potaknutim transferima iz EU fondova, dok će doprinos promjene zaliha imati tek neznatan utjecaj na rast izuzev 2016. i 2017. godine kada se očekuje blago pozitivan doprinos.

U čitavom srednjoročnom razdoblju, osim 2018., rast bruto domaćeg proizvoda bit će ograničen slabom dinamikom potrošnje kućanstava. No, unatoč tome, već u 2015. godini predviđa se kako će promjena potrošnje kućanstava poprimiti pozitivan predznak, čemu u prilog govore recentni visokofrekventni pokazatelji poput kretanja prometa od trgovine na malo u prva dva mjeseca. Tako će i odobreni potrošački krediti sektoru kućanstava u 2015. godini ponovo zabilježiti neznatan rast. Od mase plaća, kao i u manjoj mjeri od transfera stanovništvu i neto ostalih dohodaka, očekuje se pozitivan utjecaj na realno kretanje raspoloživog dohotka koji će zabilježiti umjereni rast. Prvenstveno će to biti rezultat povoljnog kretanja neto plaća

unatoč tek neznatnom nominalnom rastu bruto plaća, dok će nepovoljan utjecaj na raspoloživi dohodak ponovo doći od pada zaposlenosti, čiji će intenzitet ipak biti smanjen u odnosu na protekle godine.

Tijekom 2016. godine očekuje se nastavak postupnog oporavka potrošačkog povjerenja potaknut boljim gospodarskim uvjetima općenito te promjenom trenda na tržištu rada, pa je u toj godini predviđen i početak dinamiziranja odobrenih potrošačkih kredita kućanstvima. Međutim, razduživanje sektora kućanstava kao i spor oporavak na tržištu rada i dalje će ograničavati potrošnju kućanstava. Kretanje državne potrošnje kroz čitavo projekcijsko razdoblje bit će određeno planiranom fiskalnom konsolidacijom. Tako se u prve tri godine projekcijskog razdoblja očekuju smanjenja državne potrošnje od nešto iznad 1% te nešto slabije smanjenje u 2018. Pritom se u svim godinama promatranog razdoblja realno smanjenje državne potrošnje prvenstveno temelji na doprinosu kategorije intermedijarne potrošnje, u skladu s nizom planiranih mjera usmjerenih ka racionalizaciji poslovanja javne uprave. Zatim slijede naknade zaposlenima čije će blago realno smanjenje, u skladu s projiciranim kretanjem zaposlenosti javnog sektora, biti najznačajnije u 2015. godini te postupnom slabjeti prema kraju projekcijskog horizonta. S druge strane, što se tiče socijalnih naknada u naravi, njihovo blago realno smanjenje očekuje se samo u prvoj godini projekcijskog razdoblja temeljeno na određenim uštedama u sustavu zdravstva dok bi zatim ova kategorija trebala bilježiti nominalnu stagnaciju te neznan doprinos realnoj promjeni državne potrošnje. Neznan doprinos u suprotnom smjeru u svim godinama projekcijskog razdoblja, te nešto značajniji u posljednjoj, mogao bi doći od ostalih kategorija koje čine državnu potrošnju.

Oporavak investicija privatnog sektora bit će i dalje ograničen potrebom razduživanja te restrukturiranja kod brojnih subjekata, kao i niskim poslovnim optimizmom uslijed znatne razine neizvjesnosti vezane uz buduće kretanje agregatne potražnje. Osim toga, za mnoga poduzeća ostaju problematični izvori, ali i cijena zaduživanja, s obzirom na slabu sklonost ka preuzimanju rizika i posljedično stroge uvjete kreditiranja bankarskog sektora čija visoka likvidnost u proteklom razdoblju nije u većoj mjeri doprinijela poboljšanju likvidnosti u gospodarstvu niti poticanju ekonomske aktivnosti. Predviđeno jačanje investicijske aktivnosti privatnog sektora prema kraju promatranog razdoblja temelji se na izraženijem oporavku domaće potražnje te jačanju inozemne potražnje, u uvjetima poboljšane poslovne klime, povoljnijih uvjeta financiranja te likvidnosti u gospodarstvu, kao i boljim rezultatima zakona usmjerenih ka poticanju investicijskih projekata i konkurentnosti, uz, kao što je spomenuto, znatan pozitivan doprinos EU fondova. Pri tome se početak oporavka građevinske djelatnosti očekuje tek u 2017. godini. Izvoz roba i usluga bilježit će pozitivne stope rasta u cijelom razdoblju 2015. – 2018. te će, pojedinačno gledano, biti glavni generator gospodarskog rasta. Projekcija izvoza, osim na očekivanom jačanju inozemne potražnje za domaćim robama i uslugama, počiva i na pozitivnoj strukturnoj promjeni domaćeg izvoznog sektora potaknutoj prije svega pristupanjem zajedničkom tržištu EU. Kretanje uvoza roba i usluga u srednjoročnom razdoblju bit će određeno rastom finalne potražnje koji će postupno ubrzavati u skladu s gospodarskim oporavkom. Očekuje se da će rast uvoza roba i usluga u svim godinama projekcijskog razdoblja osim posljednje biti sporiji od rasta izvoza, pa će tako netom inozemna potražnja pozitivno pridonositi rastu bruto domaćeg proizvoda, međutim, njena apsolutna vrijednost krajem razdoblja bit će neznan. Očekuje se da će tijekom 2015. godine doći do blagog rasta potrošačkih cijena od 0,1%. Kretanje cijena bit će u najvećoj mjeri određeno znatnim smanjenjem cijena sirovina na svjetskom tržištu, naročito sirove nafte, a manje pritiscima na cijene sa strane domaće potražnje. Učinak pada cijena primarnih sirovina na svjetskom tržištu na domaći indeks potrošačkih cijena tijekom 2015. godine bit će ublažen deprecijacijom tečaja kune prema američkom dolaru.

Tijekom 2015. godine očekuje se nastavak nepovoljnih kretanja na tržištu rada, ali znatno smanjenim intenzitetom u odnosu na 2014. U skladu s ubrzanjem gospodarskog rasta, zaustavljanje negativnog trenda predviđa se tek 2016. godine. Projekcija zaposlenosti ukazuje na blago smanjenje u 2015. godini, te neznatan rast u 2016. s tendencijom ubrzanja prema kraju projekcijskog razdoblja. Pri tome će kategorija zaposlenika bilježiti nešto veće stope promjene od ukupne zaposlenosti kroz cijelo razdoblje, i to isključivo uslijed povećanja zaposlenosti u privatnom sektoru. Pozitivan saldo na tekućem i kapitalnom računu platne bilance mogao bi se poboljšati u 2015. i dosegnuti 2,0% BDP-a, u usporedbi s 0,8% BDP-a koliko je iznosio u prethodnoj godini. Najvećim dijelom bi takvim kretanjima trebao doprinijeti naglašeni rast neto izvoza roba i usluga uslijed izraženijeg rasta izvoza u odnosu na rast uvoza. Također, povoljnija ostvarenja se očekuju na računu sekundarnog dohotka kao rezultat jačanja apsorpcijskih kapaciteta vezanih za korištenje tekućih transfera iz EU fondova, a slično vrijedi i za kapitalni račun platne bilance vezano uz transfere namijenjene kapitalnim ulaganjima. U uvjetima razduživanja privatnog sektora, niskih kamatnih stopa i slabijeg rasta dobiti poduzeća i banaka u stranome vlasništvu, pritisci na pogoršanje salda primarnog dohotka trebali bi biti znatno manje izraženi nego prethodne godine. Tekući račun platne bilance nastaviti će rasti slabijim intenzitetom do 2017. godine, izraženo kao udjel u BDP-u, dok bi krajem projekcijskog razdoblja mogao zabilježiti neznatno smanjenje. U razmatranje smo uzeli tri moguća scenarija, svjesni rizičnosti u koju se upuštamo, smatrajući da je to manje pogrešno nego ne uzimati u obzir ove podatke.

Mogući scenarij ekonomskih kretanja

Slijedeće poglavlje analizira 3 scenarija koja bi se mogla dogoditi u idućim godinama u Hrvatskoj. Takvi scenariji pružaju detaljniju analizu i omogućuju pripremu na eventualne prijetnje i poteškoće.

SCENARIJ 1:

(BEZ STOPE RASTA ILI STOPA RASTA JE MINIMALNA)

- U EU-minimalna stopa rasta (par godina), a poslije povećana,
- U RH- negativna stopa rasta ili bez rasta (par god.), a poslije niska stopa rasta.

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE

- Pretpostavka je da će turizam imati kontinuirano povećanje potražnje (2-3% godišnje),
- Pretpostavka je da trgovina, uslužna djelatnost, malo i srednje poduzetništvo dijeliti sudbinu globalnih kretanja (bez stope rasta).

BLIŽE OKRUŽENJE U TURIZMU (koji je ujedno i glavno tržište poljoprivrede, trgovini te malom i srednjem poduzetništvu) bi mogli imati nešto povoljnije trendove:

1. Stopa rasta kontinuirano 1-2% godišnje (u prvih par godina), a poslije opet narednih par godina 2-3% godišnje,
2. U takvom okruženju (užem i širem) moguće je planirati u prvih par godina stopu rasta 1%, a poslije toga par godina stopa rasta bi mogla biti 2%.

SCENARIJ 2:

(SREDNJA STOPA RASTA ILI U GRANICAMA par posto)

- U EU - prve dvije godine stopa rasta 2-3 %,poslije 3-4 %
- RH- dvije godine niska stopa rasta, poslije 2-3%

BLIŽE OKRUŽENJE OPĆINE

1. Turizam, povećanje potražnje 3-4%,

2. Poljoprivreda, povećanje stope rasta godišnje 1-2%,
3. Trgovine, usluge, mali i srednji poduzetnici prati razvoj osnovne djelatnosti, povećanje 3-4%

U ovakvom okruženju (šire i uže) moguće je planirati stopu rasta do 2-3%.

SCENARIJ 3:

(VISOKE STOPE RASTA)

- U EU – prve dvije godine stopa rasta 3-4%, a poslije 4-5%
- U RH- prve dvije godine stopa rasta 2%, a poslije 4-5%

U ISTRI I BLIŽEM OKRUŽENJU:

1. Turizam- povećanje stope rasta 5-6%,
2. Poljoprivreda- povećanje stope rasta 3-4%,
3. Trgovina, usluga, malo i srednje poduzetništvo- povećanje stope rasta 5-6%

U takvom okruženju moguće je planirati stopu rasta do 4-5%.